

8-2. melléklet: Kiegészítő és pótlólagos intézkedések részletes ismertetése

TARTALOMJEGYZÉK

KIEGÉSZÍTŐ ÉS PÓTLÓLAGOS KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEK.....	4
K(1) A HATÁRÉRTÉKEKEN ALAPULÓ SZABÁLYOZÁS TOVÁBBFEJLESZTÉSE	5
K(2) VIZEK MENNYISÉGÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSOK	8
K(3) HELYES KÖRNYEZETI GYAKORLATOK MEGHATÁROZÁSA.....	8
a) A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységek folytatására és létesítmények használatára vonatkozó jó gyakorlatok meghatározása.....	8
b) A „jó belterületi gyakorlat” szabályozása.....	9
c) Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok.....	11
d) A „helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat” kialakítása	15
e) Vízbázisvédelmi védőterületi előírások felülvizsgálata	15
f) A geotermikus energiatermelés és hasznosítás átfogó szabályozása	16
g) Új vízkitermelések, vízhasználatok esetén a készlet-gazdálkodási szempontok érvényesítése.....	17
h) A legjobb elérhető technika meghatározása a környezetminőségi határértékek veszélyes anyag komponensköre alapján	18
K(4) EGYÉB JOGI ESZKÖZÖK	18
a) Foszfátok alkalmazásának betiltása mosószerekben, mosogatószerben	18
b) A meglévő csatornahálózatra történő kötelező rákötés előírása	19
c) Kisajátítás, földcsere	19
K(5) IGAZGATÁSI ESZKÖZÖK.....	21
a) Engedélyezés.....	21
1. Új fejlesztések megvalósítása során a víztestek jó ökológiai állapotára meghatározott célkitűzések elérhetőségének figyelembe vétele.....	21
2. Környezeti felülvizsgálat kezdeményezése meglévő engedélyek esetén	23
3. A vízjogi engedélyezési eljárás módosítása, az engedélyek felülvizsgálata	24
4. Az egyedi szennyvízkezelés elterjesztése érdekében a szükséges működtetési háttér megteremtése	26
b) Programok és tervek felülvizsgálata, illetve kidolgozása	26
1. Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Program kidolgozása	26
2. Települési Szennyvíziszap-elhelyezési Program kidolgozása	27
3. A településen belüli mederszakaszok megfelelő kialakításának önkormányzati szintű szabályozása.....	30
4. Közös felméréseken alapuló állapotértékelés, és egyeztetett gazdálkodási rend kialakítása a határokkal osztott víztesteken	31
5. A Natura 2000 fenntartási tervekben a víztől függő élőhelyekre vonatkozó tartalmi követelmények meghatározása	31
6. Területfejlesztési és ágazati programok VGT-vel való összhangjának megteremtése.....	33

K(6) GAZDASÁGI ÖSZTÖNZŐK ALKALMAZÁSA	33
a) A vízszolgáltatások pénzügyi költségmegtérülésének érvényesítésére tett intézkedések.....	35
1. Közütemi vízellátás, szennyvízelvezetés- és tisztítás	35
2. Mezőgazdasági vízszolgáltatások	36
b) A vízszolgáltatások környezeti költségeinek megfizettetése	38
c) A vízszolgáltatások készletköltségeinek megfizettetése, a vízkészletjárulék rendszer továbbfejlesztése.....	39
d) A vízvédelmi zónák kialakításához szükséges területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer kialakítása	40
K(7) ÖNKÉNTES MEGÁLLAPODÁSOK	42
a) Vízbázisvédelmi korlátozásokból eredő hátrányok ellentételezése.....	42
b) Belvizek tározására alkalmas területek igénybevétele	43
K(8) ÉPÍTÉSI, REHABILITÁCIÓS PROJEKTEK	43
K(9) PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	43
a) Pénzügyi ösztönző elemek	43
1. Támogatások összehangolása.....	43
2. Állami költségvetési és/vagy EU források biztosítása	51
b) Pályázati szabályozás	52
1. Szennyvíz Programban szereplő települések megfelelő szennyvízkezelési módjának megválasztása.....	52
2. Hosszú távú készletekre alapuló, gazdaságos ivóvíz-szolgáltató hálózatok létrehozásának elősegítése	53
K(10) HATÓSÁGI ÉS IGAZGATÁSI MUNKA FEJLESZTÉSE	54
a) Jogalkotási és egyéb végrehajtási feladatok	54
b) Hatósági munka erősítése	54
a) Belterületi csapadékvíz-gazdálkodással kapcsolatos önkormányzati feladatellátás felülvizsgálata .	56
c) Az önkormányzati vízgazdálkodási hatósági jogkör és felügyeleti ellenőrzési tevékenység szabályozásának felülvizsgálata	57
d) Vízbázisvédelmi védőterületen bejelentési kötelezettség előírása növényvédőszer használat esetén	57
K(11) KÉPESSÉGFEJLESZTÉS, SZEMLELETFORMÁLÁS	58
Kutatás-fejlesztés	58
Szaktanácsadó rendszerek, hálózatok kialakítása, meglévők fejlesztése a zöldhatóság, KÖVIZIG-ek, NPI-k, MgSzH, kistérségek, civil szervezetek (pl. MME, vagy MAKE) bázisán.....	58
A víztestekre vonatkozó adatok (állapot, főbb terhelést okozók) nyilvánosságra hozatala mindenki számára könnyen elérhető és közérthető módon	58
A VKI által érintett EU és egyéb támogatási konstrukciók mindegyikében 1-2 "VKI célokat megvalósító" demonstrációs projekt megvalósítása.....	59
Felsőfokú, vízgazdálkodással kapcsolatos képzések fejlesztése (hidrológus, vízépítő mérnök, biológus, környezetmérnök, agrár- és erdő mérnök képzések stb.).....	60
VKI-val, a vizek fenntartható használatával kapcsolatos környezeti nevelés és oktatás fejlesztése	60
Tanúsítványok, címkézés	60
A VKI-val kapcsolatos tervezési munkákban és döntéshozatali eljárásokban a társadalmi részvétel lehetőségének gyakorlati biztosítása, erősítése	60
Képzések, tréningek vízügyi és más területek szakemberei, döntéshozói számára	61

<i>A civil szervezetek szerepének növelése a szemléletformálásban</i>	<i>61</i>
P(1) EGYEDI VIZSGÁLATOK, FELMÉRÉSEK	62
P(2) ENGEDÉLYEK FELÜLVIZSGÁLATA	62
P(3) MONITORING INTÉZKEDÉSEK	62
1. A monitoring fejlesztése – felszíni vizek.....	63
2. A monitoring fejlesztése – felszín alatti vizek.....	65
3. A felszíni és felszín alatti monitoring szervezési, irányítási háttérének és a monitoring értékelési rendszerének fejlesztése	66
4. A felszíni és felszín alatti monitoring infrastruktúrájának fejlesztése.....	66
5. A monitoring informatikai háttérének fejlesztése.....	68
P(3) INFORMATIKAI INTÉZKEDÉSEK	70
1. Az informatikai háttér fejlesztése	70
2. Az ágazatközi, műszaki, társadalomtudományi, gazdasági információk integrált rendszerének kialakítása, az információk rendelkezésre állásának biztosítása	71
1. MELLÉKLET: VKI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ EU TÁMOGATÁSOK (2007-2013)73	
2. MELLÉKLET: RÉSZLETES SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ A FELSZÍNI VIZEK VÍZSZENNYEZETTSÉGI HATÁRÉRTÉKEIN ALAPULÓ SZABÁLYOZÁS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉRE	83
3. MELLÉKLET: AZ SKV ÉS KHV MÓDOSÍTÁSI JAVASLATAI.....	106
4. MELLÉKLET: K+F TÉMAJAVASLATOK.....	108
1. Hidroökológia.....	108
1.1. A VGT végrehajtását megalapozó kutatások.....	108
1.2. Az ökológiai minősítés továbbfejlesztése.....	108
1.3. Ökológiai vízigény.....	108
2. Települési vízgazdálkodás	108
2.1. Települési lefolyás és vízviSSzatartás	108
2.2. Szennyvízgazdálkodás, iszapkezelés.....	109
3. Felszín alatti vizek	110
4. Éghajlatváltozás	110
5. Védett területek	111
6. Mintaprojektek	111
7. Gazdaság- és Társadalomtudomány	112
5. MELLÉKLET: EGYEDI VIZSGÁLATOK, FELMÉRÉSEK	114
6. MELLÉKLET: JOGALKOTÁSI ÉS EGYÉB SZABÁLYOZÁSI FELADATOK	117

Kiegészítő és pótlólagos kiegészítő intézkedések

A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (továbbiakban: VGT) számos olyan intézkedést tartalmazhatnak, amely alapján a vízgazdálkodási tevékenységet a vizek jó állapotának elérése érdekében módosítani lesz szükséges. A VGT intézkedések egy részére már jelenleg is rendelkezésre állnak konkrét részletszabályok (pl. Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program, vízbázisvédelem, felszíni és felszín alatti vizek védelmére vonatkozó szabályok stb.), viszont másokra nem, különösen a hidromorfológiai intézkedések tekintetében.

A kiegészítő és pótlólagos intézkedések szakmai koncepcióját a VKI követelményének szellemében mutatjuk be. A tagállamoknak be kell számolniuk a már jelenleg működő ún. **Alapintézkedések (A)** alkalmazásáról (azaz a Víz-Keretirányelv VI. mellékletében felsorolt EU irányelvekben foglalt előírások hazai megvalósításáról), valamint **további alapintézkedésekről (TA)**, amelyek gyakorlatilag az irányelvekkel nem szabályozott további szakterületeken alkalmazott szabályozási eszközöket foglalja magában. Az alapintézkedéseket és további alapintézkedéseket a 8-1 melléklet részletezi. A tagállamok ezeken felül **kiegészítő intézkedéseket (K)** is alkalmazhatnak (pl. építési projektek megvalósítása, pénzügyi ösztönzés, képességfejlesztő eszközök), illetve be kell mutatni azon **pótlólagos kiegészítő intézkedéseket (P)**, amelyeket azon víztestek esetében kell meghozni, amelyeknél várhatóan bizonyos okokból nem teljesíthetők a környezeti célkitűzések. Jelen fejezet a kiegészítő és pótlólagos kiegészítő intézkedések szakmai koncepcióját mutatja be a VKI VI. melléklet B. részében meghatározott intézkedéstípusok szerinti bontásban.

A kiegészítő és pótlólagos intézkedések típusai (a táblázatban **VKI kód**):

11.cikk 4. bekezdés alapján alkalmazandó kiegészítő intézkedés típusok:

- K1** határértékeken alapuló szabályozás
- K2** vizek mennyiségére vonatkozó szabályozások
- K3** helyes környezeti gyakorlatok
- K4** egyéb jogi eszközök (tiltás, korlátozás, kisajátítás)
- K5** igazgatási eszközök
- K6** gazdasági ösztönzők alkalmazása
- K7** önkéntes megállapodások
- K8** építési, rehabilitációs projektek
- K9** pénzügyi eszközök
- K10** hatósági és igazgatási munka fejlesztése
- K11** képességfejlesztés, szemléletformálás

11.cikk 5. bekezdés alapján alkalmazandó pótlólagos kiegészítő intézkedés típusok:

- P1** P1 egyedi vizsgálatok, felmérések
- P2** P2 engedélyek felülvizsgálata
- P3** P3 monitoring és információs rendszerek fejlesztése

K(1)A határértékeken alapuló szabályozás továbbfejlesztése

A felszíni vizekben megengedhető szennyezettségi szintek határértékeire vonatkozóan hazánkban jelenleg két miniszteri rendelet van hatályban, illetve a vizek minőségi jellemzőire, minősítésére pedig egy magyar szabványt használunk:

- 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet a felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról,
- 6/2002.(XI.5.) KvVM rendelet az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről,
- MSZ 12749 szabvány – Felszíni vizek minősége, minőségi jellemzők és minősítés.

A vízszennyezettségi határértékekre vonatkozó meglévő szabályozás továbbfejlesztésének **hangsúlyos iránya** az „Európai Parlament és a Tanács 2008/10/EK Irányelve (2008. december 16.) a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról...” c. irányelvben foglalt szabályozás hazai jogrendbe illesztése.

A jogharmonizáció során kialakított újabb szabályozás alapintézkedésnek minősül a felszíni vizek védelmére tett intézkedések között.

A 2008/105/EK Irányelv (a továbbiakban: immissziós irányelv) a felszíni vizek kémiai anyagok által megengedhető szennyezettségi szintjére ún. környezetminőségi határértékeket (EQS), vagy a hazai joggyakorlatban használatos fogalom szerint vízszennyezettségi (immissziós) határértékeket határoz meg.

Az immissziós irányelv 2008. december 16-án jelent meg és 2009. január 5-én lépett hatályba. Az immissziós irányelv az EQS-es megállapításán túl a 3. cikk (2) bekezdés c), d) pontjaiban, valamint a (3) bekezdésben a vízszennyezettség ellenőrzésére azaz az EQS-ek betartásának monitorozásra írt elő szabályokat. A vízszennyezettség ellenőrzését, értékelését hazánkban külön jogszabály szabályozza. [31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet]

Az 5. cikk a kibocsátások bevezetések és veszteségek nyilvántartására, adatszolgáltatására írt elő normákat, melyhez hasonló tevékenységekre a hazai jogrendszerben a 220/2004.(VII.21.) kormányrendelet és a 27/2005.(XII.16.) KvVM rendelet állapít meg szabályokat.

Az immissziós irányelv 6. cikke a határokon átnyúló szennyezés tekintetében szabályozza az EQS túllépése esetén szükséges tennivalókat. A határérték túllépés esetére vonatkozó tennivalók, illetve az engedélyezés, és a kibocsátások visszaszorítása Kormányrendelet szintű szabályozást igényel, tehát a 6. cikk előírásait a 220/2004. (VII.21.) Kormányrendeletben javasolt harmonizálni.

Az immissziós irányelv 10. cikke módosítja a 2000/60/EK irányelv X mellékletét, melynek következtében a 220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet 1.sz. mellékletének módosítása szükséges. A 11. cikk módosítja az ún. veszélyes anyag direktíva leány-irányelveinek (82/176/EGK; 83/513/EGK; 84/156/EGK és a 84/491/EGK) előírásait azzal, hogy ezek II.sz. mellékleteit törölteti, majd a 12. cikk alapján 2012. december 22-én a leányirányelvek teljes egészében hatályukat veszítik.

Ezek az előírások a 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet módosítását, majd hatályon kívül helyezését vonják magukkal. Az immissziós irányelv az eddigi veszélyes anyag szabályozás egységesítésével és átalakításával összhangot teremt alapvetően a 2000/60/EK (Víz Keretirányelv), de számos egyéb kapcsolódó irányelvvel. Az új irányelv egyes cikkelyeinek beépítési javaslata a meglévő hazai felszíni vízvédelmi szabályozás struktúrájába a következő:

Érintett felszíni vízvédelmi jogszabály	A szabályozás tartalma	Az új irányelv beépítésre javasolt előírása
220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet	A felszíni vizek minősége védelméről - kibocsátás szabályozás - engedélyezés - ellenőrzés - bírságolás - kármentesítés - adatszolgáltatás - a felszíni vízre veszélyes anyagok köre	5.cikk: A kibocsátások és veszteségek nyilvántartásáról 6.cikk: A határon átnyúló szennyezésekről 10.cikk: Az elsőbbség lista módosításáról
221/2004.(VII.21.) Kormányrendelet	A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól	A keveredési zónák tervben való feltüntetése
28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet	A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól	A summa paraméterek újraszabályozásáról
27/2005.(XII.6.) KvVM rendelet	A használt és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról - kibocsátás ellenőrzés - adatszolgáltatás, nyilvántartás	Az 5. cikk szerinti nyilvántartás végrehajtási szabályairól
6/2002. (XI.5.) KvVM rendelet	Az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről	(A szennyezettségi határértékek összehangolása)
40/2006. (X.6.) KvVM rendelet	A felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról	A szabályozás átmeneti módosításáról, majd hatálytalánításáról
31/2004. (XII.30.) KvVM rendelet	A felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól - A felszíni víztestek jellemzése - Környezeti célkitűzések teljesítése - A felszíni víztestek ökológiai és kémiai állapotának monitorozása - Az ökológiai és a kémiai állapot értékelése	A 3.cikk (2)-(3) bekezdése: Az ellenőrzés gyakoriságáról, módjáról

A szennyezettségi határértéken alapuló szabályozás másik fő iránya a víz ökológiai állapotát meghatározó (a biológiai elemek állapotát befolyásoló) fizikai-kémiai elemek, (más néven: alapkémia) jó állapotát reprezentáló szennyezettségi határértékek rendeletben való megjelölése. A környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeket és alkalmazásuk egyes szabályait mind a veszélyes anyagok, mind pedig az alapkémiát alkotó anyagok esetén egységes szerkezetű miniszteri rendeletben szükséges megjelölteni. A környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékek biztosítása érdekében szükséges kibocsátás szabályozás újabb részlet szabályait (egyedi kibocsátási határértékek megállapítása, meglévő határértékek módosítása, engedélyezés, stb.) a 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet és végrehajtási rendeletei módosítására tett javaslatainkban tárgyaljuk.

Amennyiben az egyedi kibocsátási értékek meghatározásának módszere nem alkalmazható pl. nagy számú terhelő esetén, akkor közöttük a terhelés felosztására alkalmazni lehet a korlátozott vízkészletek versenyelvű elosztására javasolt szabályozás koncepciót. (A vízkészlet járulékra vonatkozó koncepció összefoglalása a **K(6) c.) pontban** található)

Meglévő és új telepeken az új immissziós határértékek teljesítése érdekében felül kell vizsgálni a kibocsátási határértékeket és új egyedi határértékek meghatározása szükséges. Ez legtöbbször **szigorúbb követelményeket jelent, de amennyiben a befogadó állapota lehetővé teszi, akkor előfordulhat a kibocsátási követelmények enyhítése is**. Konkrét előírás lehet kiegészítő P eltávolítás, nitrifikáció, vagy teljes N eltávolítás a felszíni víztestre vonatkozó környezeti célkitűzés teljesítése érdekében. Szükség esetén az adott befogadóba való bevezetés tiltása, természetes utótisztításra való kötelezés, vagy más befogadóba való átvezetés előírása a követelmény. Mivel az egyes megoldások között komoly költségkülönbségek vannak, ezért rendkívül fontos a megfizethetőségi szempontok figyelembe vétele. Az elemzések azt mutatják, hogy a szennyvíztisztításnál a kiegészítő foszforeltávolítás önmagában 6-10%-al, a foszfor és nitrifikáció 16-23%-al, a foszfor, nitrifikáció, denitrifikációval együtt 37-42%-al növeli a díjat az alap biológiához képest (település mérettől függően). Tehát nem mindegy, hogy milyen egyedi határértéket ír elő a hatóság! Ahol csak a foszfor a probléma ott nem szabad más szennyező anyagra is előírni szigorúbb egyedi határértéket.

A megfizethetőségi elemzések igazolják, hogy 2015-ig nem lehet olyan díjszintet kialakítani, ami az alapintézkedések miatti költségnövekedésen túlmenően más igények miatti szignifikáns költségnövekedést elbír (elmaradt pótlások, kiegészítő intézkedések) **A megfizethetőségi korlátok miatt a kiegészítő intézkedések későbbi – 2015 utáni – ütemezése javasolt általában**. Az intézkedési program ütemezésénél (6-2 melléklet) ez az elv következetesen került alkalmazásra.

Jogalkotási feladat:

- ◆ A felszíni vizek környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeinek rendeletben való szabályozásának lehetőségei:
 - A felszíni vizek megengedhető szennyezettségét már részben szabályozó rendeleteket egyelőre hatályban kell hagyni, illetve az új immissziós irányelv előírásai szerint módosítani.
 - Az új immissziós irányelv egyes cikkelyeit
 - környezetminőségi előírások (3. cikk)
 - keveredési zónák (4. cikk), és
 - mellékletei közül az I., III. mellékleteket rendeletben kell megjelentetni.
- A hazai jogalkotási felhatalmazások szerint a vízszennyezettségi határértékek megállapítására a környezetvédelmi- és vízügyi miniszter kapott felhatalmazást.
- A felszíni vizek ökológiai állapotát befolyásoló (adott esetben meghatározó) úgynevezett alapvető fizikai-kémiai elemek, (vagy a 31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet 4.sz. mellékletében használt meghatározás szerint: Alapkémia), komponensei (KOI, BOI, pH,

öP, öN.....stb.) jellemezte vízszennyezettségi határértékeket szintén miniszteri rendeletben (a veszélyes anyagokkal közös rendeletben) szükséges rögzíteni.

- A veszélyes anyagok körének határértékeit és az "alapkémiába" tartozó szennyező anyagok körének határértékeit legkésőbb 2010 júniusában javasolt rendeletben megjelentetni és júliusban hatályba léptetni az immissziós irányelv előírásait tekintve.

A határértékekkel kapcsolatos részletes szabályozási javaslatokat a **2. melléklet** tartalmazza.

K(2) Vizek mennyiségére vonatkozó szabályozások

A hasznosítható vízkészletek meghatározására a felszíni vizek esetében az ökológiai szempontból szükséges **mederben hagyandó vízhozam**, a felszín alatti vizek esetében pedig az **igénybevételi korlátok** meghatározása szükséges a megújuló készletek, az ökoszisztémák vízigényei és a területi változékonyság figyelembevételével. Ennek alapján szükséges a meglévő engedélyek felülvizsgálata, illetve az új engedélyek kiadása.

Jogalkotási feladat:

- ◆ A fenntartható vízhasználatra vonatkozó általános és részletszabályok megalkotása (prioritási sorrend, a mederben hagyandó vízhozam, igénybevételei korlátok kihirdetése és alkalmazásának szabályai, korlátos vízkészletek vízmegosztására vonatkozó eljárási szabályok stb.)

K(3) Helyes környezeti gyakorlatok meghatározása

a) A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységek folytatására és létesítmények használatára vonatkozó jó gyakorlatok meghatározása

A **vízjogi engedély** alapján folytatott vízgazdálkodási tevékenység a 72/1996. (VI.2.) Kormány rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról alapján csak **akkor módosítható, ha az engedélyek kiadásának alapjául szolgáló jogszabályban rögzített feltételek megváltoztak**. Ahhoz tehát hogy a VGT-kben meghatározott, ökológiai szempontokat integráló vízgyűjtő-gazdálkodási intézkedések végrehajthatók legyenek, szükséges a vizek jó állapotát szolgáló, az engedélyek alapjául szolgáló feltételeket jogszabályban rögzíteni.

Egyes ökológiai követelményeket már meglévő jogszabályok tartalmaznak, de bizonyos intézkedések esetében szükséges lenne további ökológiai szempontú követelmények érvényesítése az egyes vízgazdálkodási tevékenységekben. A műszaki intézkedések közül (lásd **8-3. melléklet**) számos, a vízgazdálkodási tevékenységek ökológiai szempontok szerinti felülvizsgálatára ad javaslatot. A meghatározott műszaki intézkedések alapján az alábbi helyes gyakorlatok kidolgozása szükséges a vizek védelme és vízi létesítmények használatára vonatkozóan:

Kidolgozandó helyes gyakorlatok	A szabályozás alapja (műszaki intézkedés kód)*
1. A belvíz-elvezető rendszer vízviszatarthási szempontok szerinti átalakítása	TA5
2. Vízfolyások és állóvizek ökológiai állapotának javítására és fenntartására vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozása, ennek részeként: <ul style="list-style-type: none"> - az üledék kezelésének ökológiai szempontú műszaki követelményei, - holtmedrek, mélyárterek rehabilitációja ökológiai szempontú műszaki követelményeinek meghatározása 	HM, HA
3. A településen belüli mederszakaszok megfelelő kialakítása	HM5, HM9
4. A vízfolyások hosszirányú átjárhatóságának biztosítására, valamint az alvízi viszonyok figyelembevételére vonatkozó jó gyakorlatok kialakítása	DU
5. Állóvizek, holtmedrek, mélyárterek vízszintszabályozása, vízpótlása	VT4, VT5, VT6
6. Hajózással, kikötőkkel kapcsolatos ökológiai szempontú műszaki követelmények	KK
7. Utak, vasutak elfolyó szennyezéseit mérséklő ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása	KÁ5
8. A belterületi csapadékvíz gazdálkodás, ökológiai és vízminőségvédelmi szempontjainak kidolgozása	TE2
9. Szűrőmezők kialakítása	PT5

* a műszaki intézkedés tartalmára vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelményeket lásd a **8-3. melléklet**ben.

Jogalkotási feladat:

- helyes gyakorlatok kidolgozása a vizek védelme, vízi létesítmények használatára vonatkozóan

Érintett jogszabályok:

- 379/2007. (XII. 23.) Kormány rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról
- 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról

b) A „jó belterületi gyakorlat” szabályozása

A 219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet a felszín alatti vizek védelméről települési önkormányzat számára a település belterületére a földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének megszüntetése érdekében program és rendelet alkotást ír elő. Ezen szabályozás kiegészítése szükséges a részletszabályok meghatározásával.

219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet a felszín alatti vizek védelméről

20. § (7) A települési önkormányzat a település belterületére a földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének megszüntetésére a Kvt. 46. §-a szerinti környezetvédelmi program keretében:

- alprogramot dolgoz ki, amelyet szabályozással, saját beruházással, illetve beruházások ösztönzésével valósít meg, illetve segít elő;
- belterületi állattartás esetén figyelemmel kíséri a külön jogszabályban meghatározott jó mezőgazdasági gyakorlat szabályainak alkalmazását, és ennek megvalósítását e rendelet hatálybalépését követő egy

éven belül helyi állattartási rendelet megalkotásával, meglévő rendeletek esetén három éven belül felülvizsgálatával is segíti.

Javasolt részletszabályok:

1) Jó belterületi mezőgazdasági (kemikáliák, trágya) gyakorlat

A szabályozási javaslat célja, hogy az önkormányzatok számára kötelezően előírt állattartási rendelet tartalmi követelményeit meghatározza. A szabályozás nem az országos szabályok szigorítására vonatkozik, hanem azt szükséges rögzíteni, hogy az önkormányzati rendeletben milyen országos szabályokat kell figyelembe venni és mikor és milyen módon kell az országostól eltérő szabályokat alkalmazni a VKI célok elérése érdekében.

A 20. §. b) pontjában az állattartási rendeletben meghatározott jó mezőgazdasági gyakorlat meghatározása során – egyebek mellett – az alábbi szakmai szempontok figyelembe vételét szükséges előírni az önkormányzati rendelet alkotás során:

- Telkenként a jelentős, az 1 lakosegyenértéknyi mennyiséget elérő, vagy meghaladó N vagy P kibocsátással járó háztáji állattartás esetén az anyagcsere végtermékek közvetlen, vagy lefolyással az elvezető rendszerbe jutását meg kell akadályozni/szüntetni.
- Ha az állattartás a településen nem jellemző a háztartások többségére, tehát mindössze néhány telken, egyenként 2-3 lakosegyenértéknyi állattartási eredetű kibocsátás van, a folyékony, állati anyagcsere végtermék elszikkasztható, ha a mértékadó talajvíz legalább 1 m mélyen van.
- Amennyiben az állattartási eredetű, folyékony N és P emissziók elérik a lakossági 10%-át és/vagy a talajvíz magasan van, esetleg a település belvizes, zárt trágyatárolókat kell kiépíteni, és a trágya hasznosítását szabályozni.
- A felhasználás csekély emisszióval járó megoldásait a lakosokkal meg kell ismertetni és azok alkalmazását ellenőrizni, szükség esetén szankcionálni kell.

Az önkormányzati rendeletben megalkotott szabályok nem érintik a 1782/2003/EK rendelete értelmében az ÚMVP források megszerzéséhez szükséges minimum feltételként meghatározott ún. kölcsönös megfeleltetés követelményét, mert azok az adott településekre vonatkozó speciális szabályokat tartalmaznak az országoshoz képest.

2) Jó közterület tisztasági gyakorlat

A 20. §. Kiegészítése egy új c) ponttal: jó közterület tisztasági gyakorlat kidolgozása és rendeletben való közzétételi kötelezettség előírása, amelyet az alábbiak figyelembe vételével kell megalkotni:

- A lefolyás szennyezőanyag tartalmának csökkentését a lefolyási viszonyok módosításával, elsősorban a beszivárgási területek növelésével, továbbá a közlekedési felületek rendszeres tisztításával kell elősegíteni. A tápanyagterhelés csökkentése érdekében a vegetációs eredetű hulladékok, valamint a települési környezetben, nagyobb tömegben szabadon élő és a háziállatok közterületre kerülő ürülékének köztisztasági tevékenység keretében történő eltávolítása szükséges. További szennyezések megakadályozása érdekében az illegális, felhagyott hulladéklerakókat meg kell szüntetni.

Jogalkotási feladat:

- ◆ A jó belterületi mezőgazdasági és köztisztasági gyakorlatok megalkotására vonatkozó kötelezettség előírása jogszabályban (219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet a felszín alatti vizek védelméről)
- ◆ miniszteri rendeletek a részletszabályokra vonatkozóan

c) Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok

A vízvédelmi zónarendszer kialakításának tartalmi elemei a következők:

1) Vízvédelmi területek rendszerének kialakítása (kijelölés):

A vizek ökológiai állapota romlásának megelőzése, illetve javítása érdekében a vízvédelmi területek rendszerének bővítésére, kiegészítésére van szükség: **nitrát-és erózió-érzékeny területek felülvizsgálata, belvíz-és aszály-érzékeny, valamint ún. partmenti vízvédelmi területek** kijelölése a területi és időbeli prioritások meghatározásával, MEPAR szintű kijelölés jogszabályban.

A hazai jogszabályok alapján jelenleg kijelölt területek:

- **nitrát-érzékeny területek**, ezen belül az **vízbázisvédelmi védőterületek**
- egyéb jogszabályban védett területként nyilvántartásba vett területek (**Natura 2000 területek**, magas természeti értékű területek, MTÉT)

További területek, amelyeket célszerű jogszabályban kijelölni:

- a termőtalaj tápanyag telítettsége és a talaj lemosódás mértéke (magas eróziós potenciálú) alapján terhelési kockázatot jelentő **erózió-érzékeny területek**
- a szántóföldi művelésbe vont, mélyfekvésű, gyenge termőképességű, belvíz által veszélyeztetett **belvíz-érzékeny területek**, ezen belül a **belvizek ideiglenes tározására alkalmas területek** lehatárolása
- a vízfolyások, tavak esetében létrehozandó **partmenti vízvédelmi puffersáv**, ezen belül **partmenti védősáv** lehatárolása, továbbá a **nyílt árterek létrehozására alkalmas területek** lehatárolása
- meteorológiai jellemzők, növényzetre jellemző adatok (pl.: vízigény), a talajra vonatkozó információk (pl.: talajnedvesség) stb. alapján meghatározott **aszály-érzékeny területek**.

A lehatárolások során figyelemmel kell lenni a többszörös érzékenységi kategóriával kijelölt, az ún. „átfedő” területek meghatározására is.

2) Kötelező (alapszintű) földhasználati szabályok:

A vizek jó állapotának elérése érdekében kétszintű szabályozás bevezetésére van szükség (kötelező alapszintű és önkéntes választható földhasználati előírások). Az alapszintű előírások olyan mezőgazdasági tevékenységekre vonatkozó korlátozásokat rögzítenek, melyek megakadályozzák a vizek állapotának további romlását. Az alapszintű követelményrendszer kidolgozásakor a hatályban lévő előírásokból célszerű kiindulni (nitrát

rendeletre kapcsolódó helyes mezőgazdasági gyakorlat, vagy az erózió-érzékeny területekre érvényes helyes mezőgazdasági és környezeti állapot stb.), amelyeket szükség esetén ki kell egészíteni a vízvédelmi szempontból költség-hatékony megoldásokkal (amelyek hatékonyságuk mellett a legkisebb terhet jelentik a gazdálkodók számára, illetve kompenzálhatók). Az alapszintű előírások hatálya a kijelölt területeken kötelező, amelyek kompenzálására a 1698/2005 EK rendelet 38 § lehetőséget biztosít. Mivel az alapszintű előírások kötelező érvényűek, azokat összhangba kell hozni a Kölcsönös Megfeleltetés rendszerével, illetve – amennyiben szükséges – módosítani kell a vonatkozó jogszabályokat is.

3) *Önkéntes (emelt szintű) mezőgazdasági tevékenységekre irányuló ösztönző rendszerek:*

A kötelező (alap-szintű) földhasználati előírások mellett önkéntes (emelt szintű) előírások alkalmazásával lehet jelentős javulást elérni a vizek állapotában. Az emelt szintű előírások olyan önkéntesen választható földhasználati modelleket határoznak meg, amelyek a jelenlegi gyakorlathoz képest jelentősen csökkentik a mezőgazdasági tevékenységekből származó terhelést, akár teljesen meg is szüntetik azokat.

Az emelt szintű intézkedések esetén az alábbi irányokról lehet szó:

- 1) A művelési ág megváltozásával járó előírások (elsősorban szántó-gyep, szántó-erdő, esetenként szántó-vizes élőhely konverzió)
- 2) A művelési mód megváltozásával járó előírások (a kötelező szinthez képest szigorúbb agrotechnikai technológiák)

A meglévő és létrejövő (beleértve a felülvizsgált területeket is) vízvédelmi területeken alkalmazandó (vagy már jelenleg is alkalmazott) előírásokat egységes logika szerinti rendszerbe kell foglalni, oly módon, hogy minden területen egyértelmű legyen az alkalmazandó előírás rendszer (a többszörös kijelöléssel érintett területeken el kell kerülni az ellentétes vagy többszörösen előírt szabályok létrejöttét).

A javaslatokat a táblázat foglalja össze.

Jelenlegi szabályok, ösztönzés	Javasolt szabályok, ösztönzés
Nitrát-érzékeny területek (beleértve a vízbázisvédelmi célterületeket):	
Kötelező szabályok: <ul style="list-style-type: none"> – „HMGY: helyes mezőgazdasági gyakorlat” kötelező szabályai: (tápanyag-gazdálkodási terv, mennyiségi korlátozás, műtrágyázás, trágyakijuttatás szabályai, védőtávolságok, trágyatároló műtárgyak stb.) Önkéntes szabályok: <ul style="list-style-type: none"> – az AKG (szántó, gyep, szőlő-gyümölcs ültetvény, vizes élőhely) minden célprogramjában ezen területeken gazdálkodók előnyben részesítése többletpontokkal (további többletpontok a sérülékeny vízbázison gazdálkodóknak) 	Javaslatok: <ul style="list-style-type: none"> – nitrát-érzékeny területek felülvizsgálata (a Nitrát Irányelv és a VKI összehangolt szempontjai szerint), – az érvényben lévő kötelező szabályok és önkéntes támogatások alkalmazása ezeken a területeken is – a vízbázis-védelmi védőterületeken belül a külső védőterületeken gazdálkodók előnyben részesítése Alkalmazhatóság: felülvizsgálat 2012-ig; bevezetés: 2013-tól

Jelenlegi szabályok, ösztönzés	Javasolt szabályok, ösztönzés
Erózió-érzékeny területek:	
<p>Kötelező szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> a „HMKÁ: helyes mezőgazdasági és környezeti állapot” részeként 12 % lejtőszög felett: talajtakaró növény, tarló meghagyása közül az egyik megoldás HMKÁ: 12%-nál nagyobb lejtésű területen dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos HMGY: nitrát érzékeny területeken bizonyos lejtőszög felett trágyakihelyezésre vonatkozó szabályok <p>Önkéntes szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> 12 % lejtőszög felett szántó-gyep konverzió (AKG környezet-védelmi célú gyeptelepítés célprogram) 12 % felett művelési mód váltás (AKG vízerózió elleni célprogram) erdősítési célprogramok nem termelő beruházások (előnyben részesítés) 	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> erózió-érzékeny területek kibővítése (nem csak lejtőszög alapján), a kötelező szabályok alkalmazása (lásd előző oszlop) ezeken a területeken is, a kapcsolódó önkéntes célprogramokba ezen kibővített terület bevétele, a többi célprogramban ezen területek előnyben részesítése jó erdőgazdálkodási gyakorlat kidolgozása. <p>Alkalmazhatóság: 2013-ig az AKG célprogramok már nem módosíthatók, erdősítési célprogramok módosíthatók (évente történő kifizetések)</p>
Belvíz-érzékeny területek:	
<p>Kötelező szabályok: (a belvizes területek kijelölése jelenleg folyamatban van az árvízkezelési irányelvnek való megfelelés érdekében)</p> <p>Önkéntes szabályok: (korábban tervezték zonális célprogramokba ezen területek bevitelét, de a lehatárolás miatt nem valósult meg)</p>	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> belvíz-érzékeny területek felülvizsgálata (VKI szempontok szerint), a belvizek ideiglenes tározására, mesterséges beszivárogtatására alkalmas területek lehatárolása kötelező szabályok bevezetése (tápanyag-mérleg, trágyafelhasználás időbeli korlátozása) a belvíz-érzékeny területek bevonása a területalapú támogatási rendszerbe az önkéntes célprogramokban ezen területek előnyben részesítése (AKG vizes élőhelyek létrehozása, környezetvédelmi célú gyeptelepítés, illetve erdősítési célprogramok, nem termelő beruházásként a mélyszántás támogatása) vagy önálló belvízjárta területekre vonatkozó célprogram kidolgozása <p>Alkalmazhatóság: (lásd előző)</p>
Partmenti vízvédelmi puffersáv: (beleértve a partmenti védősávot és a nyílt ártér kialakítására alkalmas területeket)	
<p>Kötelező szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> új HMKÁ szabály (2010-től): a vízfolyások 2-5 m széles sávjában trágyaelhelyezésre vonatkozó szabályok a Nitrát Irányelvben megfogalmazottak szerint <p>Önkéntes szabályok: bár a partmenti területek rendezésére önálló célzott források nem állnak rendelkezésre, de</p>	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> parti vízvédelmi puffersáv kijelölése kötelező gazdálkodási szabályok a partmenti védősávra és a vízvédelmi puffersávban található szántókra (trágyakihelyezés korlátozása, gyommentesítés stb.) kompenzációs kifizetések kötelező szabályok bevezetéséért, illetve a nyílt ártérnek kijelölt

Jelenlegi szabályok, ösztönzés	Javasolt szabályok, ösztönzés
<p>támogatások igénybe vehetők:</p> <ul style="list-style-type: none"> – AKG önkéntes célprogramok – ROP-ok: vízvédelmi beruházások regionális jelentőségű területeken – ÚMVP „nem termelő beruházások” (mezővédő fásítás, füves mezsgye) támogatása elvileg a partmenti védősáv létrehozására is igénybe vehető 	<p>területek értékcsökkenéséért</p> <ul style="list-style-type: none"> – partmenti védősávban művelési ág váltását célzó támogatások (fásítás, gyepes erdő kialakítása) biztosítása – ártéri/hullámtéri gazdálkodás célprogramok kialakítása (művelési ág váltását célzó ártéri gyümölcsös, erdő, vizes élőhely kialakítására) – nyílt ártér létrehozását segítő beruházások pénzügyi ösztönzése <p>Alkalmazhatóság: 2013-ig az AKG célprogramok már nem módosíthatók, ROP-ok 2013 után ERFA források bevonásával (kisajátítás esetén)</p>
Aszály-érzékeny területek kijelölése	
<ul style="list-style-type: none"> - Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia és Program - A vonatkozó EU rendelet szerint 2013-tól a tagállamoknak a vidékfejlesztési programjukban rendelkezniük kell a meghatározott művelet típusokról, ezek egyike az éghajlatváltozás - ÚMVP 1.2.5.1. Öntözés mezőgazdasági üzemi és közösségi létesítményeinek fejlesztése 	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – önkéntes agrár-környezetvédelmi célprogramok létrehozása aszály-érzékeny területeken (megfelelő vetésszerkezet, talajlazítás stb. támogatása)
Országosan védett és Natura 2000 területek:	
<p>Kötelező szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Natura 2000 területekre vonatkozó területhasználati szabályok, - gyepterületek fenntartására vonatkozó földhasználati szabályok, amely feltétele a mezőgazdasági közvetlen kifizetéseknek (jogszámban foglalt gazdálkodási követelmények, JFGK), erre vonatkozó kompenzáció kifizetése <p>Önkéntes szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az ÚMVP támogatások során a Natura 2000 területek előnyben részesülnek 	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a gyepterületekhez hasonlóan kötelező érvényű jó gyakorlatok meghatározása az erdőgazdálkodásra, illetve a vizes élőhelyek kezelésére

A fenti intézkedések megvalósításához szükséges egy olyan jogszabály megalkotása, amely tartalmazza a területek kijelölését és azokat a kötelező és önkéntes gazdálkodási szabályokat, amelyeket még más jogszabály nem jelölt ki.

Előzetes becslések szerint hosszútávon a tápanyagterhelés jó ökológiai állapotnak megfelelő szintre növelése a szántó művelési ágban lévő területek 10-33%-át érintheti, a különböző érzékenységi fokozatú vízvédelmi területek fokozatos bevonásától függően. A VKI célok elérése azonban nem választható külön a szántó területeken folytatott gazdálkodás agrár/vidékfejlesztési szempontok szerinti egyébként is szükséges újragondolásától. A területhasználat váltás komplex (gazdasági szempontokat is figyelembe vevő) szempontrendszer szerinti lebonyolítását segítheti a gazdaságsszabályozási eszközök keretében tárgyalt „területhasználati kvóta rendszer”-re vonatkozó javaslat (lásd **K(6) d.) pontban**). Az eszköz az uniós agrár-támogatási rendszerre épülhetne rá, amely képes közvetíteni a tájegységi szempontokat a gazdálkodók felé, akik e

hosszú távú (gazdasági – társadalmi - környezeti) keretfeltétel ismeretében dönthetnének a számukra legelőnyösebb agrár-támogatási csomag összeállításáról.

Jogalkotási feladat:

- Önálló miniszteri rendeleti szintű jogszabály a vízvédelmi zónarendszerre vonatkozóan

d) A „helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat” kialakítása

A VKI céljainak teljesítéséhez **jó halászati és horgászati gyakorlatok** kidolgozására van szükség. Ezek a jó gyakorlatok - a VKI szempontjai szerint - az érintett víztér (víztest) jellegétől függően eltérőek. A különbségek abból adódnak, hogy a halászati és horgászati hasznosítású víztér (víztest) más-más módon illeszkedik a vizek természetes rendszerébe, és ezt a halászati és horgászati tevékenység során figyelembe kell venni. Ezért külön előírások kidolgozására van szükség:

- körtöltéssel vagy természetes mélyedésekben mesterségesen kialakított halastavakra és horgásztavakra, amelyek a természetes vizekhez a vízbevezetésen és vízleeresztésen keresztül kapcsolódnak, és a leeresztés nem folyamatosan, hanem ősszel, a vegetációs időszakon kívül történik,
- a vízfolyások völgyzárógáttal elzárt és ezáltal jellegében megváltoztatott szakaszaira, az ún. völgyzárógátas tározókra, ahol a haltermelés által érintett tározótér a vízfolyás részét képezi. (Emiatt a völgyzárógátas tározóknál nem javasoljuk a hivatalos terminológiában a halastó, horgásztó, tógazdaság elnevezések használatát, hanem halászati vagy horgászati hasznosítású tározókról beszélhetünk),
- a természetes vizekre, ahol a halászati vagy horgászati tevékenység a teljes vízteret (víztestet) érinti (pl. holtágak, tavak, folyók, ahol ezeknek a természetes vizeknek a halászati vagy horgászati hasznosításáról van szó).

Jogalkotási feladat:

- a jó halászati és horgászati gyakorlatok kihirdetése miniszteri (FVM) rendeletben, szükség szerint a 1997. évi XLI. Törvény a halászatról és a horgászatról, egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 78/1997. (XI. 4.) FM rendelettel IV. Fejezet A hal és élőhelyének védelme módosítása és kiegészítése

e) Vízbázisvédelmi védőterületi előírások felülvizsgálata

Szükséges a vízbázisvédelemre vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése, amely figyelembe veszi az 1997 óta bekövetkezett kapcsolódó szabályozásokat, kellően rugalmas és az elfogadott követelmények betartása megvalósítható.

A főbb továbbfejlesztési irányok a következők:

- jogszabályok összehangolása
- felszíni vízbázisokra vonatkozó szabályokkal történő kiegészítés

- építésügyi szabályok helyett a megfelelő műszaki védelem előírása,
- egyes mezőgazdasági tevékenységek korlátozása (a nitrát-érzékeny területeken érvényes „helyes mezőgazdasági gyakorlat”-nál szigorúbb, eseti korlátozások alkalmazhatósága)
- átmeneti és hatályba léptető rendelkezések,
- védőterületek kijelölésére vonatkozó eljárásrend módosítása,
- jogszabályban biztosítani kell a határidőket és betartásukat megfelelő szankciókkal
- védőterületek földhivatali nyilván-tartásba vétele, az elérési időközön alapuló védőterületek kijelöléséig „ideiglenes” védőterületek kijelölése,
- átmenetileg üzemben kívüli vízbázisok, termelőkutak biztonságba helyezésének szabályozása.

Az agrár-támogatási rendszerekben jelenleg előnyben részesülnek a sérülékeny vízbázisok területei, de a támogatási rendszer továbbfejlesztése szükséges oly módon, hogy a vízbázis-védelmi területen belül a külső védőterületeket ezen belül is előnyben kell részesíteni.

A jogszabály módosítás során várhatóan a védőterületi határozatok kiadása felgyorsul.

Jogalkotási feladat:

- ♦ a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről módosítása, továbbfejlesztése

f) A geotermikus energiatermelés és hasznosítás átfogó szabályozása

Magyarország, bár nem aktív vulkáni területen található, geotermikus adottságai nemzetközi viszonylatban mégis kiemelkedők. Ugyanakkor, a jogi-gazdasági szabályozók átgondolatlan, kusza rendszere miatt hazánk kedvezőtlenebb besorolást kap a befektetni szándékozók körében, mint számos lényegesen rosszabb geotermikus adottságokkal rendelkező ország. A geotermikus energiatermelés- és hasznosítás a növekvő igények miatt új kihívások elé néz, növelése csak megfelelő jogszabályi keretek között történhet.

Elvárások a geotermikus energia hasznosítás jogi szabályozásával kapcsolatban:

1. **egyértelmű és átlátható engedélyezési eljárás:** Csak egy úton lehessen elindulni, ne legyen mód több hatóságnál kezdeményezni ugyanolyan típusú geotermikus hasznosítás engedélyezését;
2. **a szabályozás során a fenntartható, környezetbarát geotermikus energia hasznosítás érvényesítése** az állam, mint tulajdonos számára, ezen belül kiemelt szerepet kell kapjon a meglévő felszín alatti vízhasználatok, vízkészletek védelme.
3. **a befektetések elősegítése:** ennek érdekében biztosítani szükséges, hogy a megtérülés tervezhető legyen, a befektető hosszú távú, legalább 20 éves garanciát kapjon. A befektetői kockázat ne legyen nagyobb, mint földtani, vízföldtani információkban eleve meglévő bizonytalanság.

A cél a vonatkozó jogszabályok összhangjának megteremtése, a végrehajtásukhoz szükséges szabályozási részanyagok kidolgozása a geotermikus energia- és az ezt hordozó vízkészletekkel való gazdálkodás, az új geotermikus energia- és vízhasználatok megfelelő engedélyezési gyakorlatának kialakítása a regionális és lokális korlátok figyelembevételével, a meglévő és új objektumok geotermikus energia- és vízkészletének védelme, megfelelő ellenőrző-, monitoring- és nyilvántartó rendszer kialakítása, illetve mindezek megfelelő országos szabályozása.

Szabályozandó feladatok:

- minőségi, biztonsági előírások,
- kötelező visszatáplálás erre alkalmas vízhasználatok esetében,
- a vízhasználatokra vonatkozó területi korlátozások pl. vízbázisvédelmi területeken szigorúbb előírások
- termálvizek használatához kapcsolódó hatósági és szakhatósági feladatok, díjak átláthatóságának biztosítása,
- a hévízkészlet-gazdálkodást megalapozó, dinamikus hévízföldtani modell kialakítása,
- a termálvíz termelés vízmérővel történő mérésének előírása
- az adatszolgáltatás fejlesztése stb.

Jogalkotási feladat:

- ◆ a geotermikus energiatermelést és hasznosítást szabályozó rendeletek módosítása vagy önálló együttes miniszteri rendelet megalkotása

g) Új vízkitermelések, vízhasználatok esetén a készlet-gazdálkodási szempontok érvényesítése

Az utóbbi időben egyre nagyobb problémát jelent, különösen az ivóvíz-kitermelések esetében, hogy az új, elsősorban ipari kitermelésekre adott engedélyek a meglévő lakossági szolgáltatást is végző szolgáltatók gazdaságosságát rontják, veszélyeztetve ezzel az ellátás-biztonságot a túlzott lekötések miatt. Ezért az új ivóvíz-kitermelések engedélyezése során vízkészlet-gazdálkodási (beleértve a vízigények kielégítésének sorrendjét is) és gazdaságossági szempontokat szükséges érvényesíteni. Ennek érdekében szükséges előírni, hogy vízjogi engedélyt a hatóság csak abban az esetben adhasson ki, ha a vízi létesítmény, a vízi munka, illetve a vízhasználat nem okoz vízkészlet-gazdálkodási és ellátás-biztonsági problémákat sem rövid, sem hosszú távon.

Jogalkotási feladat:

- ◆ a vízjogi engedélyezési eljárás módosítása oly módon, hogy vízi létesítmény, vízi munka, illetve a vízhasználat csak abban az esetben kaphasson vízjogi engedélyt, ha az vízkészlet-gazdálkodási és ellátás-biztonsági szempontokat nem veszélyeztet.

h) A legjobb elérhető technika meghatározása a környezetminőségi határértékek veszélyes anyag komponensköre alapján

A vonatkozó EU Irányelv alapján (VKI Irányelv, 2006/11/EK Irányelv) az elsőbbségi anyagokra alkalmazandó ellenőrzési szabályokat és környezetminőségi előírásokat meg kell állapítani. (Az erre vonatkozó jogszabálytervezetet **2. Melléklet** tartalmazza). Ennek alapján a felügyelőségeknek a külön jogszabály előírásai szerint megállapítandó kibocsátási határértékek engedélyezése során figyelembe kell venniük a meghatározott környezetminőségi-, vízminőségi határértékek teljesíthetőségét. A teljesíthetőség érdekében szükség szerint, külön jogszabályban foglaltak alapján, egyedi kibocsátási határértéket állapít meg.

A teljesíthetőség vizsgálatának ki kell terjednie az elérhető legjobb technika meghatározására, a környezetminőségi határértékek veszélyes anyag komponensköre alapján a még megengedhető szennyező anyag kibocsátási szintek megállapítására. Ennek során **felül kell vizsgálni a hazai BAT útmutatókat**, amelyek segítséget nyújtanak a felügyelőségek számára a legpontosabb egyedi kibocsátási határértékek megállapítására.

A tapasztalat általában az, hogy ha a környezethasználó rendelkezik valamely minőség- és/vagy környezetirányítási rendszerrel, pontosabb nyilvántartási rendszerben tudja kezelni az IPPC engedélyben foglalt előírásokat, így nagyobb biztosítékot jelent az engedély előírásainak betartása. Ennek alapján szükséges a veszélyes anyagokat kibocsátó ipari létesítmények számára **pénzügyi ösztönzést biztosítani a minőség- és környezetirányítási rendszerek bevezetéséhez**. (A pénzügyi ösztönző rendszerekre vonatkozó átfogó javaslatot lásd a K(9) pontban.

K(4) Egyéb jogi eszközök

a) Foszfátok alkalmazásának betiltása mosószerekben, mosogatószerben

A háztartási és ipari mosó- és tisztítószer egyik legelterjedtebb és legnagyobb részarányú összetevői a foszfátok. Ezek funkciója, hogy csökkentve a víz keménységét erősítsék a mosó- és tisztítószer tisztító hatását. A foszfátok alapvető tápanyagok, mint azt a műtrágyákban való használatuk is jelzi. A foszfátok mosó- és tisztítószerben való használatával a legfőbb probléma, hogy a vízi környezetbe túl sok tápanyag kerül velük, ami miatt eutrofizáció léphet fel.

Több közösségi irányelvnek van olyan hatása, amely korlátozza a tápanyagok koncentrációját a felszíni vizekben, ezáltal segítve az eutrofizáció csökkentését:

- A települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv, amely előírja, hogy a 10 000 lakosegyenértékűnél nagyobb agglomerációkat kiszolgáló, és a tisztított szennyvizet eutrofizációra érzékeny területekre kibocsátó szennyvíztisztító telepeknek III. fokozatú tisztítást (amely eltávolítja a foszfátokat) kell alkalmazniuk.
- A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 91/676/EGK irányelv (nitrát irányelv), amely előírja a veszélyeztetett területek kijelölését, cselekvési programok kidolgozását a nitrogénvegyületekből származó vízszennyezés csökkentésére.

- A környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 96/61/EK irányelv, amely előírja, hogy egyes ipari létesítményekre az elérhető legjobb technikák (BAT) alapján adható ki engedély. Az irányelv III. melléklete, amely egy tájékoztató jellegű jegyzék a kibocsátási határértékek meghatározásakor figyelembe veendő főbb szennyezőanyagokról, olyan anyagokat sorol fel, amelyek hozzájárulnak az eutrofizációhoz; különösen ilyenek a nitrátok és a foszfátok.

A VKI alapján végzett megfigyelések és értékelések azt mutatják, hogy a fentiek ellenére a foszforbevitel jelentősen növeli az eutrofizációt. A Duna szintű vizsgálatok eredményei szintén megállapították, hogy a jelenleg folyamatban lévő és a tervezett intézkedések hatására a Duna tápanyag terhelése csökkenni fog, de nem fogja elérni azt a szintet, amit a VKI előírásai alapján a Duna vízgyűjtő szintjére meghatároztak. A Duna szintű tervek javasolják a teljes vízgyűjtőn **a foszfátok alkalmazásának betiltását a mosószerekben 2012-ig és a mosogatószerekben 2015-ig**, amely költség-hatékony és szükséges módszer a települési szennyvíztisztítás mellett. (A foszfátok betiltása jelenleg is több tagállamban alkalmazott módszer.) A továbbiakban vizsgálni szükséges, hogy az eddigi szennyvíztisztítás hatásfokának fokozására vonatkozó kötelezettségvállalás mellett az intézkedés bevezetése Magyarország esetében indokolt-e.

Jogalkotási feladat:

- ♦ miniszteri rendeleti szintű szabályozás foszfátok alkalmazásának betiltására mosószerekben, mosogatószerekben, amennyiben az elemzések ennek szükségességét alátámasztják

b) A meglévő csatornahálózatra történő kötelező rákötés előírása

A településeken kiépült csatornahálózat ellenére számos esetben előfordul, hogy a lakosság nem veszi igénybe a szolgáltatást, nem köt rá a rendszerre. A szankcióként fizetendő talajterhelési díj nem képvisel olyan nagyságrendet, hogy az megfelelő kényszerítő erővel bírna, és az ilyen jellegű környezetszennyezéstől a visszatartaná a lakosokat.

Pusztán a rendszerek kiépítése nem alkalmas arra, hogy az ehhez kapcsolódó környezetvédelmi célkitűzést elérjük, szükséges a bekötési kötelezettség előírása, tekintettel arra is, hogy a környezetterhelési díj nem bizonyult hatékony kényszerítő eszköznek ebben a vonatkozásban.

Jogalkotási feladat:

- ♦ a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény kiegészítése a meglévő csatornahálózatra történő kötelező rákötés előírásával

c) Kisajátítás, földcsere

A „kötelező” modell megvalósítása megvalósítható a jelenlegi tulajdonosi struktúrában megfelelő kompenzáció biztosításával (részletesen lásd [„Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok”](#) c. fejezetben), vagy kisajátítás révén állami kézbe kerüléssel. Fontos említeni, hogy a kisajátítás tulajdonjogi változást érintő intézkedés, nem oldja meg a földhasználatváltást kérdését, tehát önmagában nem járul hozzá a VGT céljainak eléréséhez.

A kisajátításról szóló új törvényi szabályozás (2007. évi CXXIII. törvény, amely 2008. január 1-jén lépett hatályba) alapelveként rögzíti, hogy ingatlan tulajdonjogának közhatalmi eszközökkel való elvonására csak kivételesen, a törvényben meghatározott közérdekű célból, azonnali, feltétlen és teljes kártalanítás mellett kerülhet sor. Ennek megfelelően a törvény tételes felsorolással adja meg a kisajátítás alapjául szolgáló közérdekű célokat, valamint az egyes közérdekű célok fennállása mellett a kisajátításhoz szükséges feltételeket. A törvény alapján kisajátításnak az alábbi általános feltételek fennállása esetén van helye:

- a közérdekű cél megvalósítása az ingatlanon fennálló tulajdon korlátozásával nem lehetséges, vagy - külön törvény alapján - a közérdekű használati jog, vezetékgig, szolgalmi jog alapításában a tulajdonossal nem jött létre megállapodás, illetve e jogokat az illetékes hatóság nem engedélyezte,
- az ingatlan tulajdonjogának megszerzése adásvétel - törvényben meghatározott esetben csere - útján nem lehetséges,
- a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve ha a közérdekű cél megvalósítására több ingatlan alkalmas, annak más ingatlanon való megvalósítása a tulajdon nagyobb sérelmével járna, és
- a kisajátítással biztosított tevékenység közösségi előnyei a tulajdon elvonásával okozott kárt jelentősen meghaladják.

A kisajátítás fogalmi meghatározásából kitűnik, hogy kivételes esetről van szó, és több feltétel együttes teljesülésekor van mód az ingatlan tulajdonjogának ilyen elvonására.

A kisajátítási törvény meghatározza azokat a közérdekű célokat, amelyek a kisajátítás alapjául szolgálhatnak, amely nevesíti a vízgazdálkodást.

Általánosságban azonban megállapítható, hogy a VKI a víz sokrétű megjelenési formái okán egy szabályozó típusú irányelv, amely a társadalmi gazdasági folyamatokba integrálva tudja kifejezni a hatását. A jó állapot hosszú távú megőrzése szempontjából az integrálás folyamatától nem lehet eltekinteni. Sem nem hatékony, sem nem fenntartható, ha a folyamatokba építés helyett az állam magára vállalja a végrehajtást és nem törekszik a szemlélet és a gyakorlat megváltoztatására. Ebből a szempontból a kisajátítás a hosszú távú célok ellen hat. Egy hasonlattal élve, olyan mintha az állam államosítana egy gyárat, hogy biztosítsa az alacsonyabb légszennyezési hatást.

A kisajátítás melletti érv, hogy az induló költség igénye egy egyértelmű helyzet kialakítását teszi lehetővé, ami akár olcsóbb is lehet, mint a nagyszámú érintett szerteágazó érdek rendszerében lefolytatni a szükséges egyeztetéseket. Ez az érvelés viszont nem veszi figyelembe a finanszírozási szempontot. Magát **a kisajátítást hazai költségvetési forrásokra kell alapozni**. A kisajátítással az állam elveszti annak lehetőségét, hogy ezeknek a területeknek a fenntartását az EU agrár támogatási rendszeréből finanszírozza meg. Részletesen lásd a **7-13. háttéranyagot**.

Ebből adódóan a kisajátítás mint megoldási eszköz vizsgálendő, és nem úgy, mint elérni kívánt cél. Mint már említésre került a tulajdon jog változással nem járó „kötelező előírásokra” épülő modell is megfelelően biztosíthatja a földhasználat váltáshoz szükséges jogszabályi biztonságot, ezért csak az **olyan stratégiai fontosságú területeknek a kisajátítása (földcseréje) indokolt, ahol az állami felügyelet folyamatos fenntartása szükséges**. Ide tartozhatnak első sorban azok a műtárgyak, kialakítása, kezelése, melyek a vízkormányzáshoz, a vízszint szabályozásához,

szükségesek. A kisajátítás első sorban területileg kis kiterjedésű, azonban stratégiai szempontú területek esetén lehet indokolt, elsősorban a többszörösen átfedő területeken (pl. Natura2000, partmenti vízvédelmi puffersáv és erózió-érzékeny területek átfedése esetében stb.), amelynek kiemelt környezetvédelmi jelentősége van, illetve ahol a jelenlegi tulajdonosok nem képesek vagy nem hajlandók a VGT-ben meghatározott feladatok ellátásában közreműködni (pl. belvizek tározására alkalmas területek stb. esetében).

A Nemzeti Földalapra vonatkozó jogszabály (2001. évi CXVI. törvény 2. §.) alapján a földcsere VKI céljainak megvalósulását is szolgálhatja, ugyanis a Nemzeti Földalapba tartozó állami termőföldvagyron rendeltetése – egyebek mellett- az alábbi lehet:

- ◆ a gyenge termőképességű területek más célú hasznosítása, helyi jelentőségű természetvédelmi területek kialakítása;
- ◆ a hullámtéri területek, valamint a mentett oldali vízjárta területek földcseréje;
- ◆ tározók, záportározók kialakítása.

Az állami tulajdonba vételre javasolt földterületekre vonatkozóan **felmérés és ütemterv kidolgozása szükséges** az egyedi vizsgálatok alapján.

K(5) Igazgatási eszközök

a) Engedélyezés

1. Új fejlesztések megvalósítása során a víztestek jó ökológiai állapotára meghatározott célkitűzések elérhetőségének figyelembe vétele

A VGT alapján kidolgozandó, jogszabályban rögzítendő a jó állapotra vonatkozó célokat és ökológiai szempontú műszaki követelményeket a későbbi projektek tervezése és végrehajtása során érvényre kell juttatni. A **környezeti vizsgálat** (SKV), a **környezeti hatásvizsgálat** (KHV) és az **egységes környezethasználati engedélyezési rendszer felülvizsgálata** (EKHE) szükséges oly módon, hogy az lehetőséget biztosítson a társadalmi-gazdasági igények szükségességének igazolására és negatív ökológiai hatások minimalizálására.

Az erre vonatkozó jogszabályhoz ki kell dolgozni a VKI 4. cikk (7) pontja szerinti vizsgálat tartalmi követelményeit (Natura hatásbecsléshez hasonlóan). A **VKI szerinti vizsgálat, amennyiben a tervezett tevékenység környezeti hatásvizsgálat köteles akkor ezt a hatásvizsgálat keretén belül kell elvégezni**. Más esetben várhatóan ezt a vízjogi engedélyhez kell kötni.

Több olyan jelentős, a fenntartható vízhasználatok keretébe illeszthető igény és probléma van Magyarországon, amelyek megoldásához új létesítményeket kell tervezni. Ezek egy része a jó állapottal nem összeegyeztethető hatással lehet a vizek állapotára. Ebbe a körbe tartoznak például:

- ◆ új, vagy nagyobb kapacitású szennyvíztisztító-telep
- ◆ egyes árvízvédelmi létesítmények (ártéri beavatkozások, árvíztározók, műtárgyak),
- ◆ a hajózhatóságot biztosító folyószabályozási beavatkozások, kikötőfejlesztések

- ◆ dombvidéki tározók építése (vízgazdálkodási és árvízbiztonsági céllal),
- ◆ egyes belvízvédelmi létesítmények,
- ◆ a vízerő-hasznosításhoz szükséges egyes műtárgyak.
- ◆ új vízbázisok igénybevétele közüzemi ivóvízellátás céljából

Előbbiekén kívül több olyan vízgazdálkodási és nem-vízgazdálkodási célú infrastrukturális létesítmény programja is szerepel az Új Magyarország Fejlesztési Tervben és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Tervben, amely kedvezőtlen hatást gyakorolhat a vizek állapotára. Alapesetben csak akkor szabad megvalósítani a fejlesztéseket, ha azok megfelelnek a VKI előírásainak.

A VKI szellemisége azt képviseli, hogy **a célok mérséklésének lehetősége** kizárólag a kiemelt közérdekből megvalósítandó vízgazdálkodási beruházásokra érvényes. A VKI (4. cikk (7)) szerint igazolni kell, hogy a felszíni víztest fizikai jellemzőiben vagy egy felszín alatti víztest vízszintjében bekövetkezett új változások, illetve fenntartható emberi tevékenységek megvalósítása elsőrendű közérdek, és/vagy a környezet és a társadalom számára a VKI célkitűzéseinek teljesítésével elérhető előnyöket felülmúlják az emberi egészség terén bekövetkező új változások vagy módosulások, valamint az emberek biztonságának megőrzésében vagy a fenntartható fejlődésben jelentkező előnyök.

E vizsgálatokat tehát minden vizeket érintő program, projekt esetében el kell végezni. Akkor lehet ezt hatékonyan megkövetelni, ha a követelményeket jogszabályi szinten rögzítik és beillesztik a programok, illetve beruházások engedélyezési rendszerébe. Ezért a VGT alapján kidolgozandó, jogszabályban rögzítendő immissziós határértékeket, ökológiai szempontú műszaki követelményeket stb. a későbbi projektek tervezése és végrehajtása során érvényre kell juttatni. A stratégiai környezeti vizsgálat, a környezeti hatásvizsgálat és a vízjogi engedélyezési rendszer felülvizsgálata szükséges oly módon, hogy az lehetőséget biztosítson a társadalmi-gazdasági igények szükségességének igazolására és a negatív ökológiai hatások minimalizálására.

Ezzel az eljárással biztosítható, hogy a jövőben csak olyan programok, projektek valósulhassanak meg Magyarországon, amelyek teljesítik a VKI előírásait, az új változások, új fejlesztések esetében is.

A fentiek alapján a vonatkozó **jogszabályok módosítása** szükséges oly módon, amelynek alapján az egyes projektek hatásvizsgálati eljárásán belül a VKI szerinti értékelés megtörténhet.

A Felügyelőségeknek a döntés (környezetvédelmi vagy egységes környezethasználati engedély kiadása) során az alábbi szempontokat együttesen kell figyelembe venni:

- 1) Vizsgálni kell, hogy a projekt érint-e, és ha igen kedvezőtlen irányba módosítja-e, akár közvetlenül, akár közvetve VKI szerinti víztest jó ökológiai állapotát, vagy jó ökológiai potenciálját (mennyiségi és minőségi értelemben). Ha nem, akkor nincs további VKI miatti teendő. Ha igen akkor a többi pont együttes figyelembe vételével kell meghozni a döntést.
- 2) Vizsgálni kell, hogy a környezethasználó **minden megvalósítható lépést megtett-e** annak érdekében, hogy csökkentse a víztest állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatást. Ha igen, akkor a további szempontok mérlegelésével hozza meg döntését. Ha nem, akkor erre vonatkozó kiegészítést kér.
- 3) Vizsgálni kell, hogy a környezethasználó a tanulmányban bemutatta-e, hogy **van-e a kiválasztott változathoz képest a víztest állapotára kedvezőbb eredményű változat.**

Ha van, akkor igazolta-e, hogy a víztest állapotára kedvezőbb eredményű változat a kiválasztott változathoz képest műszakilag korlátozottan megvalósítható, és/vagy aránytalan költséggel járna. Ha igen, akkor a további szempontok mérlegelésével hozza meg döntését. Ha nem, akkor a Felügyelőség erre vonatkozó kiegészítést kér.

- 4) Amennyiben a műszaki megvalósíthatóság és/vagy az aránytalan költségek miatt nem érhető el más jelentős mértékben jobb állapotot jelentő változat akkor a vizsgálni kell, hogy a környezethasználó hitelt érdemlő módon **igazolta-e a tervezett tevékenység elsőrendű kiemelt közérdekűségét** és/vagy a környezet és a társadalom számára az emberi egészségben bekövetkező változások, valamint az emberek biztonságának megőrzésében vagy a fenntartható fejlődésben jelentkező előnyök felülmúlják a VKI célkitűzéseinek teljesítésével elérhető előnyöket, illetve a felszíni víztest fizikai jellemzőiben várható változások hátrányait felülmúlják. Ha igen akkor a környezetvédelmi engedély kiadható.

Nem adható ki az engedély, ha a kiegészítések ellenére sem igazolható a fenti szempontok alapján a VKI szerinti megfelelés. Továbbá akkor sem adható ki az engedély, ha a tervezett tevékenység:

- más víztestre vonatkozó VKI célok elérését kizárja, vagy veszélyezteti;
- nem konzisztens más Községi környezeti szabályokkal;
- nem garantálja legalább azokat a védelmi szinteket, amelyeket a meglévő Községi szabályok előírnak.

Mivel a környezeti hatásvizsgálati eljárás során hozott döntések alapján véve befolyásolják egyes víztestekre vonatkozóan a jó állapot elérését, illetve adott esetben ennek alapján az adott víztestre enyhébb célkitűzést kell meghatározni (országos hatáskör), a felügyelőségeknek ezen eseteket megfelelően dokumentálni szükséges, illetve ezen döntésekről adatszolgáltatást kell biztosítani a VGT jelentésekhez és tervezésekhez. (Az eljárásrend kialakítása szintén a jogalkotás részét kell képezze.)

Jogalkotási feladat:

- ◆ 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról módosítása. (A részletes szabályozási javaslatot a **3. Melléklet** mutatja be.)
- ◆ 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról módosítása oly módon, hogy az egyes tervek, programok vizsgálata térjen ki VGT-ben megfogalmazott célkitűzésekre gyakorolt hatásokra is. (A részletes szabályozási javaslatot a **3. Melléklet** mutatja be.)

2. Környezeti felülvizsgálat kezdeményezése meglévő engedélyek esetén

Környezetvédelmi felülvizsgálat kezdeményezése szükséges a VGT-ben megfogalmazott, víztestekre vonatkozó környezeti célkitűzések elérése érdekében különösen ott, ahol a víztestek ökológiai állapota a jónál rosszabb. A környezetvédelmi felülvizsgálat során módosításra kerülhet:

- 1) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén a környezetvédelmi hatóság által kiadott *környezetvédelmi engedély*,
- 2) az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó esetekben a környezetvédelmi hatóság által kiadott *egységes környezethasználati engedély*,
- 3) környezetvédelmi felülvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén a környezetvédelmi hatóság által kiadott *környezetvédelmi működési engedély*,
- 4) egyéb esetekben a környezetvédelmi hatóság által kiadott határozat.

Az engedélyeket a hatóságnak hivatalból szükséges felülvizsgálni a környezetvédelmi felülvizsgálatra vonatkozó szabályok szerint. Az engedélyek felülvizsgálatára egy **engedély felülvizsgálati ütemtervet** kell készíteni, amely alapján meghatározásra kerülnek a felülvizsgálandó engedélyk és a felülvizsgálat ütemezése (annak érdekében, hogy elkerülhető legyen az egy időben történő túl nagy számú felülvizsgálat).

Jogalkotási feladat:

- ◆ a VKI miatti felülvizsgálati eljárásra vonatkozó szabályok megalkotása a környezetvédelmi törvényben és a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó jogszabályokban, valamint engedélyk felülvizsgálati ütemtervének készítésére vonatkozó szabályok (tartalmi követelmények, prioritások, határidő stb.) meghatározása

3. A vízjogi engedélyezési eljárás módosítása, az engedélyk felülvizsgálata

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv alapján számos esetben a vízgazdálkodási tevékenységet a vizek jó állapotának elérése érdekében módosítani lesz szükséges.

A VGT-kben meghatározott intézkedések megvalósításának alapja a vízjogi engedélyk felülvizsgálhatóságára vonatkozó szabályozási feltételek megteremtése illetve, hogy a vízjogi engedélyezés alapjául szolgáló új feltételek jogszabályi szinten rögzítésre kerüljenek.

A vízjogi engedély alapján folytatott vízgazdálkodási tevékenység a jelenleg érvényes a *vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról* szóló 72/1996. (VI.2.) Kormány rendelet alapján csak akkor módosítható, ha az engedélyk kiadásának alapjául szolgáló jogszabályban rögzített feltételek megváltoztak:

72/1996. (VI.2.) Kormány rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról

12. § A vízjogi engedélyt a felügyelőség a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha **megváltoztak azok a feltételek és adottságok**, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

- a) a közérdek érvényre juttatása érdekében **külön jogszabályban meghatározott feltételek**, közegészségügyi, környezetvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi **szempontok** teszik szükségessé;
- b) a rendelkezésre álló (felhasználható) vízkészlet mennyisége természeti vagy egyéb elháríthatatlan okból a **külön jogszabály szerint meghatározott** kibocsátási, igénybevételi, valamint szennyezettségi határértékekre is figyelemmel megváltozott.

A jogszabály módosítás célja a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben (VGT) szereplő intézkedések megvalósítása **érdekében a vízjogi engedély módosíthatóságára, visszavonhatóságára vonatkozó lehetőség biztosítása.**

A hatósági engedélyezési eljárásoknál a felügyelőségnek a jövőben esetenként lehet, hogy nem lesz elegendő információja arra vonatkozóan, hogy egy vízfolyást érintő adott beruházás milyen hatással lesz a vízfolyás vízgazdálkodási és hidromorfológiai tulajdonságaira, azaz illeszkedik-e a VGT-hez vízépítési, műszaki-alaki téren. Jelenleg a KÖVIZIG-ek a felügyelőségek vízjogi engedélyezési eljárásaiban csak ügyfélként vehetnek részt, szakértőként nem. Viszont a KÖVIZIG-ek a VGT hazai alkalmazásában mint koordináló, és a vízfolyásokat legjobban ismerő szervként hathatós segítséget nyújthatnak a szakterületi válaszokat igénylő esetekben. Ezért ennek igazolására szükséges előírni, hogy a vízjogi engedélyezési tervdokumentációhoz kötelezően csatolni kell a KÖVIZIG-ek által kiadott szakvéleményt.

A vízjogi engedélyek közül különösen azokat, amelyek a jó állapotot el nem érő víztestek vízgyűjtőjén engedélyezett tevékenységekre vonatkoznak, **legalább a VKI ciklusokhoz igazodva hivatalból szükséges felülvizsgálni és módosítani.** Az engedélyezési eljárást célszerű úgy kiegészíteni, hogy

- új létesítmény csak akkor kaphat létesítési engedélyt, ha miniszter által rendeletben kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel a létesítés összhangban van. Ennek biztosíthatósága érdekében a kérelmezőnek a vízjogi engedélyezési tervdokumentációhoz kötelezően csatolnia szükséges a **KÖVIZIG-ek által kiadott szakvéleményt**, amelyben foglaltakat a felügyelőség érvényesíti a kiadott engedélyben.
- Azon tevékenységek esetében, ahol a vízjogi létesítési engedélyezési eljárást megelőzik a 314/2005 (XII.25.) Korm. rendelet szerinti eljárások (előzetes vizsgálati eljárás, előzetes konzultáció, hatásvizsgálati ill. egységes környezethasználati engedélyezési eljárás), és azokban a VGT-nek való megfelelés igazolásra került, a későbbi eljárásnál ennek vizsgálata nem szükséges.
- meglévő létesítmény üzemeltetési engedélye módosítható, visszavonható, ha miniszter által rendeletben kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel ellentétes, vagy azt hátráltató üzemeltetést folytatnak.

Az engedélyek felülvizsgálatát megelőzően azonban elsődleges feladat a hatósági intézkedések megfelelő megalapozása, a vízjogi engedélyek felülvizsgálhatóságára vonatkozó szabályozási feltételek megteremtése, illetve, hogy a vízjogi engedélyezés alapjául szolgáló új feltételek jogszabályi szinten rögzítésre kerüljenek (ökológiai szempontú műszaki követelmények, jó gyakorlatok, jó állapothoz tartozó immissziós határértékek, felszín alatti vizekre vonatkozó igénybevételi korlát, mederben hagyandó vízhozam stb.)

Jogalkotási feladat:

- ♦ a meglévő engedélyek VKI szempontú felülvizsgálatára vonatkozó szabályok megalkotása, illetve a felülvizsgálatba a szakvélemény tervdokumentáció elkészítésénél kötelezően

beszerzendő KÖVIZIG szakvélemények jogszabályban történő rögzítése (72/1996.(VI.2.) Kormány rendelet, 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet módosítása)

4. Az egyedi szennyvízkezelés elterjesztése érdekében a szükséges működtetési háttér megteremtése

Az egyedi szennyvízkezelés olcsóbb, mint a csatornázás és hagyományos szennyvíztisztítás, amelyre a ROP-okból 2007-2013 időszakban támogatást is kaphatnak az önkormányzatok. Mindezek ellenére az önkormányzatok és a lakosság részéről fenntartások vannak e megoldás iránt, amely elsősorban annak köszönhető, hogy a támogatással létrejött egyedi szennyvízkezelő létesítmények önkormányzati tulajdonúak és közszolgáltatásnak minősülnek, a működtetésről, a működtetés szakszerűségéről, ellenőrzéséről az önkormányzatoknak kell gondoskodni. E fenntartások oldására szükséges a tulajdoni, jogi és működtetési kérdések rendezése, illetve szükséges a szemléletformálás eszköztárát is bevetni.

Létre kell hozni a működtetői háttérrel a víziközmű szolgáltatók bázisán, vagy egy új szervezet alapításával. Mivel az egyedi megoldások különbözőek, a működtetés különböző szakértelmet igényel. Van olyan egyedi megoldás, ahol maga a lakos meg tudja oldani az üzemeltetést, itt az ellenőrzésről és a szakmai segítségnyújtásról kell gondoskodni. Van, amelyik technológia komolyabb felkészültséget igényel, itt az üzemeltetést közszolgáltatást végző szakmai cégeknek kell ellátni, amelyek működési feltételeit is rögzíteni kell.

Jogalkotási feladat:

- ◆ az egyedi szennyvízkezelés elterjesztése érdekében a szükséges működtetési háttérrel szemben támasztott követelmények meghatározása (a vízgyűjtő-gazdálkodási törvényben vagy önálló jogszabályban)

b) Programok és tervek felülvizsgálata, illetve kidolgozása

1. Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Program kidolgozása

A városi felszíni lefolyási terület a mindennapi városi tevékenység, építkezések, közlekedés, szeméttelés stb. következtében szennyezett. Ennek mértéke a megelőző csapadék, illetve az utcák gépi, vagy kézi takarítása óta eltelt idő függvénye, túl azon, hogy a szennyezőanyag források milyen intenzitásúak. Ezért a csapadékvíz a lefolyás első hullámában a felszínről felszedett anyagoktól terhelten szennyezett lehet, különösen hosszabb száraz időszakot követően. Ehhez járul még a csatornában korábban leülepedett anyagok felkeverődése, továbbá a csapadék által átöblített atmoszféra nedves kiülepedéséből származó szennyezés. Az összhatás a lefolyás első időszakában azt eredményezi, hogy a tisztának hitt csapadékvíz a háztartási szennyvíz mértékét meghaladóan szennyezett. Ennek terhelése stressz-szerűen érheti a csak kisebb hígítást biztosítani képes befogadót, ezért a csapadékvíz kezelése minőségi szempontból szükséges.

A hasznosítható vízkészletek csökkenése világszerte tapasztalható tendencia. A feltételezett éghajlatváltozás várható kedvezőtlen hatása az időjárási szélsőségek gyakoribb előfordulását eredményezheti, mely ugyancsak negatív hatással lesz a készletek elérhetőségére. Ezen túlmenően az ivóvíz ára számos tényező miatt emelkedik, illetve ezzel egy időben a háztartási

komfort javulása vízigény növekedését idézi elő. Mindezen tényezők előtérbe hozták a csapadékvíz helyben történő hasznosítását, amely komoly tartalékokat jelent. A csapadékvíz fenntartható módon történő elhelyezéséhez ma már rendelkezésre állnak az ún. legjobb gyakorlat módszerei, melyek alkalmazásával az urbanizációt megelőző időszakhoz közelítő állapotok érhetők el.

Azokon a településeken, ahol nem épült ki külön csapadékelvezető rendszer, sok esetben gondot jelent, hogy a szennyvízgyűjtő hálózatba jelentős mennyiségű esővíz kerül. Ez a tisztító-telepek számára fokozott terhelést jelent. Zivatarok idején a csapadékvízzel kevert szennyvíz tisztítatlanul ömlik a befogadóba és ott pontszerű szennyezéseket okozhat. Fokozza a problémát a csapadékvíz illegálisan történő szennyvízcsatornába vezetése. A legveszélyeztetettebb területek ilyen szempontból a nagy lefolyású hegyvidéki települések (különösen karsztos területeken).

A jelenlegi jogi szabályozás szerint a belterületi vízrendezési feladat az önkormányzatok felelősségi körébe tartozik. Nem kötelező feladat, így nem teremt elegendő ösztönzést az önkormányzatoknak arra, hogy a vízrendezési feladataikat a kellő súllyal végezzék, főként akkor, ha a feladat ellátásához szükséges forrás nem áll rendelkezésükre. (Jelenleg a *ROP-ok Belterületi csapadék- és belvíz elvezetése* c. intézkedése biztosít forrásokat a feladat végrehajtására, a teljes becsült keretösszeg: mintegy 30 Mrd Ft-ra tehető.)

Összességében a VKI célja a csapadékvíz visszatartása, a szabályozatlan lefolyásából származó szennyezés csökkentése, a felszíni és felszín alatti vizek védelme, olyan kiegészítő intézkedések szükségesek, amelyek biztosítják a VKI követelményeknek megfelelő csapadékvíz elvezetést (szűrőmezők, hordalékfogók, párologtató medencék stb.)

A fentiek alapján egy, a források és a prioritások alapján ütemezett megvalósítást biztosító Program kidolgozása szükséges, amely kiterjed:

- prioritások (VKI, kárelhárítás, kapcsolódás meglévő rendszerekhez stb.) meghatározására,
- a prioritások alapján a prioritást élvező területek meghatározására (kijelölés),
- az ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozására,
- a külterületi és belterületi vízrendezés összehangolása,
- azok integrálására a településfejlesztési, településrendezési programokba, fejlesztésekbe,
- a rendelkezésre álló források feltérképezésére, koordinációjára stb.

Jogalkotási feladat:

- ◆ Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Program kihirdetése kormány határozatban

2. Települési Szennyvíziszap-elhelyezési Program kidolgozása

A 2000-es évek elején a szennyvíziszap hasznosítási aránya igen alacsony volt, **2006-ra azonban a hasznosítás jelentősen megnőtt, elérte a 65%-ot, amelyből a mezőgazdasági hasznosítás részaránya 95 % volt** (forrás: Szennyvíz Program 2008. évi országjelentés).

A Szennyvíz Program előrehaladásával azonban egyre nő a keletkező szennyvíziszap mennyisége. 2006-ban mintegy 200e szá.t/év szennyvíziszap keletkezett, amely 2015-re mintegy 80 %-kal nő (kb. 390e szá.t/év).

Ezzel párhuzamosan hulladéklerakón történő ártalmatlanítás lehetősége megszűnt a műszakilag nem megfelelő lerakók esetében 2009. július 15-től, a korszerű lerakók pedig csak olyan mértékben fogadhatják ezt a hulladékot, amennyiben teljesíthetők maradnak az EU által előírt biológiailag lebomló szerves összetevők csökkentési célértékei.

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben változatlan arányú mezőgazdasági hasznosítást feltételezünk, a mezőgazdasági területekre kijuttatandó szennyvíziszap mennyisége a 2006. évi 135e szá.t/év-ről 2015-re 255e szá. t/év-re kellene növelni.

Az ilyen mértékű mezőgazdasági hasznosításnak azonban korlátot szabhat:

- a mezőgazdasági hasznosítás szigorú szabályai¹,
- a mezőgazdaság kapacitás korlátai
- az esetlegesen szigorodó egészségügyi előírások (a szennyvíziszapban található nehézfémek stb. táplálékláncban feldúsulhatnak)
- a mezőgazdasági területen csak a termőföld tulajdonosának hozzájárulásával lehet a szennyvíziszapot, szennyvíziszap komposztot felhasználni, tehát nagymértékben függ a gazdálkodók fogadókészségétől.

A mezőgazdasági hasznosítást ugyanakkor elősegítheti az a 2008-ban végrehajtott jogszabályi változás, melynek révén a szennyvíziszap komposztok felhasználásának és kijuttatásának kedvezőbb feltételei kerültek meghatározásra, mint egyéb szennyvíz vagy szennyvíziszap esetében. Így az iszap komposztálással történő kezelésével növelhető a mezőgazdasági felhasználás mennyisége.

Az EU országainak tapasztalatai szerint azonban a mezőgazdaság kapacitás korlátai és a szigorodó egészségügyi előírások következtében szükséges a szennyvíziszap hasznosítás mezőgazdaságon kívüli hasznosítási arányát, így a városgazdálkodási (rekultivációs, kertészeti stb.), illetve **energetikai hasznosítási** arányát növelni.

A különböző hasznosítási (mezőgazdasági, energetikai, rekultivációs stb.) módoknak megfelelő szennyvíziszap előkezelési technológia megválasztása alapvetően attól függ, hogy a termelő, szennyvíz-kezelő számára a szennyvíz-kezelő létesítmény meghatározott környezetében milyen hasznosítási lehetőségek állnak rendelkezésre.

A megfelelő előkezelés érdekében és a hasznosítás hosszú távon is megnyugtató biztosítása érdekében célszerű lenne egy **országos szennyvíziszap kezelési stratégia (finanszírozási és eszközrendszer kidolgozása), illetve ehhez kapcsolódóan a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési programok kidolgozására való kötelezés előírása**. Erre azért lenne szükség, mert egy adott szennyvíztisztító telep

¹ A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági elhelyezésére vonatkozóan mind talajvédelmi, mind pedig élelmiszerlánc-biztonsági szempontból szigorú szabályokat határoz meg a vonatkozó 50/2001. (IV.3.) Korm. rendelet. A megfelelő mezőgazdasági felhasználás engedélyköteles tevékenység, amelyet nem csak az illetékes talajvédelmi hatóság ellenőriz, hanem a közvetlen kifizetések feltétele is (így ennek való megfelelés során is ellenőrizhetik).

körzetében fellelhető hasznosítási (és esetleges lerakási) lehetőségeket és kapacitás hiányokat leginkább az adott körülmények figyelembe vételével lehet meghatározni, ugyanakkor növekszik a szennyvíziszap mennyisége. Így a mezőgazdasági felhasználás során sem minden mezőgazdasági területre helyezhető ki a szennyvíziszap (pl. szállítási távolságok, környezetvédelmi előírások, gazdálkodók fogadókészsége stb.), illetve szigorodnak a lerakás feltételei is, a megfelelő hulladékkezelő rendszerek kiépítése pedig jelenleg is folyamatban van. A kapacitás hiányokat a programon keresztül, annak megvalósulása során (a tényleges kezelés alapján) monitorozni szükséges, és ennek megfelelően az országos szabályozáson keresztül (fejlesztési támogatási források biztosítása, támogatási feltételek, zöld közbeszerzés stb.) elő kell segíteni a megfelelő hasznosítási lehetőségek létrejöttét.

A fent említett szabályozások bizonyos mértékben már jelenleg is működnek (de azok átfogó, összehangolt kezelésének kialakítása mindenképpen indokolt). Az új szennyvíztisztító fejlesztések támogatási feltételei (KEOP) már megkövetelik a technológiából származó iszap megfelelő kezelését is, illetve meglévő telepek esetén is támogatható tevékenység iszapkezelő, iszaphasznosító létesítmények építése vagy térségi szennyvíziszap hasznosító telepek létrehozása. A KEOP támogatja továbbá a szennyvíziszap megújuló energiaforrásokból történő hasznosítását is (más pályázati forrásból).

A szennyvíziszap hasznosítás speciális abból a szempontból (sajnos jelenleg hasonlóan más másodnyersanyagokhoz), hogy a hasznosításra kötelezett számára a másodnyersanyag „értékesítése” nem bevételt, hanem költséget eredményez. Mind az energetikai, mind a mezőgazdasági hasznosítás során a hasznosítás teljes vagy részbeni költsége a másodnyersanyag előállítóját terheli. Tehát ilyen értelemben a hasznosítás (mezőgazdasági hasznosítás esetében az előkezelés, kiszállítás költsége, illetve a gazdálkodók egyéb költségeinek megtérítése) a szennyvíz-kezelőnél működési költségként jelentkezik, hasonlóan az ártalmatlanításhoz (ahol a hulladéklerakón történő elhelyezés esetében a lerakási díjat fizet).

E költségeket a szennyvíz-kezelő szükségszerűen a csatornadíjban működési költségként érvényesíti. Jelenleg a vízdíjakra egyedül a meglehetősen általános ártörvény vonatkozik. Várhatóan ezt a hiányosságot megszünteti a kidolgozás alatt álló víziközmű törvény és a részletszabályokat megállapító végrehajtási rendelet, amely a költségmegtérülés elvének érvényre juttatásával megnyugtató módon kezeli ezen költségek megfelelő ellentételezését.

Összességében megállapítható, hogy a jelenlegi szabályozás megfelelő a szennyvíziszapok mezőgazdasági hasznosítására, azonban a jövőben mindemellett szükséges lesz:

- mezőgazdasági támogatási forrásokból a gazdálkodók ösztönzésére a szennyvíziszapok nem élelmiszer vagy takarmánytermelési célú mezőgazdasági területeken történő hasznosítására (pl. energiaültetvényeken történő felhasználás),
- a városgazdálkodási, rekultivációs beruházásoknál a zöld közbeszerzés részeként biztosítani kell a szennyvíziszapok minél nagyobb arányú felhasználását,
- energetikai fejlesztési forrásokból a hasznosítási módoknak megfelelő szennyvíziszap-előkezelési és hasznosítási technológiák támogatása a továbbiakban is (biogáz nyerés, komposztálás stb.)

- a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési és elhelyezési program kidolgozására vonatkozó kötelezettség előírása
- országos szennyvíziszap kezelési és elhelyezési stratégia és eszközrendszer kidolgozása a Nemzeti Környezetvédelmi Program részeként
- víziközmű törvény és díjrendelet megalkotása, amely megfelelő módon biztosítja a szennyvíziszap előkezelés és hasznosítás költségeinek érvényesítését a csatornadíjakban (részletesen lásd **K(6) a) pontban**).

Szabályozási feladat:

- ♦ a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési és elhelyezési stratégia kidolgozására vonatkozó kötelezettség előírása a települési környezetvédelmi program részeként (környezetvédelmi törvény módosítása szükséges)

3. A településen belüli mederszakaszok megfelelő kialakításának önkormányzati szintű szabályozása

A településen belüli mederszakaszok megfelelő ökológiai állapotának kialakítása érdekében **az önkormányzatok számára rendeletben elő kell írni, hogy a belterületi mederszakaszokra vonatkozóan szabályozási tervet kell készíteni**. A szabályozás nem ellentétes a szabályozási tervet szabályozó jogszabállyal, mivel annak konkretizálásáról van szó.

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

A szabályozási terv

12. § (1) A szabályozási terv a település közigazgatási területére vagy külön-külön annak egyes - legalább telektömb nagyságú - területrészeire készülhet.

(2) Szabályozási tervet kell készíteni minden esetben:

- az újonnan beépítésre vagy jelentős átépítésre kerülő (pl. rehabilitációs) területekre, illetőleg
- a természeti adottság, a településszerkezet, az építés, az építészeti örökség vagy a rendeltetés szempontjából különös figyelmet igénylő védett területek (pl. kiemelt üdülőtérlet, gyógyhely, műemléki jelentőségű terület) egészére, valamint
- minden más olyan esetben, amikor azt az építés helyi rendjének biztosítása egyébként szükségessé teszi. ...

(5) A szabályozási tervnek tartalmaznia kell:

- a bel- és külterületek lehatárolását (belterületi határvonal),
- a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek, illetőleg az azokon belüli egyes területrészek (építési övezetek, övezetek) lehatárolását,
- az egyes területrészekben belül a közterületek és az egyéb területek elkülönítését,
- a közterületeken belül a különböző célokat szolgáló területeket (közút, köztér, közpark stb.),
- a közterületnek nem minősülő területeken belül a telkek, építési telkek, területek kialakítására és beépítésére vonatkozó megállapításokat,
- az egyes területrészekben belül a védett és a védelemre tervezett, valamint a védő területeket, továbbá építményeket,
- az infrastruktúra-hálózatok és építmények szabályozást igénylő elemeit,
- a 17. § szerinti sajátos jogintézmények alkalmazásával érintett területrészek lehatárolását.

A szabályozási terv biztosítja a hosszú távra tervezést, amely a belterületi szakaszon fokozottan fontos, mert a megvalósítás szempontból nehézséget jelent, hogy magántulajdonban lévő területek igénybevételével jár. Ennek alapján biztosítható, hogy a szabályozási tervben a vízfolyás, illetve állóvíz melletti területekre beépítést a továbbiakban ne tervezzenek, azokat fokozatosan megvásárolják a tulajdonosoktól, majd ezt követően rendezzék a belterületi szakaszt.

Jogalkotási feladat:

- ♦ önkormányzati rendelet készítésére vonatkozó törvényi felhatalmazás településen belüli mederszakaszok megfelelő kialakítására vonatkozóan (környezetvédelmi törvény módosítása)

4. Közös felméréseken alapuló állapotértékelés, és egyeztetett gazdálkodási rend kialakítása a határokkal osztott víztesteken

A határokkal osztott víztestek esetében a problémák közös azonosítása alapvető fontosságú. Ennek akadálya nem is annyira az információcsere hiánya, hanem inkább az egyes országokban alkalmazott különböző megközelítés, módszertan és prioritások. A közös tervezési munkának közös állapotfelmérésen kell alapulnia, ennek során lehet értelmezni a különbségeket. Fontos az ilyen projektek állami támogatása.

5. A Natura 2000 fenntartási tervekben a víztől függő élőhelyekre vonatkozó tartalmi követelmények meghatározása

A hazai Natura 2000 területek kijelölését az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet határozza meg, a területek helyrajzi szám szintű kihirdetése pedig az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 45/2006. (XII. 8.) sz KvVM rendeletben található. Magyarországon 2004-re 512 db, összesen közel 2 millió ha kiterjedésű Natura 2000 terület került kijelölésre.

Az irányelvek céljainak teljesítése érdekében a tagállamok a Natura 2000 területekre fenntartási terveket kell, hogy készítsenek. Ezekben többek között rögzítik a természetvédelmi célkitűzéseket és a területhasználókkal együtt kialakított kezelési előírásokat javaslatok formájában. A fenntartási tervek kiemelt céljai a következők:

- 1) Az egyes Natura 2000 területek érintettjei – földtulajdonosok, gazdálkodók és egyéb területhasználók – megismerhessék azokat a természetvédelmi értékeket, szempontokat, amelyek a terület kijelölését szükségessé tették.
- 2) A nyílt tervezési folyamatban az érintettekkel közösen olyan gazdálkodási előírások fogalmazódjanak meg, amelyek betartásával – egyfajta önkéntes feladatvállalás formájában – a területen gazdálkodók közreműködnek a természeti értékek megőrzésében és gyarapításában.
- 3) A területek részletes ismertetésével, a javasolt kezelési és földhasználati módok bemutatásával segítséget, iránymutatást nyújtson a gazdálkodóknak, valamint rajtuk kívül egyéb földhasználóknak, önkormányzatoknak, lehetséges beruházóknak, fejlesztőknek és a Natura 2000 területtel érintett lakosságnak.

2009-ben 20 Natura 2000 területre (összesen 45000 ha) készült el fenntartási terv a KvVM finanszírozásában. A munka feltehetően a jövőben folytatódik, hiszen a területek kezelését és fejlesztését célzó kompenzációs és támogatási kifizetések fenntartási tervek nélkül nem indíthatók (a tervek kidolgozására az FVM EU forrást biztosít). A tervek szerint a Natura 2000 fenntartási tervek tartalmi követelményeit miniszteri rendeletben szabályozzák majd.

A Natura-2000 és a VKI által érintett területek átfednek majd:

- 1) VKI által meghatározott vízvédelmi zónarendszer (erózió-, belvív-, nitrát- és aszály-érzékeny területek, partmenti vízvédelmi puffersáv), valamint
- 2) a felszíni és felszín alatti víztől függő ökoszisztémák tekintetében.

A Natura és a VKI szempontok harmonizálása érdekében az alábbi feladatokat kell megoldani (elsősorban a vízvédelmi zónarendszer kialakítására vonatkozó szabályozás megalkotása során, részletesen lásd **K(3) c.) pontban**):

- A VKI által meghatározott vízvédelmi zónarendszer (erózió-, belvív-, nitrát- és aszály-érzékeny területek, partmenti vízvédelmi puffersáv) és a Natura területek közötti átfedések lehatárolása
(különös tekintettel a partmenti vízvédelmi puffersávra, amely a jelenlegi területlehatárolások alapján a nagyjából 2 millió ha-nyi összes Natura területből kb. 160.000 ha-t jelent, érintve ezzel közel 300 db Natura területet az ország 512 db összes Natura területéből.)
- az átfedő területekre vonatkozó gazdálkodói előírások összehangolása
- a Natura és VKI kompenzációs-kifizetési rendszerek összehangolása, ezek működésének területi alapját biztosító közös területi egységek MEPAR-szintű lehatárolása,
- nemzetközi koordináció előmozdítása a határon átnyúló víztestek (elsősorban a Duna és a Tisza) által érintett Natura területek integrált kezeléseinek a megvalósítása érdekében.

A Natura 2000 fenntartási tervekben pedig azonosítani kell a károsodott, víztől függő ökoszisztémák védelmére hozandó intézkedéseket, ennek érdekében a fenntartási tervnek tartalmaznia kell különösen:

- az vonatkozó Natura 2000 területre eső VKI víztesteket és víztől függő ökoszisztémákat, azok állapotát és károsodásuk főbb okait
- a víztől függő ökoszisztémák vízigényeinek biztosítását szolgáló felszíni és felszín alatti vízhasználatok módosítási, valamint a mesterséges vízpótlás lehetőségeit,
- a vízvédelmi zónarendszerrel kapcsolatos egyéb speciális intézkedéseket (amennyiben azok eltérnek az országos szabályozástól).

Jogalkotási feladat:

- a készülő Natura 2000 fenntartási tervek tartalmi követelményeire vonatkozó szabályozásban a víztől függő élőhelyekre vonatkozó tartalmi követelmények meghatározása

6. Területfejlesztési és ágazati programok VGT-vel való összhangjának megteremtése

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv mivel az alapvetően gazdasági, társadalmi feltételeket határoz meg vizek jó állapotba hozására és jó állapotban tartására vonatkozóan, alapvetően szükséges hogy ezen szempontok integrálódjanak az ágazati és területfejlesztési programokba. Ennek alapján:

- országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott térségi övezeteket és az azokra vonatkozó előírásokat a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv végrehajtása során kialakított „vízvédelmi zónarendszerrel” össze kell hangolni, a vízvédelmi zónarendszer térségeit szerepeltetni kell az Országos Területrendezési Tervben.
- a feltáró - értékelő vizsgálatnak ki kell terjednie a VKI által kijelölt víztestek és védett területek állapotának bemutatására (a vonatkozó jogszabályban meghatározott tartalmi követelmények között szerepeltetni kell)
- véleményezésére jogosult szervek között nevesíteni szükséges az országos, regionális és területi vízgazdálkodási tanácsokat.

Jogalkotási feladat:

- ◆ 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tetről módosítása
- ◆ 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól módosítása

K(6) Gazdasági ösztönzők alkalmazása

A Keretirányelv a vízszolgáltatások költségmegtérülésének szempontján keresztül fogalmazza meg annak a visszacsatolási mechanizmusnak a szükségességét, amely a vízhasználókat informálja arról, hogy milyen hatást gyakorol a tevékenységük a használt erőforrásra. Az informálás célja kettős: a külső feltételek változásához való fokozatos alkalmazkodás lehetőségének a megteremtése (egyéni érdek) és az erőforrás hosszú távú biztosítása (közérdek). A VKI költségmegtérülési feltétel rendszere tehát az ésszerű vízhasználat egy szükséges feltételét fogalmazza meg és nyújt hozzá értelmezési szempontokat.

A VKI háromszintű költségmegtérülési szabályt fogalmaz meg. Az első szint a vízszolgáltatásokat és vízhasználatokat biztosító infrastruktúra fenntartható működtetésére vonatkozik. A cél elérése érdekében javasolt intézkedéseket tartalmazza az első alfejezet. A költség megtérülés második szintje a vízszolgáltatás által a vízi környezet minőségében bekövetkező romlás költségének megfizettetésére irányul (ezt a területet elsődlegesen a környezetterhelési díjak rendszere öleli fel). A szempont érvényesítését szolgáló javaslatok a második alfejezetben találhatóak.

A költségmegtérülés harmadik szintje a készlet költségek megfizettetésére vonatkozik. Ez a költség akkor jelentkezik, ha a vízkészlet korlátos rendelkezésre állása miatt (részben vagy egészében) nem a legnagyobb értéktöbbletet elérni képes használatok valósulnak meg. A szempont az így meg nem termelődő gazdasági érték megfizettetésére irányul. Érvényesítése a hatékonyabb készlet használatot és a hozzáférés kiterjesztését célozza. Jelenleg a készletgazdálkodási célokat a Vízkészlet járulék (VKJ) rendszere szabályozza. A VKJ rendszerének javítására vonatkozó javaslatokat a harmadik alfejezet tartalmazza.

a) A vízszolgáltatások pénzügyi költségmegtérülésének érvényesítésére tett intézkedések

1. Közüemi vízellátás, szennyvízelvezetés- és tisztítás

Az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv 7. fejezetében bemutatott gazdasági elemzés alapján az alábbiakban bemutatott intézkedések szükségesek

- Szükséges olyan árszabályozás megalkotása, amely a kialakítandó felügyeleti és árképzési rendszer által várhatóan kikényszeríti a szükséges szervezeti átalakulásokat, a hatékonyságjavulást, és megakadályozza a forráskivonást és keresztfinanszírozást, megteremti a stabil színvonalas gazdálkodás pénzügyi alapjait, a költségmegtérülés lehetőségét.
- Az árakban érvényesíteni kell a vízbázisvédelem költségeit és fokozatosan az elmaradt és szükséges pótlás fedezetét is biztosítani kell a szolgáltatás pénzügyi fenntarthatóságát. Törekedni kell a fogyasztók (lakosság, ipar, közület) közötti indokolatlan megkülönböztetések csökkentésére.
- A díjtámogatási rendszer átalakítása fontos annak érdekében, hogy a szociálisan rászorulóknak képesek legyenek a szolgáltatásokat megfizetni.

A VKI követelményei (a víziközmű szolgáltatások pénzügyi megtérülésének biztosítása és a megfelelő vízárpolitika kialakítása) akkor tud megvalósulni, ha a tervezett víziközmű törvény/ vagy a vízgazdálkodási törvénymódosítás és a kapcsolódó vízárszabályozás és intézményrendszer fejlesztés VKI konform módon valósul meg. Az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv 7. fejezetben bemutatásra került a prognosztizált vízdíjnövekedés és a megfizethetőségi mutatók várható alakulása. E mutatók alakulása igazolja, hogy a teljes pénzügyi költségmegtérülés tényleges megvalósítása csak fokozatosan történhet. Az elmaradt rekonstrukciók megvalósítása nemcsak a szolgáltatási biztonság és a pénzügyi fenntarthatóság miatt fontos, hanem vízvédelmi szempontból is elengedhetetlen.

Az elmaradt rekonstrukciók megvalósítására hosszú távú finanszírozási stratégiát kell kidolgozni, beleértve az EU-s és állami támogatások igénybevételét. A VKI szempontjából az ivóvízhálózatok rekonstrukciója fontos egyrészt a vízveszteségek csökkentése, a vízkészletekkel való takarékosabb gazdálkodás miatt, másrészt az ivóvízminőség tartós biztosítása miatt (hiába javul meg a vízminőség a vízkivételnél, ha a hálózati rendszerek elavultsága a minőséget rontja). A csatornahálózatok rekonstrukciója fontos a szennyvíz-kiszivárgás csökkentése, és ezzel a felszín alatti vizek veszélyeztetettségének és a közegészségügyi kockázatnak a mérséklése, a szennyvíztisztító telepek talajvíz miatti hidraulikai terheléseknek csökkentése szempontjából.

A víziközmű szolgáltatások ésszerű költségintjének kialakítására és finanszírozási rendszerére vonatkozó egyéb javaslatok:

- Valós rekonstrukciós és pótlási igényekre alapozott ésszerű amortizációs elszámolási politikát kell kialakítani
- Az elmaradt rekonstrukciók megvalósítására hosszú távú finanszírozási stratégiát kell kidolgozni, amelyek elemei:

- 2014-2020 között állami (EU-s) támogatások igénybevétele azon elmaradt rekonstrukciós beruházásokra, pótlási igényekre, amelyek megvalósítása megfizethetőségi korlátba ütközik, ugyanakkor kiemelt jelentőségű a vízvédelmi célok elérése (vízvesztés csökkentése nem bőséges vízkészleteknél, a terhelés csökkentése gyenge állapotú víztesteknél).
- Kedvezményes hitelek biztosítása,
- Adókedvezmények, egyéb pénzügyi ösztönzők alkalmazása (pl. társasági adómentes eszköz-gazdálkodási díj (költség) bevezetése a pótlások finanszírozására az angol példa alapján).
- Minden támogatási és szabályozási eszközzel törekedni kell a takarékos üzemeltetésre, az ennek megfelelő szervezeti rendszer, integráció kialakítására
- Mind a pótlásokat, mind a fejlesztéseket tervszerűen ütemezve kell végrehajtani
- Csak a hatékony fejlesztéseket szabad támogatni
 - ahol gazdaságos és ésszerű és környezetvédelmi, vízbázisvédelmi szempontból elfogadható az egyedi szennyvízkezelési megoldás, ott csak a gazdaságosság figyelembe vételével meghatározott mértékig indokolt csatornarendszert kiépíteni, és a fennmaradó területeken az egyedi szennyvíz-elhelyezési megoldásokról célszerű gondoskodni.
 - Az ivóvízminőség-javító program végrehajtásának is a legolcsóbb módját kell alkalmazni, a megfizethetetlen megoldásokat el kell vetni.

2. Mezőgazdasági vízszolgáltatások

A víz, mint megújuló természeti erőforrás, ma már nem a természet által előállított közjószág, hanem jelentős vízmegőrzési és vízkormányzási feladatok elvégzése által megteremtett piaci termék, aminek a befektetett munka és a készletek szükségessége miatt ára van.

A mezőgazdasági vízszolgáltatások **pénzügyi költsége**inek teljes **megtérülését** a vízárpoltika **hosszú távú cél**jaként célszerű kezelni, mely fokozatosan, a társadalmi, gazdasági, szervezeti, nyilvántartási, ellenőrzési feltételek megteremtésével párhuzamosan érhető el. A cél érvényesítésének összhangban kell haladnia a mezőgazdaságra vonatkozó hazai és EU-s ágazati célkitűzésekkel.

Ugyanakkor a mezőgazdasági vízszolgáltatások költségmegtérülésének érvényesítése akkor lehetséges optimális módon, ha a területi vízgazdálkodás egészének szervezeti, finanszírozási és érdekeltségi rendszere is átgondolásra, fejlesztésre, összehangolásra kerül. Jelenleg a Víz Keretirányelv a területi vízgazdálkodás problémáinak feltárásában egy szempontrendszer, ami segítséget ad a területi vízgazdálkodás által nyújtott szolgáltatások és finanszírozási hátterük tisztázására.

Az első lépés a vízrendszerek köz és magán érdekű feladat ellátásának a lehatárolása kell legyen, ami a továbbiakban alapot adhat a finanszírozási terhek megosztására (a működési és fenntartási költségek esetében is).

- A közérdek meghatározása egyik oldalról azért fontos, hogy közpénzből csak ezek a feladatok finanszírozódjanak, ugyanakkor elismerésre kerüljenek azok a közérdekű hatások,

1-9 Közép-Duna

amelyek az egyéni tevékenységek mentén alakulnak ki (pl. víztározás árvízi és rendelkezésre bocsátás víz-szűke időszakban, halastavak által teljesített ökológiai szolgáltatások).

- Az érintettek körének egyértelműsítése, az illegális használatok lehetőségének a kizárása, azt a helyzetet orvosolhatja, hogy azok a használók fizetnek (a tényleges részüknél nagyobb mértéket), akik a szolgáltatók számára a leggyorsabban elérhetőek.

Fontos a közfeladatok ellátásának stabil finanszírozási hátterének megteremtése. annak érdekében, hogy a jelenlegi hiánygazdálkodás megszűnjön és ne a vízszolgáltatást igénybevevőkre terheljék a teljes rendszer költségeit. Az elhanyagolt, üzemi csatornák helyzetének rendezése is lényeges. A külterületek és belterületek kapcsolatát műszakilag és gazdaságilag is rendezni kell. A társulatok vonatkozásában változtatási igény, hogy az érdekeltségi hozzájárulást minden érintett fizesse, tehát nemcsak a mezőgazdasági, erdőgazdasági, halászati gazdálkodók, hanem ipari létesítményeket, vasutat üzemeltetőket, közútkezelőket, önkormányzatokat is. Ugyanakkor a stabil állami hozzájárulást is biztosítani kell a közérdek mértékéig.

A költség fedezés biztosításához tartozik az egységes szemléletű és tartalmú árképzés kialakítása.

- Az államnak biztosítani kell, hogy a regionális elhelyezkedéstől és a szolgáltatótól függetlenül minden szolgáltatást igénybevevő azonos struktúrájú (tartalmú) árképzéssel szembesüljön, ahol a különbségek lényegében csak az eltérő földrajzi adottságokból, szolgáltatás jellegéből származó technikai különbségeket tartalmaznak. Ehhez szükséges mind a KÖVIZIG-ek, mind a társulatok, önkormányzatok vonatkozásában egységes költségkalkulációs rendszerének kialakítása, az egyes feladatok elkülönítetten regisztráló nyilvántartások kialakítása.
- Meg kell teremteni ugyanakkor az árképzés feletti kontrollt is, mind a kormányzati, mind a magán szereplők számára, mivel a szolgáltatás területi monopóliumot alkot.
- Fokozatosan törekedni kell a díjakban a pótlások és rekonstrukciók költségeinek beépítésére.
- Ezzel párhuzamosan e területen is az elmaradt rekonstrukciók megvalósítására hosszú távú finanszírozási stratégiát kell kidolgozni, amely részben az állami (EU) forrásokra, részben a szolgáltatási díjakra épül.

A szolgáltatási díjak emelését a mezőgazdaság jövedelemtermelő képességének javulásával arányosan kell megoldani, figyelemmel a társadalmi vonatkozásokra. Ugyanakkor differenciálni kell a művelés gyakorlata szerint annak érdekében, hogy biztosíthatóak legyenek a környezet egészének állapotára gyakorolt kedvező hatásai (pl. a talaj nedvesség-tároló kapacitásának feltöltése, szélsőséges mikroklimatikus jelenségek csillapítása, aszályhajlam mérséklése, ökológiai hálózat biztosítása).

Rendezni kell ezért a használó/szennyező fizet elv alapján a vízbázis-védelem költségviselési szabályait. A védőterületi határozatokban foglalt korlátozások miatt szükséges az önkormányzatok bizonyítottan kieső bevételeinek és kiadásainak ellentételezése, kompenzáció biztosítása vagy az ellátást élvező más önkormányzatok, vagy a szolgáltató részéről. Ösztönözni kell e témában az önkéntes megállapodások kialakulását is.

Jelenleg a belterületi csapadék vízelvezetés nem kötelező önkormányzati feladat, a fejlesztéshez támogatásra lehet pályázni a regionális operatív programoknál. A finanszírozás önkormányzati költségvetésből történik (forrásai a helyi adók). A belterületi csapadékvíz elvezetés helyett a belterületi csapadékvíz kezelésre, a vízviisszatartás elősegítésére kellene áttérni. Ehhez megfelelő ösztönzési, finanszírozási rendszer bevezetésére van szükség. Közpénzből finanszírozni kellene a kerti beszívárogatási és egyéb vízviisszatartási technikák és megoldások megismertetését és megfontolandó ösztönzés lenne az, ha célzott díj, érdekeltségi hozzájárulás bevezetésre kerülne a csapadékvíz kezelésre.

b) A vízszolgáltatások környezeti költségeinek megfizettetése

Magyarország a minimálisan elvárt EU követelményeknek megfelelően alkalmazza a „szennyező fizet” elvet. Mindezek alapján a környezetterhelési díjak rendszerében radikális változtatást végrehajtani nem javasolt. A vízterhelési díj (VTD) átalakítása során két lépést kell megtenni:

- Díjmértékek átgondolása.
- Területi differenciálást bevezetni, mégpedig az adott szennyezőanyag vonatkozásában kockázatos víztestekre magasabb díjtételek megállapítása.

A VTD-vel kapcsolatban a lehetséges általános fejlesztési irányok a következők:

- A közvetlen szennyezés csökkentési intézkedésekre való visszaforgatás lehetőségének kiterjesztése;
- A VTD és vízszennyezési bírság által okozott kettős teher kiküszöbölése;
- VTD visszaigénylési lehetőségeinek és feltételeinek kiterjesztése

A javaslatok indoklása és részletei a **7-4. Háttéranyag**ban találhatók.

Egyéb javaslatok:

- A vizeket veszélyeztető tevékenységet folytatók felelősségbiztosításának (környezeti biztosíték) bevezetése az esetleges szennyezések felszámolásának megkönnyítésére.
- A duzzasztásokkal kapcsolatban megfogalmazott minimális ökológiai elvárások (pl hosszirányú átjárhatóság és vízjárás szabályozás) beépítése a megújuló energiaforrásokból termelt villamos áram számára biztosított kedvezményes kötelező átvételi ár feltételei közé (KÁT rendelet). A részletes javaslatokat a **8-2. Háttéranyag** ismerteti.
- A belterületi vízviisszatartást elősegítő lakossági és vállalkozási beavatkozások kommunális adókedvezménye, vagy adómentessége.
- Egyéb (pl. gazdasági célú tározás, duzzasztás, hajózás vízhasználatokra új gazdasági szabályozó eszköz bevezetése, az erre irányuló vizsgálatok eredményének függvényében.
- A halastavak ökológiai szolgáltatásai, illetve közérdekű feladatainak elismerése a szolgáltatási díjakban, a vízkészlet-járulék mértékében és támogatásokban
 - halastavak belvízből történő gravitációs feltöltése esetén a felhasználó az így szolgáltatott vízmennyiségre vonatkozó változó díj megfizetése alól mentesülhet, vagy

- a halastavakban élőhelyek alakulnak ki, és az ökológiai szempontból kedvező gazdálkodásból (elismert ökológiai szolgáltatásból) adódó jövedelem csökkenést a mezőgazdasági támogatási rendszerekhez hasonló módon kell kezelni (kompenzálni)
- ezt a célt szolgálja a vízkészletjárulék továbbfejlesztése javaslatban (lásd következő pont) a díj éven belüli differenciálása

c) A vízszolgáltatások készletköltségeinek megfizettetése, a vízkészletjárulék rendszer továbbfejlesztése

A javaslatot és a megalapozó elemzést a **7-8 háttéranyag** és a **7-9 háttéranyag** mutatja be részletesen. A VKJ jelenlegi rendszere – ha a jogszabályok ténylegesen betartathatóak és nincs jelentős illegális vízhasználat² – biztosítja a készletek megőrzését, a terület ahol a jelenlegi rendszer továbbgondolása javasolható, az a rendelkezésre állónak minősített készletek felhasználásának szabályozása. A szabályozás megváltoztatásának célja annak biztosítása, hogy a rendelkezésünkre álló erőforrás a legnagyobb társadalmi össztermék előállításához járuljon hozzá. Az igények kielégítése ezidáig nem ütközött korlátokba, azonban ennek a kedvező helyzetnek a megőrzése és a jó minőségű, stabilan felhasználható készletek iránti növekvő igény a jelenleginél tudatosabb és egyértelműbb készletgazdálkodói szabályozó tevékenységet igényel. Ehhez a feladathoz a Víz Keretirányelv megfelelő keretet szolgáltat.

A VKJ továbbfejlesztése az egyes víztípusok vonatkozásában az alábbi szempontok figyelembe vételével szükséges:

- a leginkább kihasznált készletek esetén a felhasználás lehetőségének megőrzése és a hatékony felhasználás biztosítása (pl. kitermelési korlátozásokkal szembesülő felszín alatti készletek, termál és gyógyvizek);

A vízkészlet járulék jelenlegi rendszerében nincsenek intézményesített eszközök arra, hogy a felügyeletet ellátó hatóság döntsön a korlátos készletért egyaránt versengő felhasználások között. Ezzel párhuzamosan jelentkezik a VKI elvárása, hogy korlátosság esetén a vízkészlet hatékony felhasználása érdekében a felhasználók fedezzék a felmerülő készletköltséget (a kevésbé hatékony felhasználások miatt kiszoruló tevékenységek elmaradásából fakadó hiányt). A két szempont együtt érvényesíthető a korlátos készletekből gazdasági tevékenységek céljára fenntartott kitermelési jogok verseny elvű allokációs mechanizmusának kialakításával (pl. éves rendszerességgű aukciók a kitermelési jogok időszakos, pl. 6 éves biztosításra)

- a kihasználatlan kapacitásokat mutató, de növekvő igénybevételű készletek esetén az ésszerű használat érvényesítése (réteg, karszt és partiszűrészű vízbázisok);
- a kihasználatlan készletek esetén (felszíni) a gazdasági érdekeltiség hiányából fakadó használat csökkenés közvetett, készlet hatásainak mérséklése.

A felszíni készletekkel való jobb mezőgazdálkodási gazdálkodás érdekében szükséges a felszíni vízkivételek díjtételeinek időszaktól függő (általános, nyári, árvízi) differenciálását

² Jelen fejezet a szabályozás fő elemeivel foglalkozik, ugyanakkor nem megkerülhető az illegális vízhasználatok felszámolása és a nyomon nem követett kisléptékű vízhasználatok együttes hatásának figyelemmel kísérése. Ezek az elemek a felügyelet hatékonyságának javítását igénylik, részletesen a vonatkozó fejezetben)

bevezetni. Ennek indoka az ösztönzés, a természetes területi vízmegőrzés lehetőségeinek jobb kihasználásával növelni a legkevésbé csapadékos időszakban rendelkezésre álló mennyiségeket.

A korlátos vízkészletek elosztási rendje ráépül a VKJ jelenlegi rendszerére. A jelenlegi készletjárulék fizetési rend megmarad, a rendszeren a VKI-val való összhang érdekében technikai változtatásokat indokolt végrehajtani.

Vízkészletjárulék bevételek felhasználása a VKI, illetve vízgazdálkodás fejlesztési célra, a VKI állami feladatainak a készlet használatok és a terhelések nyomkövetésének megerősítése (pl. monitoring), az ehhez elengedhetetlenül fontos folyamatos finanszírozás biztosítása, illetve tisztán hazai forrásból megvalósítandó fejlesztések támogatása, a különböző szintű vízgyűjtő-gazdálkodási tanácsok bevonásával;

d) A vízvédelmi zónák kialakításához szükséges területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer kialakítása

Hosszú távon a megfelelő földhasználati arányok kialakítására vonatkozó komplex piaci alapú gazdasági ösztönző rendszer megalapozása szükséges (kvóta rendszer megvalósítása), ennek előkészítésébe az érintetteket be kell vonni.

A szabályozási javaslatot részletesen a **8-3 háttéranyag** ismerteti.

A vízvédelmi zónarendszer kialakítása egy hosszú távú alkalmazkodási folyamat. Az alkalmazkodáshoz szükséges a területhasználat mára kialakult arányain belül a folytonos növényborítással rendelkező művelési ágak arányának növelése a szántó művelési ág arányainak csökkentése mellett. Erre az alkalmazkodási folyamatra mindhárom tájtypusunk – síkvidék, dombvidék, hegyvidék – esetében szükség van, noha különböző mértékben.

A vízgyűjtő gazdálkodási tervek ugyanakkor nem szólnak arról a részletezettségi szintről, hogy a kívánt arányokat pontosan hol és melyik művelési ágra alapozva kell megvalósítani. Nem része a Vízgyűjtő Gazdálkodási Tervnek ez a szint, mivel az alkalmazkodáshoz szükséges információk (tapasztalatok) a területhasználók és nem a vízgyűjtő szintű tervezést végzők számára ismertek.

A vízvédelmi zónarendszer kialakítása a mezőgazdasági területek egy részének alkalmazkodása árán teremti meg a többi terület számára a fenntartható gazdálkodás lehetőségét. Noha a VKI joganyag a vizek ökológiai állapotán alapul, a javaslat megvalósítása egyszerre szolgálja a szántóföldi mezőgazdasági tevékenység terhelésének az immissziós határértékek szintjére csökkentését és a termelés alapját jelentő agro-ökológiai potenciál megőrzését.

A megvalósításához a gazdálkodóknak a vizekre vonatkozó nemzeti célkitűzések érdekében kellene a föld használati stratégiájukat megváltoztatni. A cél irányába mutató pozitív ösztönzés benne van a jelenlegi mezőgazdasági támogatási rendszerben. A változtatások megvalósításának fedezetét az önkéntesen választható agrár támogatások igénybevétele biztosítja. Ugyanakkor az intézkedést akkor lehet a legkisebb gazdasági áldozattal megvalósítani, ha a gazdálkodók azokon a területeken valósítják meg a környezeti állapotok javítását eredményező lépéseket, amelyeknek a termelékenység a többiekével összevetve a legkevésbé eredményes. Ez a kisebb

eredményesség ráadásul összefüggésben áll az agro-ökológiai adottságok változatosságát nem eléggé differenciáltan kezelő gazdálkodási gyakorlattal is.

A koncepció alapja, hogy az erózióból fakadó és a belvíz elvezetési szükségletéhez kapcsolódó terhelések nagysága vízgyűjtőnként korlátozottan áll rendelkezésre. A szántó művelés ebben az értelemben egy, a táji adottságokból (domborzat, talaj típus...) fakadó, korlátozottan rendelkezésre álló lehetőség. Ez a lehetőség azáltal áll elő, hogy a területek többi részét a vízgyűjtőn más művelési ágban használják.

Azzal tehát, hogy egy terület jelenleg nem szántó művelési ágban kerül hasznosításra a rajta gazdálkodó szolgáltatást nyújt. Egyrészt a szántó művelést megvalósító felé, másrészt a közösség felé, mivel a közösség egésze által hasznosított ökológiai-rendszer szolgáltatásokat nyújt. A folytonos borítású területeknek ezek az ökológiai-rendszer szolgáltatásai jelenleg nincsenek elismerve, ami párosul azzal, hogy a szántó területeken jelentkező vízrendszer szintű költségek (pl. belvíz elvezetés) viszont jelentős részben nem az igénybevevőt terhelik.

A vízvédelmi zónarendszert tehát a mezőgazdasági termelés egy termelési tényezőjeként kell tekinteni, amit azok a gazdálkodók szolgáltatnak a többi termelő számára, akik felvállalják (általában a földterületük természeti adottságaival összhangban) a szükséges korlátozásokat. A területhasználati kvótarendszer működése a napi gyakorlat szintjén az e termelési tényezőt biztosító termelők és a lehetőséget felhasználó termelők közötti kompenzációt valósítja meg.

A javaslat a vízvédelmi zónarendszer nagyságát az összes szántóterület arányában kezeli, az arány fokozatos növelése a fokozatos alkalmazkodást lehetőségét teremti meg. És megteremti a valós érdekeltséget arra, hogy a termelők a termőhelyük természeti adottságaihoz ténylegesen igazodó termelési tevékenységet alakítsanak ki, és az agrár támogatási rendszer lehetőségeit az ehhez szükséges alkalmazkodásra fordítsák. A folyamat egésze során pedig a legjobb adottságú területek választódnak ki a legproduktívabb termelési formákra, miközben az önkéntes elemek tájegységi szinten összehangolt alkalmazása az, ami a területhasználati kvóta rendszert a vízvédelmi zónarendszer kialakításának költség-hatékony eszközévé teszi.

A folyamat leglényegesebb kérdése az érintettek szempontjából, hogy mennyibe fog számukra mindez kerülni. Forintra pontos választ erre előre nem lehet adni. A mezőgazdaság jövedelemviszonyai ennél lényegesen összetettebbek és a valós alkalmazkodási képességek nem ismertek, pont ezért van szükség egy interaktív iterációs mechanizmusra. Ezzel összhangban a finanszírozási mechanizmus is a szektor keretei között marad. Ugyanakkor a tájszerkezet tervezett arányának a fokozatos beállításával a rendszert tovább lehet fejleszteni az állam által elismert és szükségesnek tartott (a területhasználat arányától és művelési gyakorlatától függő) ökológiai szolgáltatások iránti közösségi (állami) kereslet megjelenítésére és „közösségi beszerzésének” (területi allokációjának) megvalósítására is. Ez a funkció bővítés pedig többlet források bevonására ad lehetőséget. Ha a folyamat elősegíti az egy-egy tájegységeken belüli területhasználatok, jelenleg nem működő összehangolását, azzal megteremtődik a lehetőség mind a belvíz, mind az árvíz kezelés összehangolt területi alkalmazkodást igénylő formáinak a megszervezésére. Ezek a legnagyobb közösségi kiadás csökkentési potenciállal rendelkező ökológia szolgáltatás típusok, kialakításuk mind a központi költségvetés, mind a területtulajdonosok számára előnyt jelentenének. A javaslat annak ellenére, hogy újszerűnek hathat, nem előzmények nélküli. Az alapkoncepció azonos a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében életre hívott (már működő európai) széndioxid kibocsátási jog kereskedelmi rendszer logikájával. Emellett szintén találhatók

példák a nemzetközi gyakorlatban, hogy hasonló rendszereken keresztül biztosítsanak vízgyűjtő szintű ökológiai szolgáltatásokat, a területhasználat szabályozásán keresztül.

Jogalkotási feladat:

- ◆ víziközművek árszabályozása, felügyeleti és árképzési rendszer megalkotása, a díjtámogatási rendszer szociális szempontú átalakítása
- ◆ mezőgazdasági vízszolgáltatásokra vonatkozó díjpolitika, egységes költségkalkulációs rendszer és díjkontroll kialakítása
- ◆ környezetterhelési díjakra vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése
- ◆ vízkészlet-járulék rendszer továbbfejlesztése
- ◆ a vizeket veszélyeztető tevékenységet folytatók felelősségbiztosításának (környezeti biztosíték) bevezetése
- ◆ minimális ökológiai elvárások (pl. hosszirányú átjárhatóság és vízjárás szabályozás) beépítése a megújuló energiaforrásokból termelt villamos áram számára biztosított kedvezményes kötelező átvételi ár feltételei közé
- ◆ egyéb (pl. gazdasági célú tározás, duzzasztás, hajózás vízhasználatokra új gazdasági szabályozó eszköz bevezetése, az erre irányuló vizsgálatok eredményének függvényében.
- ◆ A belterületi vízviszatarást elősegítő lakossági és vállalozási beavatkozások gazdasági ösztönző rendszerének kidolgozása (pl. kommunális adókedvezmény vagy adómentesség)
- ◆ Területi kvótarendszer

K(7) Önkéntes megállapodások

a) Vízbázisvédelmi korlátozásokból eredő hátrányok ellentételezése

Jelenleg problémát okoz a több települést ellátó vízművek esetében, hogy a védőterületi korlátozásokból eredő gazdasági korlátokat csak az az önkormányzat szenved el, akinek a területére a védőterület esik. A korlátozások miatt ugyanis a víz bázisvédelmi terület gazdasági tevékenységek folytatására csak „korlátozottan alkalmas”, mivel a védőterületi határozatok a gazdasági létesítmények, mezőgazdasági területek esetében szigorúbb előírásokat fogalmazhatnak meg. Ilyen esetben a gazdasági társaságok számára azok megvalósítása jelentős többletköltséget eredményezhet, aminek következménye lehet, hogy a gazdasági társaságok más településekre települhetnek át, illetve nem az adott térséget választják gazdasági tevékenységük telephelyéül. A gazdasági tevékenységek folytatásának szigorítása így az önkormányzatok számára kieső bevételt (pl. iparüzési adó), illetve foglalkoztatási problémákat eredményezhet. Mindez ellenérdekelte teszi az önkormányzatokat a kellően szigorú védőterületi határozatok meghozatalában és betartásában.

Jogalkotási feladat:

- ◆ Vízbázisvédelmi védőterületi határozatokban foglalt korlátozásokat megvalósító önkormányzatok kieső bevételeinek és kiadásainak az ellátást élvező önkormányzatok részéről történő ellentételezésére vonatkozó együttműködési (önkéntes) megállapodások lehetőségére és tartalmi követelményeire vonatkozó szabályok megalkotása szükséges (a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet módosításával).

b) Belvizek tározására alkalmas területek igénybevétele

A belvizek ideiglenes tározásának, mesterséges beszivárgásának feltétele a megfelelő területszerzés (kisajátítással vagy földcserével) vagy a területek ideiglenes „megszerzése” tározás céljára (pl. terület bérlése a kieső bevételek és keletkező hátrányok kompenzációjával) együttműködési (önkéntes) megállapodások keretében, azokon a területeken, ahol a belvízelöntés gyakorisága alacsonyabb). Az utóbbi előnye, hogy csak a belvizes időszakban szükséges a terület igénybevétele, a többi időszakban a területen a gazdálkodó által környezetkímélő, extenzív gazdálkodás folytatható. A területek ideiglenes „megszerzése” tározás céljára megvalósításának feltétele, hogy létrejöjjenek:

- 1) az együttműködési megállapodás az állam és a gazdálkodók között a terület időszakos igénybevételére vonatkozóan
- 2) megfelelő kompenzáció biztosítása (elsősorban az EMVA rendelet 38. cikke alapján)

Jogalkotási feladat:

- ◆ a vízvédelmi zónarendszerre vonatkozó szabályozás részeként együttműködési (önkéntes) megállapodások lehetőségére és tartalmi követelményeire vonatkozó szabályok megalkotása

K(8) Építési, rehabilitációs projektek

A műszaki intézkedések egy része állami, önkormányzati beavatkozásokat igényel. Részletes leírásukat lásd. a **8.3. melléklet**ben.

K(9) Pénzügyi eszközök**a) Pénzügyi ösztönző elemek****1. Támogatások összehangolása**

A források rendelkezésre állásában kitüntetett szerepe van a **pénzügyi ösztönzőknek**, elsősorban az **EU támogatások** felhasználása területén, várhatóan e forrásokból lesz finanszírozható a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott műszaki intézkedések jelentős része. A pénzügyi ösztönzők pozitív ösztönzőknek tekinthetők, amelyek csak bizonyos esetekben alkalmazhatók,

mivel a szennyező fizet elv és költségmegtérülés alkalmazása a VKI szerint alapkövetelmény. Ezért elsősorban állami, önkormányzati fejlesztések esetében alkalmazható, illetve alacsonyabb támogatási intenzitással bizonyos környezetvédelmi fejlesztések esetében. Az EU támogatási időszakok és a VKI időszakai az alábbiak szerint függnek össze:

EU támogatási periodusok	VKI időszakok
2007-2013 (+2 év: 2015)	2009-2015
2014-2020	2016-2021
2021-2027	2022-2027

A VKI időszakok és az EU támogatási időszakok kismértékben eltérnek ugyan, de a támogatási időszak jelentős része egybeesik, így az összehangolásuk megoldható, de:

- a VKI 1. időszakára eső EU támogatási időszak már tart, így a támogatások összehangolása csak ott lehetséges, ahol a támogatott területeken van nyitott pályázat, illetve még rendelkezésre álló támogatási forrás,
- A VKI 1. időszakának utolsó két éve (2014,2015) már az új EU támogatási időszakra esik, tehát a VGT-ben foglaltaknak érvényt kell majd szerezni
- a VKI 2. időszakára eső EU támogatási időszak 2 évvel korábban elkezdődik, ezért ezen ciklusra vonatkozó támogatási forrásszükségletet az 1. ciklusban meg kell tervezni (legalább nagyvonalú becslést illetően),
- a VKI 3. időszakára eső EU támogatási időszak később kezdődik, mint a VKI 3. időszaka, így az összehangolás a megfelelő időben elvégezhető.

A VKI 2. időszakára eső EU támogatási időszak 2 évvel korábban elkezdődik ugyan, de a 2011-2013-as évek meghatározó feladata az új 2014-2020 közötti időszakra készülő EU költségvetésre való felkészülés. Jelen ismeretek szerint céljaiban és eszközeiben is jelentős átalakulást hozhatnak az EU két nagy költségvetési „fejezetének” a **Közösségi kohéziós politikának** és a **Közösségi Agrárpolitikának** az ártértékelése. E két közösségi politika az EU költségvetésének mintegy háromnegyedét adja, és meghatározó a környezeti szempontok érvényesítése terén.

A **Kohéziós politika** változásainak lehetséges főirányai az alábbi rövid pontokba szedhető:

- a fejlesztési támogatások mindinkább megelőző típusú beruházásokat támogatják majd
 - ezért fel kell készítenünk a tágabb értelemben vett környezet iparunkat az EU támogatások hatékony befogadására
 - a megelőzés kiemelt eleme lesz a zöld energetikai fejlesztések (takarékoság, megújulók)
 - a fentiek miatt az elmaradt „csővég” környezeti infrastrukturális fejlesztéseink (különösen a VKI vezérelt szennyvíz, ivóvíz, árvíz stb.) indokoltság fent kell tartani.

- tagállamok közötti fejlesztési támogatások, azaz az ún. Európai területi együttműködések (határ menti, interregionális, transznacionális típusú) forrásai emelkedni fognak ezzel is erősítve a közös erőfeszítések gyakorlatát
 - ezért meg kell erősíteni, és átláthatóvá és nyomon követhetővé kell tenni az Európai területi együttműködések fejlesztéseire vonatkozó döntési rendszereket
 - alkalmassá kell tenni a potenciálisan pályázók körét arra, hogy minél több a környezeti és természeti érdekű fejlesztésben vegyenek részt
 - új elemként lehetne megtervezni a határ menti országok saját vízgyűjtő gazdálkodási terveinek, valamint a hazai OVGT-nek megfelelő nemzetközi összefogással készülő fejlesztéseket

Az **Agrárpolitika** változásának főbb irányai a következőkben foglalható össze:

- A **vidékfejlesztési támogatásokra vonatkozó új EU rendelet**³ szerint a tagállamoknak a vidékfejlesztési programjukban rendelkezniük kell a rendeletben meghatározott prioritásoknak megfelelő művelet típusokról (beleértve a művelet típusok jegyzékét és a közösségi hozzájárulás mértékét), amelyek közül az egyik a **vízgazdálkodás**. (További prioritások: éghajlatváltozás, megújuló energiaforrások, biológiai sokféleség, tejágazat szerkezetátalakítás, innováció). **A feladat határideje** az újonnan csatlakozó tagállamok esetében, így Magyarország esetében is **2013. január 1-je**. Figyelembe véve, hogy e határidő az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) utolsó évét jelenti, várhatóan e szempontok a következő EU támogatási ciklusban (2007-2013) tudnak érvényre jutni. **Összességében megállapítható, hogy az EU agrárpolitikájának egyik kiemelt prioritása (lesz) a VGT-ben foglalt célkitűzések elérésének támogatása.**

Az azonban továbbra sem várható, hogy a két politika közös finanszírozási alapot hozzon létre, így **várhatóan a fejlesztési és agrár-támogatások forráskoordinációját a továbbiakban tagállami szinten kell megoldani.**

A VKI 2. időszakára eső EU támogatási időszakban a VKI szempontok érvényesítésének lehetséges módjai

Szempontok

- Az EU Kohéziós és Agrár-politikájának tagállami összehangolása (ha erre vonatkozóan az EU nem rendelkezik)
- legyen a végrehajtás tervezése központilag koordinált
- támogassák a forrás felhasználási szabályok a komplex megközelítéseket (pl. a közös vidékfejlesztési, természetvédelmi, energetikai, vízrendezési feladatok közös projekten belüli megvalósíthatóságot)
- jelenjenek meg a helyi igények
- a finanszírozás legyen biztosított az állami és az önkormányzati (pl. önrész kérdése) projektek esetén is

³ A TANÁCS 74/2009/EK RENDELETE (2009. január 19.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK rendelet módosításáról

Lehetséges megoldások

a. Önálló országos vízgyűjtő gazdálkodási operatív program (OVGT OP)

előny lehet

- hogy tematikusan az OP-n belül nincs verseny más szakágazati céllal,
- hogy önálló VKI szempontú döntéseket hozhat az irányításért felelős
- központilag koordinált
- és ha ERFA finanszírozású akkor a komplex megközelítések támogatathatók

hátrány lehet

- miután több prioritást kell megfogalmazni, a prioritások közötti (a jelenlegi szabályok szerint) átcsoportosításhoz OP módosítás kell ahhoz meg EU Bizottsági engedélyre lesz szükség, azaz nagyon pontos hét éves tervezésre van szükség.
- nincs intézményes kapcsolat a régiókkal, a helyi igények kevésbé érvényesülnek

b. Egy környezeti operatív program (KEOP II) belül kerül megfogalmazásra minden országos vízgyűjtő gazdálkodási fejlesztés

előny lehet

- hogy egy prioritáson belül az esetleg később jelentkező arány eltolódás könnyebben kezelhető finanszírozás átcsoportosítással
- hogy önálló VKI szempontú döntéseket hozhat az irányításért felelős
- központilag koordinált
- és ha ERFA finanszírozású akkor a komplex megközelítések támogatathatók

hátrány lehet

- a KEOP II valószínűleg nem lehet csak ERFA finanszírozású így (a jelenlegi szabályok szerint) komplex megközelítések kevésbé támogatathatók
- nincs intézményes kapcsolat a régiókkal, a helyi igények kevésbé érvényesülnek
- hiszen ez az OP az önkormányzati önrész problémát sem kezeli

c. Regionális operatív programban, vagy programokban kerül megfogalmazásra minden országos vízgyűjtő gazdálkodási fejlesztés

előny lehet

- hogy egy prioritáson belül az esetleg később jelentkező arány eltolódás könnyebben kezelhető finanszírozás átcsoportosítással
- a helyi igények feltétlenül érvényesíthetők a fejlesztések során
- miután ERFA finanszírozású akkor a komplex megközelítések támogatathatók

- az önkormányzati önrész problémájának megoldása a parlamenti képviselők jobb érdekérvényesítési képessége miatt könnyebben kezelhető a központi költségvetés tervezésénél

hátrány lehet

- nem központilag koordinált
- a VKI-ért felelős döntéshozó és a végrehajtásért felelős elválik egymástól
- előfordulhat, hogy a VKI szempontok csak közvetve érvényesíthetők (lásd 2007-2013 ROP-ok regionális vízvédelmi beruházásai nem mind felelnek meg a VKI követelményeinek)

Az VKI szempontok integrálásának további lehetséges módjai mind a VKI 1. mind a VKI 2 időszakában:

- 1) horizontális útmutató készítése a VKI szempontjaira és az (időbeli és területi) forráskoordináció megvalósítására vonatkozóan, amelynek a használatát elő kell írni minden VKI intézkedéssel érintett operatív program és vidékfejlesztési terv végrehajtásánál (kötelező, kizáró, és szabadon választott elemekkel);
- 2) Egy a VKI szempontjainak az érvényesülését követő monitoring bizottsági tag kijelölése az egyes operatív programokban,
- 3) Az új fejlesztések megvalósítása során a víztestek jó ökológiai állapotára meghatározott célkitűzések elérhetőségének figyelembe vétele a környezeti hatásvizsgálat (KHV), az egységes környezethasználati engedélyezés (EKHE), a vízjogi engedélyezés és a környezetvédelmi hatóság egyéb határozatai során (részletesen lásd **K(5) a1) pontban**).

A VKI 1. időszakra vonatkozó támogatások összehangolási lehetőségei a már futó EU támogatási lehetőségekkel:

Az **1. Melléklet** a VKI intézkedések megvalósulását elősegítő, a 2007-2013 időszakra vonatkozó EU támogatásokat foglalja össze. Összességében megállapítható, hogy az intézkedések legnagyobb részének megvalósításához kapcsolódik valamely támogatási (pályázati) lehetőség, bár a források rendelkezésre állása jelentős mértékben eltérő:

- a források jelentős része a VKI alapintézkedések megvalósulását szolgálja (elsősorban KEOP),
- a további alapintézkedések megvalósulását (pl. hidromorfológiai intézkedések, felszín alatti víztől függő ökoszisztémák védelme stb.) kisebb mértékben támogatható.

Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)

A KEOP esetében elsősorban a szennyvízelvezetés és –tisztítás támogatások esetében szükséges biztosítani, hogy az adott területen a legmegfelelőbb szennyvízkezelési gyakorlat valósuljon meg. (Lásd **K(9) b1) pontban**.)

Regionális operatív programok

Regionális vízvédelmi intézkedések⁴

A 2009-2010 közötti időszakra vonatkozó pályázati felhívások 2009. július 27-én 5 régió esetében kiírásra kerültek (a további 2 régió esetében e célra nincs elkülönített forrás a vonatkozó akciótervek szerint). Bár a pályázatban megadott alapvető cél meghatározza, hogy azok az intézkedések támogathatók, amelyek összhangban vannak az EU Víz Keretirányelvével, ez a követelmény a pályázati feltételekben nem jelenik meg. Ezért:

- a 2009-2010 évre vonatkozó pályázati dokumentációt módosítani szükséges oly módon, hogy csak olyan pályázatok legyenek támogathatók, amelyek hozzájárulnak a vizek „jó ökológiai állapotához/potenciáljához”. E feltételt a pályázati útmutató „A projekt tartalmára vonatkozó speciális előírások” fejezetben szükséges előírni, illetve annak igazolását a megvalósíthatósági tanulmány tartalmi követelményeiben meg kell követelni a VKI-nak megfelelő módszertan alkalmazását.
- az összehangolás érdekében a támogatható tevékenységeket a VKI intézkedéseknek megfelelően célszerű meghatározni a két dokumentum közötti egyértelmű összhang megteremtése érdekében,
- a 2011-2013 időszakra vonatkozó akciótervek esetében biztosítani szükséges, hogy a „regionális vízvédelmi intézkedések” alintézkedésre a lehetőségek figyelembe vételével források kerüljenek átcsoportosításra, a kiírások pedig feleljenek meg a VGT-ben foglaltaknak tekintettel arra, hogy a Víz Keretirányelvének végrehajtása EU kötelezettség.

Települési vízrendezés⁵

A 2009-2010 közötti időszakra vonatkozó pályázati felhívások mind a 7 régió esetében kiírásra kerültek, azonban a települési vízrendezés szempontjait szükséges összhangba hozni a VKI-ban meghatározott, a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának/potenciáljának biztosítására vonatkozó követelményekkel. Ezért:

- a 2009-2010 évre vonatkozó pályázati dokumentációt módosítani szükséges oly módon, hogy csak olyan pályázatok legyenek támogathatók, amelyek legalább nem rontják a befogadó jelenlegi ökológiai állapotát/potenciálját”. E feltételt a pályázati útmutató „A projekt tartalmára vonatkozó speciális előírások” fejezetben szükséges előírni, illetve annak igazolását a megvalósíthatósági tanulmány tartalmi követelményeiben meg kell követelni a VKI-nak megfelelő módszertannak megfelelően. A megvalósíthatósági tanulmányban továbbá be kell mutatni e célt megvalósító megfelelő műszaki intézkedéseket, pl. szűrőmezők, hordalékfogó műtárgyak létesítése stb.)
- a pályázat szakmai szempontrendszerében előnyben kell részesíteni azokat fejlesztéseket:

⁴ **A pályázat alapvető célja:** A település- és térségfejlesztés érdekében a regionális jellegű vízfolyások, tavak, holtágak, mellékágak esetében kiemelt jelentőségű a vízkárelhárítás biztonságának növelése valamint a „jó állapot” elérése, fenntartása, a hatékony vízgazdálkodás, összhangban az EU Víz Keretirányelvével.

⁵ **A pályázat alapvető célja:** A komponens célja a települések környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, az ár- belvív- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizeink minőségének biztosítása, a további környezeti káresemények megelőzése.

- amelyek hozzájárulnak a felszín alatti vizek veszélyeztetésének csökkentéséhez (illetve a pályázat „alapvető céljában” is e célt szerepeltetni szükséges,
- a területi vízviszatarást szolgáló megoldásokat,
- ahol már van csatornahálózat.

2011-2027 időszakban szintén érvényesíteni kell ezeket a szabályokat.

2000 LE alatti települések szennyvízkezelése⁶

- A 2009-2010 időszakra vonatkozó pályázat megvalósíthatósági tanulmánya már megköveteli, hogy a pályázók minden esetben vegyék számításba, hogy alkalmazhatók-e egyedi szennyvízkezelési kislétesítmények. Amennyiben a pályázó „szakszerű egyedi szennyvízkezelést” (kisberendezés, kislétesítmény és/vagy zárt tároló) alkalmaz (a település egészén vagy részeként), akkor minden esetben Települési Szennyvízkezelési Programot kell benyújtani, azonban annak elkészítése nem szerepel az elszámolható költségek között (bár a előzetes felmérő munkálatok költsége igen). Ez kedvezőtlenül érintheti ezen megoldási mód választását. E rendelkezést célszerű felülvizsgálni.
- 2011-2027 időszakban, ahol a VGT alapján a vizek állapota miatt, a kitűzött célok ismeretében előírásra kerül, hogy a befogadó tovább nem terhelhető, ott ne lehessen újabb szennyvízbevezetések engedélyezni. E döntés előkészítésekor vizsgálni kell az egyéb szennyezés-csökkentési lehetőségeket. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a vizek állapota nem romolhat, és a célok elérésének ütemezésekor pedig a teherbíró képesség az egyik fontos szempont.

Hulladéklerakók rekultivációja

A 2009-2010-es akciótervek alapján betervezett települési hulladéklerakók rekultivációjára vonatkozó pályázatok még nem kerültek kiírásra. E pályázatok, illetve a 2011-2013 támogatási időszak esetében is szükséges:

- azon hulladéklerakók rekultivációjának előnyben részesítése, amelyek hozzájárulnak a víztestek jelenleg nem megfelelő állapotához.

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP)

A következő táblázat az ÚMVP azon intézkedéseit (támogatásait) foglalja össze, ahol a VKI szempontokkal történő összehangolás szükséges. Bizonyos esetekben az összehangolás még ezen támogatási időszak alatt megtehető, amennyiben a szakmai szempontrendszerek kidolgozásra kerülnek pl. vízvédelmi zónarendszer kijelölése, síkvidéki vízrendezés ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása stb. A részletes szakmai javaslatokat lásd a [„Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok”](#), valamint [„Vízbazisvédelmi védőterületi előírások felülvizsgálata”](#) c. fejezetben.

⁶ A pályázat alapvető célja: 2000 LE alatti települések települési környezetének fejlesztése a korszerű szennyvízkezelési módszerek elterjesztésével, ezáltal a természeti környezetet terhelő szennyezések csökkentése.

Jelenlegi, érintett ÚMVP célprogramok	Jogszába	Tám. kérelmek elbírálása	Összehangolhatóság	
			2013-ig	2013 után
214. Agrár- környezetvédelmi célprogramok	61/2009. (V.14.) FVM rendelet	2009	nem lehetséges (források kiosztásra kerültek)	– erózió-, és belvív-érzékeny területekre zonális célprogramok indítása (meglévők folytatása) – hasonló önálló ártéri/hullámtéri zonális célprogram létrehozása – horizontális célprogramok esetében mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása
221. Mezőgazdasági területek első erdősítése	88/2007. (VIII.17.) FVM rendelet	minden évben	mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
222. Agrár-erdészeti rendszerek első létrehozása mezőgazdasági földterületeken	46/2009. (IV.16.) FVM rendelet	minden évben	partmenti vízvédelmi puffersáv előnyben részesítése a szántók visszaszorítása érdekében*	(ua. mint 2013-ig)
225.6 Erdő- környezetvédelmi kifizetések	(tervezet, egyeztetés alatt)	minden évben	mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
216. Nem termelő beruházásoknak nyújtott támogatás	33/2008. (III.27.) FVM rendelet	minden évben	partmenti védősáv művelési ág váltásának támogatásának biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
125.1. Melioráció mezőgazdasági üzemi és közösségi létesítményeinek fejlesztése	34/2008. (III. 7.) FVM rendelet	minden évben	A belvív-rendszerek ökológiai szempontú átalakításának szempontjai (TA5) integrálása szükséges a támogatási rendszerbe	(ua. mint 2013-ig)
121.4b A mezőgazdasági üzemek korszerűsítése: energiaültetvények	72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet	minden évben	előnyben kell létesíteni a szennyvíziszap, illetve az eltávolított szerves-, és tápanyagban dús, de nem szennyezett üledék felhasználását energiaültetvényeken	minden évben

* Az összehangolás feltétele a vízvédelmi zónarendszer kijelölése.

Halászati Operatív Program (HOP)

A Halászati Operatív Program (HOP) kiemelten kezeli a környezetszennyezést csökkentő beruházások támogatását, elsősorban többletpontokkal részesíti előnyben a környezetkímélő megoldásokat (lásd 26/2009. (III. 17.) FVM rendelet az Európai Halászati Alapból a 2. támogatási tengely szerint nyújtandó támogatások részletes feltételeiről).

A támogatási rendszer és a VGT közötti összhang további erősítése érdekében szükséges továbbá:

- többletpontokkal előnyben részesíteni a VKI céljainak eléréséhez hozzájáruló fejlesztéseket,
- a „[helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat](#)” bevezetését követően biztosítani szükséges, hogy a szükséges beruházásokhoz a gazdálkodók támogatási forrásokat vehessenek igénybe.

A HOP-ba támogatási kérelmek benyújtása évente lehetséges, így a források rendelkezésre állása esetén a támogatási rendszer az új előírásokhoz igazítható.

Gazdaságfejlesztési operatív program (GOP): technológia-korszerűsítések

A gazdaságfejlesztési operatív program (GOP) támogatást biztosít technológia-korszerűsítési beruházásokhoz. A támogatási rendszer módosítása szükséges oly módon, hogy a VGT-k által bevezetendő új szabályok miatt szükséges technológia-korszerűsítéseket előnyben részesítse, illetve minden további olyan technológia-korszerűsítést, amely igazolhatóan hozzájárul a vizek jó állapotának/potenciáljának eléréséhez.

Közutak, vasutak, vízi útvonalak fejlesztését szolgáló támogatások

A KÖZOP/KMOP/ROP-ok támogatják közutak, vasutak, vízi útvonalak fejlesztését. E támogatások szempontrendszerébe szükséges előírni, hogy az utak, vasutak ökológiai szempontokat figyelembe vevő módon kerüljenek kialakításra (pl. szűrőmezők alkalmazása). A támogatási rendszernek igazodni kell az ökológiai szempontú műszaki követelményekhez, azok jogszabályi szintű meghatározásához.

2. Állami költségvetési és/vagy EU források biztosítása

Fejlesztési források

A jövőben a további intézkedések támogatásának biztosítását kell megoldani:

- meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése (a befogadó vízminőségének védelme érdekében)
- a hígítási viszonyok szempontjából kedvezőbb befogadóba történő szennyvízbevezetés
- vízfolyások és állóvizek ökológiai állapotának javítására vonatkozó önálló pénzügyi támogatási rendszer kialakítása
- vízminőségi szempontból indokolt esetekben a külterületeken (üdülőterületeken) a csatornázás támogatási lehetőségének megteremtése
- az ivóvíz/szennyvíz szolgáltatás hálózatrekonstrukcióinak támogatása (várhatóan e célra csak hazai források vehetők igénybe)
- „tehermentesítő” horgásztavak kialakítása (tavak, holtmedrek, tározók terhelésének csökkentése érdekében)

- Minőség- és környezetirányítási rendszerek bevezetésének ösztönzése a veszélyes anyagokat kibocsátó ipari létesítményekben

A szükséges forrásokhoz várhatóan EU hozzájárulás már csak 2013-tól biztosítható. Amennyiben fel nem használt források állnak rendelkezésre, azokat ezen intézkedések támogatására szükség fordítani.

2011-től azonban az Európai Unióval kötött megállapodás alapján az EU támogatások feltételét jelentő hazai forrásokat bővíteni szükséges az ún. adicionalitás elvének érvényesítése alapján. (Magyarország ugyanis jelenleg kevesebb hazai költségvetési forrást biztosít az EU források kiegészítésére, mint amennyire a vonatkozó EU Irányelv hazánkat kötelezi, ugyanis 2011-ig átmeneti mentességet kaptunk a konvergencia program teljesíthetősége érdekében.)

Működtetési, üzemeltetési források

Alapvető fontosságú a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott fejlesztések forrásigényének meghatározása mellett a fejlesztések és egyéb fenntartási, üzemeltetési költségeinek biztosítása is a költségvetési intézményeknél, amelyek elsősorban hazai forrásokat igényelnek. A szolgáltatóknál a működtetés forrását zömében a szolgáltatási díjak jelenthetik.

Állami kezelők esetében a központi költségvetésben kell biztosítani (pl. KÖVIZIG, NPI esetében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium) a szükséges forrásokat. Önkormányzat esetében a fenntartási forrásokat az önkormányzat költségvetési támogatásból vagy saját bevételeiből finanszírozhatja. Biztosítani kell a költségvetési tervezés során (akár külön fejezeti soron) azt, hogy a pályázatok részeként Nyilatkozatban beígért működtetési források a valóságban is rendelkezésre álljanak (mind az állami, mind az önkormányzati szférában). A működtetési költségek stabil finanszírozási kereteit ki kell alakítani (szabályozási igény).

b) Pályázati szabályozás

1. Szennyvíz Programban szereplő települések megfelelő szennyvízkezelési módjának megválasztása

A Szennyvíz Programban szereplő 2000 LE alatti, de a fölötti települések esetén is vizsgálandó a felszíni és felszín alatti vízminőségvédelmi szempontok alapján, hogy szükség van-e regionális rendszerre és a csatornázás *nem helyettesíthető-e szakszerű egyedi szennyvízelhelyezéssel*. Ez nem vonatkozik a karszt vízbázisok védőterületére eső kis (néhány százas) lélekszámú településekre (agglomerációkra).

A megoldások között a felszíni és a felszín alatti vizek terhelhetőségének együttes vizsgálata és gazdasági kritériumok alapján kell dönteni. Ennek szempontjai:

- A gazdasági számítások szerint *a zárt tárolók használata a legdrágább megoldás*, a magas szállítási költség miatt (ugyan minden ilyen elemzés a helyi viszonyoktól függ). Fokozatos felváltása csatornákkal, újszerű szennyvízelvezetéssel vagy szakszerű egyedi szennyvízelhelyezéssel jelentősen csökkentené a költségeket és az összegyűlt szennyvíz illegális bevezetését valamilyen felszíni hálózatba.

- A szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés a csatornázással közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból is közel egyenértékű megoldást jelent, viszont a költségei jóval alacsonyabbak. Főként a működés, fenntartás terén mutatható ki számottevő gazdasági előny, illetve nem nőne a felszíni vizek terhelése. A szakszerű egyedi elhelyezés nem számít közvetlen szennyezőanyag bevezetésnek, illetve a 123/1997-es, a vízbázisok védelméről szóló kormányrendelet engedélyezi a szikkasztást a hidrogeológiai védőterületen, ha az nem jelent veszélyt a vízbázis minőségére.
- Amennyiben műszaki, környezeti akadály nincs, az 5000 LE-nél kisebb településméretnél, egyes településrészekben - a nyílt karsztos területek kivételével - általában a szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés javasolható hosszútávú megoldásként, amennyiben a műszaki-gazdasági vizsgálatok ezt alátámasztják. A műszaki megvalósíthatóság kísérleti jellegű vizsgálatokat igényelhet, amely számba veszi a kötött talajú vagy magas vízállású területeken alkalmazható megoldásokat is. Csak ezután, a helyi sajátosságok figyelembevételével lehet megalapozottan dönteni a még csatornázatlan kis és közepes településekre vonatkozó fejlesztésekről.
- Az erre vonatkozó pályázatokban a fejlesztések megvalósíthatósági tanulmányára vonatkozóan részletes tartalmi követelményeket kell meghatározni az egyedi szennyvízkezelés alkalmazhatóságára vonatkozóan, különösen a fentiek figyelembe vételével. Elő kell írni, hogy a változatelemzések során külön be kelljen mutatni a fenti egyedi szennyvízkezelési műszaki lehetőségek, valamint a központi szennyvíztisztító telep létesítés és csatornázás közötti mérlegelést és megállapításokat a felszíni és felszín alatti vizekre vonatkozóan, figyelembe véve az érintett víztestek jelenlegi állapotát és a Vgt-kben megfogalmazott környezeti célkitűzéseket.

2. Hosszú távú készletekre alapuló, gazdaságos ivóvíz-szolgáltató hálózatok létrehozásának elősegítése

Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a technológiai fejlesztésére szoruló kis vízművek helyett sok szempontból előnyösebb megoldás lenne a nagyobb vízműtelepek és a regionális ellátórendszerek fejlesztése. A kis vízművek bonyolult technológiával csak megbízhatatlanul és drágán üzemeltethetők, ráadásul lényegesen érzékenyebbek a rendelkezésre álló készleteknek az éghajlatváltozás miatt várható csökkenésére. Ahol ilyen elemzések történtek, általában az volt a tapasztalat, hogy a kistérségi, illetve meglévő regionális rendszerekhez történő csatlakozás bizonyult kedvezőbbnek.

Az ivóvízminőség-javító fejlesztésekhez igényelhető támogatások során ezért a megvalósíthatósági tanulmányok részeként elő kell írni a hosszú távú készletek rendelkezésre állását biztosítani képes más rendszerekhez történő csatlakozás vizsgálatát, figyelembe véve a gazdaságossági szempontokat.

K(10) Hatósági és igazgatási munka fejlesztése

a) Jogalkotási és egyéb végrehajtási feladatok

Az igazgatási munka fejlesztésének két fő pillére van:

- a fentiekben bemutatott jogalkotási feladatok (ennek összefoglalóját lásd a **6. Melléklet**ben)
- megfelelő háttérintézményi bázis kialakítása.

A háttérintézményi feladatokat jelenleg a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI) látja el, amelynek növekvő feladatának ellátásához a személyi, tárgyi feltételeket biztosítani szükséges. Főbb szervezeti feladatok:

- a terv intézkedéseinek előkészítése, megvalósulásának nyomon követése
- az intézkedések hatékonyságát ellenőrző folyamatos monitoring feladatok ellátása, azok értékelése,
- jelentések készítése az EU számára, további beszámolók készítése
- a terv felülvizsgálatával a következő 6 éves terv elkészítése.

b) Hatósági munka erősítése

A hatósági munka erősítése érdekében szükséges intézkedések az alábbiak:

- a környezet-, természet- és vízügyi jogszabályok összehangolása a hatósági munka hatékonyságának növelése érdekében:
 - átfedések, ellentmondások, hiányosságok felmérése, különösen:
- a felszíni vizekre vonatkozó jogszabályon belüli és jogszabályok között ellentmondások rendezése (220/2004 (VII. 21.) Korm. rendelet, 72/1996 (V.22.) Korm. rendelet, 28/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet, 18/1996 (VI.13) KHVM rendelet)
- a geotermikus vízhasználatra, a vízbázisok védelmére vonatkozó szabályozási háttér rendezése (a meglévő jogszabályok helyett új jogszabályok megalkotása javasolt)
- Natura 2000 oltalom alatt álló területeket érintő vízgazdálkodási célú beruházások esetében, különösen a mederben és parti sávban a vizek kártétel nélküli levezetése érdekében szükséges fenntartási, illetve kármegelőzési munkára vonatkozó engedélyezésre, egyeztetésre, bejelentésre vonatkozó eljárási rend felülvizsgálata (275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet, 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet, 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet)
- a mezőgazdasági tevékenységek folytatására vonatkozó miniszteri rendeletek összehangolása a Natura 2000 területekre vonatkozó szabályokkal
- további új szabályozásokkal történő összhang biztosítása: különösen a VKI módszertan szerint a jó ökológiai állapothoz tartozó környezetminőségi (immissziós) határértékek, illetve a mennyiségre vonatkozó igénybevételi korlátok (felszín alatti vizekre vonatkozóan)

és mederben hagyandó vízhozam (felszíni vizekre vonatkozóan) alkalmazására vonatkozó jogszabályok tekintetében.

- ennek alapján a szükséges jogszabályok módosítása,
- végrehajtási rendeletek vagy ajánlások kidolgozása az egységes jogértelmezések érdekében.

A feladat végrehajtására egy **átfogó felülvizsgálatot kell végrehajtani** a jelen hatályos jogszabályi környezet tekintetében, illetve a kidolgozandó új jogszabályok tartalmára vonatkozóan.

- az érintett hatóságok többletfeladatainak ellátásához (engedélyek felülvizsgálata, felügyeleti tevékenység fokozása) személyi feltételek biztosítása

2015-ig az összes érvényes engedélynek összhangba kell kerülnie a VGT-vel, ill. a VKI-vel, előreláthatólag az összes érvényes engedélyek kb. 50 %-át érintheti a felülvizsgálat. A jelenlegi engedélyezésekhez, felülvizsgálatokhoz képest (jelenleg érvényes engedélyek száma mintegy 150ezer db, ennek fele a Közép-Dunavölgyi KTVF-nél) ez éves szinten ~12 500 db/év új ügyet (felülvizsgálatot és engedélyezést) jelent. 100 db érdemi döntés/fővel számolva (amely valójában ~1000 közbenső intézkedés szükségességét feltételezi) **mintegy 125 fő többlet létszámigény jelentkezik.** (A szükséges létszámigény a jogalkotási ütemterv alapján pontosítandó!) A VKI kapcsán felmerülő többletlétszám igény csak egy meghatározott időszakban jelentkezik, ezért **nem feltétlenül a létszám növelése a megoldás, hanem a pénzügyi források biztosítása** (igazgatási, szolgáltatási díj) szükséges!

További tényleges létszám igény bővítés szükséges a hatósági ellenőrzések fokozása érdekében mintegy 40 %-kal, a meglévő mintegy 140 fő növelése **mintegy 55 fővel.**

Ugyanakkor, további nem csak a felülvizsgálat szempontjából szükséges létszám bővítés is indokolt lehet, mivel a hatósági munka megalapozása magasabb színvonalú szakértői munkát is fog igényelni, illetve az új Ket. miatt megsokszorozódik az eljárásokhoz kapcsolódó ügyintézői munka is. Eddigi tapasztalat szerint egy-egy egyszerűbb ügy esetében is kb. kétszeresére nőtt az időigény.

- az érintett hatóságok többletfeladatainak ellátásához tárgyi feltételek biztosítása:
 - térinformatikai adatbázis felállítása és használata: GIS rendszerrel támogatott helyszíni ellenőrzések, helyszíni adatrögzítés információinak feldolgozása, monitoring mintavételek kiértékeléséből adódó eredmények adatbázisban való gyűjtése, engedélyesek főbb adatai stb., amely alkalmas az ügyfélnek a közérdekű adatok lekérdezésére is
 - az engedélyezési eljárásokat segítő részletes információk közzététele lehet nagyon hasznos (tartalmi, szakmai követelmények, összes jogszabály hivatkozás, szankciók stb.). Alapvető fontosságú a hatékony hatósági munka szempontjából, hogy az ügyfél a háttér adatokkal, az ügyét érintő jogszabályi háttérrel, az eljárások menetével és szolgáltatási díjaival már az első pillanattól fogva tisztában legyen.
- az engedélyek felülvizsgálatára vonatkozó ütemterv meghatározása: szakmai prioritások felállítása, engedélyek rendszerezése abból a szempontból, hogy szükséges-e helyszíni szemlén ellenőrizni az aktuális vízhasználatot stb.

c) Belterületi csapadékvíz-gazdálkodással kapcsolatos önkormányzati feladatellátás felülvizsgálata

1990-től az önkormányzati törvény az önkormányzatoknak feladatként határozza meg a vízrendezést és csapadékvíz-elvezetést, a csatornázást. A vízgazdálkodási törvény ugyancsak az önkormányzatok feladatai között említi a csapadékvíz-elvezetést, a helyi vízrendezés és vízkárelhárítást. A jogszabályok ugyan a belterületi vízrendezés és csapadékvíz elvezetést az önkormányzatok feladatává teszik, de mivel nem kötelezően ellátandóként, elmaradása még annyira sem számonkérhető, mint a kötelező feladatoké. Az önkormányzati törvény szerint ugyanis az önkormányzat a tulajdonával szabadon rendelkezik; maga határozza meg, hogy a feladatai közül melyiket mikor milyen mértékben és módon látja el; rendeletével határoz területének beépíthetőségéről, és ebben senki, egyetlen szakhatóság mégoly megalapozott szakvéleményét sem kötelező tekintetbe vennie.

A települési műszaki jellegű ügyekben (építés, telekalakítás, út-járda-vízépítés stb.) a hatósági hatáskör jelentős részben a jegyzőé, tehát ő a jogalkalmazó. A jegyző munkáltatója az önkormányzat, ő felel az önkormányzat költségvetésének összeállításáért (amelybe pénziány vagy egyéb okok miatt nem tervezi, tervezheti be a szükséges munkákat - például a belterületi csapadékvíz rendezést). Miközben a saját munkáltatója a munkát végeztető), hivatalbóli eljárásokat kellene kezdeményeznie különböző állagmegóvások érdekében, szabálytalan állapotok felszámolására stb. (miközben a kötelezendő legnagyobb földterület és ingatlantulajdonos a településeken általában maga az önkormányzat). Amennyiben az eljárásában a saját önkormányzata az érintett, kérheti a közigazgatási hivataltól más eljáró hatóság kijelölését (saját munkáltatója kötelezésének ügyében).

Az Alkotmány kimondja továbbá az állampolgárok egészséges környezethez és a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogát. Ezt a jogot az állam - többek között - az épített és természetes környezet védelmével valósítja meg. A legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog magában foglalja azt a jogos igényt, hogy környezetszennyező, egészségkárosító körülményektől mentesüljenek. Jelen esetben nincs olyan értékelhető körülmény és konkuráló alkotmányos jog, amely ezt a jogot korlátozhatja.

A belterületek vízrendezése csakis a külterületi művekkel történő összhangjának megléte esetén hatékony, hiszen a rendszer elemei egymásra épülnek, egyetlen elem rossz állapota az egész rendszerre kihatással van. Az eltérő tulajdonosi/kezelői kör azonban eltérő pénzügyi forrásokat, ennek megfelelően eltérő műszaki állapotokat is jelent a vízrendszer elemei között.

A kötelező feladatellátásnak tehát ki kell terjednie:

- a belterületi és külterületi csapadékvíz-rendezési feladatok összehangolására, annak gyakorlati eljárásrendjének kidolgozására (területrendezési tervek, kapcsolattartás az érintett KÖVIZIG-ekkel, vízgazdálkodási társulatokkal stb.)
- a csapadékvíz levezetés helyett a csapadékvizek VKI szempontú kezelése (csapadékvizek gyűjtése, tárolása és ütemezett, helybeli felhasználása)

d) Az önkormányzati vízgazdálkodási hatósági jogkör és felügyeleti ellenőrzési tevékenység szabályozásának felülvizsgálata

A 72/1996. (V.22) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról meghatározza mind a felügyelőségek, mind a helyi önkormányzati hatósági jogköröket. Azonban míg a rendelet a felügyelőségek számára előírja a rendszeres, meghatározott eljárásrend szerint a felügyeleti ellenőrzést, addig az önkormányzatok számára nincs ilyen kötelezettség. Ugyanakkor a problémák rávilágítottak arra, hogy jelentős problémát okozhatnak a kisebb mértékű illegális vízkivételek (500/m³ év alatt), szennyvízbevezetések, nem megfelelő kútkiképzések is.

Biztosítani szükséges tehát, hogy az önkormányzati hatáskörbe tartozó engedélyköteles tevékenységek ellenőrzésére vonatkozóan – a vízjogi engedélyes tevékenységekhez hasonlóan – az **önkormányzat a felügyeleti ellenőrzést végezzen, meghatározott rendszerességgel, ellenőrzési terv alapján.**

A számos illegális tevékenység felszámolása érdekében megfontolandó az engedélyezési eljárás helyett bizonyos tevékenységekre bejelentési kötelezettség előírása.

Jogalkotási feladat:

- ◆ egyes önkormányzati vízgazdálkodási hatósági tevékenységekre bejelentési kötelezettség előírása, az önkormányzati felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó szabályok megalkotása (72/1996. (V.22) Korm. rendelet)

e) Vízbázisvédelmi védőterületen bejelentési kötelezettség előírása növényvédőszer használat esetén

Az 5/2001. (I. 16.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről előír nyilvántartási kötelezettséget a növényvédőszer raktárkészletéről és felhasználásáról az I., II. és III. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szerek esetében, azonban erre vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség nincs.

A vízbázisvédelmi védőterületeken a vízbázisok biztonsága és védelme érdekében szükséges a felügyelőségeken egy naprakész nyilvántartást vezetni az adott területen raktárkészleten lévő és a területre kijuttatott növényvédőszer tekintetében. A bejelentési kötelezettség kettős célt szolgál, egyrészt bizonyos mértékig elrettentő erejűen hathat a túlzott növényvédőszer használatra, másrészt a vízbázisok védelmi feladatai jobban tervezhetők. (Az önként vállalható agár-környezetvédelmi célprogramok esetében a gazdálkodóknak már jelenleg is van beszámolási kötelezettségük a gazdálkodási napló meghatározott adatairól, amelynek keretében nyilvántartást kell vezetniük a növényvédő szerek kezelésekről is.)

K(11) Képességfejlesztés, szemléletformálás

a) Kutatás-fejlesztés

Minden új eszköz és új szemléletű megközelítés (ilyen a VKI is) esetén, különösen a bevezetést megelőzően és az első időszakban robosztus K+F tevékenységre van szükség. A finanszírozása egyrészt hazai, másrészt közösségi forrásokkal oldható csak meg. A kutatás-fejlesztés és innováció területén elő kell mozdítani a többek között a területi, a települési vízgazdálkodás, a szennyvízkezelés, a vízi ökológia és kémia, a felszín alatti vizek, a védett területek, az éghajlatváltozás, a gazdasági, társadalmi elemzések témakörében végzett alkalmazott K+F tevékenységet. Szükség van a vízhatékony ipari technológiák és víztakarékos öntözési eljárások kidolgozására és elterjesztésére, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos ismeretek bővítésére. Kiemelten fontos a minősítési, állapotértékelési rendszerek fejlesztése, célzott kutatási feladatok elvégzése a terhelések/emberi beavatkozások és ezek ökológiai hatása közti összefüggések megismerése céljából.

Hasonlóan szükséges a már meglévő kutatási eredmények hasznosítása, azok piaci bevezetése. A javasolt konkrét K+F témákat a **4. melléklet** mutatja be.

b) Szaktanácsadó rendszerek, hálózatok kialakítása, meglévők fejlesztése a zöldhatóság, KÖVIZIG-ek, NPI-k, MgSzH, kistérségek, civil szervezetek (pl. MME, vagy MAKE) bázisán

A VKI egyes intézkedései a végrehajtásban érintett szereplők magatartásának befolyásolására irányul. Az eddigi nem megfelelő gyakorlatok helyett életbe lépő új szabályozásokhoz való alkalmazkodást segítheti elő az érintettek oktatása és képzése. Ez minden olyan szereplőt érint, aki valamely fenntartási, gazdálkodási feladatot lát el (pl. gazdálkodók, önkormányzatok, vízi társulatok)

Úgy a hatóságok, mint a gazdálkodók, és magánemberek sem rendelkeznek mindenre kiterjedő és átfogó ismeretanyaggal és tudással. Ezért nagy fontosságú a megfelelő konzultáns-tanácsadói háttér megteremtődése. Ez „magától” nem megy, de ennek fejlesztése, fejlődése organikus lehet, ha a megfelelő igények megfogalmazódnak, és a kereslet megerősödik a VKI-hoz kapcsolódó szabályozások életbelépésének következtében.

c) A víztestekre vonatkozó adatok (állapot, főbb terhelést okozók) nyilvánosságra hozatala mindenki számára könnyen elérhető és közérthető módon

A környezetpolitika egyik meghatározó alapja az információhoz való hozzájutás biztosítása a szubszidiaritás elvét is figyelembe véve, amelyet a VKI megvalósítása során is érvényesíteni szükséges. A tervezésben és döntéshozatalban való hatékony társadalmi

részvétel előfeltétele a nyilvánosság hozzáférése a környezettel, vizek használatával kapcsolatos közérdekű adatokhoz, információkhoz.

a.) Pozitív/negatív példák nyilvánosságra hozása

A víztestek állapotára vonatkozó adatok közérdekűek, ennek alapján a víztestekre vonatkozó adatok (állapot, főbb terhelést okozók) nyilvánosságra hozatala szükséges mindenki számára könnyen elérhető és közérthető módon (pl. az ún. „naming and shaming” módszer alkalmazásával), azaz a jó és rossz példák, esetek bemutatásával.

Az önkéntes jogkövető magatartás egyik nagyon fontos ösztönzési módja a jó megoldások propagálása, nyilvánosságra hozatala, a jó példával előjáróknak járó díjak, elismerések rendszerének kialakítása és működtetése.

Bevált és elterjedt gyakorlat – országon belüli, de a multilaterális nemzetközi kapcsolatokban is – az ún. sikertörténetek („succes stories”) bemutatása, terjesztése. A célja nemcsak példamutatás, bátorítás, hanem a konkrét eseményeken keresztül egy –egy konkrét probléma megoldás tapasztalatainak az átadása. Ezen sikeres esetek nyilvános listázása a kommunikációs extra haszon mellett komoly segítséget nyújthat a hasonló problémákkal küzdő víztestekhez kapcsolódó gazdálkodóknak, de még a hatóságoknak is.

Más oldalról a rosszul teljesítők neveit is érdemes nyilvánosságra hozni. A VKI-val kapcsolatos bírságok esetében is megfontolható a bírságolt szervezetek nyilvánosságra hozása. Egy „VKI szégyenpadnak” is erős ösztönző hatása lehet a szennyező magatartás megváltoztatására. Ez ugyanakkor elsősorban a versenyszférában működő vállalkozások számára elrettentő erejű a fogyasztóknak az adott szervezet termékeitől, szolgáltatásaitól való elfordulása miatt.

b.) Vízügyi Információs Központok működtetése

A VKI Irányelv (60/2000/EK) alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kell segítik az összes érdekelt fél bevonását nemcsak a vízgyűjtő gazdálkodási tervek elkészítésébe, felülvizsgálatába és korszerűsítésébe, hanem az irányelv teljesítésébe is. Ezt a folyamatot segíti a tervezés során felállított Vízügyi Információs Központok működtetése a társadalmi kapcsolatok, a részvételi mechanizmusok erősítése révén.

Szükséges a VIK központok VKI és vízgyűjtő szemléletű működését mind az intézkedési program végrehajtásának előkészítése idején (2012-ig) mind a későbbiekben is.

d) A VKI által érintett EU és egyéb támogatási konstrukciók mindegyikében 1-2 "VKI célokat megvalósító" demonstrációs projekt megvalósítása

A VKI által érintett EU és egyéb támogatási lehetőségek (intézkedések) mindegyikében 1-2 "VKI célokat megvalósító" demonstrációs projekt megvalósítása és közkinccsé tétele szükséges a jó gyakorlatok elterjesztése érdekében.

e) Felsőfokú, vízgazdálkodással kapcsolatos képzések fejlesztése (hidrológus, vízépítő mérnök, biológus, környezetmérnök, agrár- és erdőmérnök képzések stb.)

A cél olyan korszerű természettudományos szemlélettel és ismeretanyaggal rendelkező műszaki felsőfokú végzettségű szakemberek képzése, akik a VKI-val kapcsolatos területeken (vízgazdálkodás, környezetvédelem, agrárium) egyes területein mind az operatív munkában, mind az alap- és alkalmazott kutatási feladatok megoldásában képesek magas színvonalon, tevékenyen részt venni.

f) VKI-val, a vizek fenntartható használatával kapcsolatos környezeti nevelés és oktatás fejlesztése

A szemléletformálás érdekében elengedhetetlen a környezeti nevelés és egyéb szaktárgyak (kémia, biológia) keretében a VKI-val, a vizek fenntartható használatával kapcsolatos témák kidolgozása, alkalmazása. Tudatosítani kell a víz meghatározó szerepét a környezeti, társadalmi folyamatokban, a természeti értékek megőrzésében. Aktív szerepet is játszhatnak a gyerekek, az iskolák a vizek állapotának védelmében, ezzel a környezeti nevelés és tudatformálás is részben megvalósulhatna.

Szükséges kutatók és diákok, kutatók és civil szervezetek együttműködési programjának kialakítása, közös mérési és értékelési programok végrehajtásával, és a vízgazdálkodási-környezetgazdálkodási intézkedési javaslatok közös megfogalmazásával.

g) Tanúsítványok, címkézés

Termékek, technológiák és technikák, szolgáltatások minősítésére és azok igazolására, valamint publikálására szolgáló eszközök, amelyek a környezetvédelemben jól ismert eszközök. Ugyanúgy, mint ahogy működnek ökológiai alapú termékvédelmek (környezetbarát termék védjegy, ÖKO címke) és más környezeti tanúsítványok (pl. EMAS), úgy be lehetne vezetni a VKI célú tanúsítványokat (pl. mezőgazdasági gyakorlatok, víztakarékos eszközök, technológiák eljárások).

h) A VKI-val kapcsolatos tervezési munkákban és döntéshozatali eljárásokban a társadalmi részvétel lehetőségének gyakorlati biztosítása, erősítése

Az érdekeltek és a lakosság tájékoztatása és bevonása, az érdemi társadalmi részvétel aktív elősegítése a 2010-től kezdődő részletes tervezés és az intézkedések bevezetése során, továbbá az ezekből következő konkrét projektek kidolgozásakor is szükséges. A VGT végrehajtásának előkészítésekor és a projektek tervezésekor ezek költség- és időigényével minden esetben számolni kell. Fontos, hogy VGT-k elkészítését követő időszakban – a részletes tervek kidolgozásakor – aktív társadalom bevonás történjen. Ekkor már olyan konkrétumokról lesz szó, amelyek a helyiek számára kézzelfoghatóbbak, így hatékonyabb lesz a konzultáció, nagyobb lesz a részvétel. Ehhez azonban megfelelő

forrásokat kell rendelni. Külföldi tapasztalatok szerint a társadalmi részvételhez szükséges anyagi forrás a tervezési költségek 10–20 %-a, az építés vagy átalakítás költségei esetében pedig körülbelül 1-2 %.

i) Képzések, tréningek vízügyi és más területek szakemberei, döntéshozói számára

A VKI egyes intézkedései a végrehajtásban érintett szereplők magatartásának befolyásolására irányul. Az eddigi nem megfelelő gyakorlatok helyett életbe lépő új szabályozásokhoz való alkalmazkodást segítheti elő az érintettek oktatása és képzése. Ez minden olyan szereplőt érint, aki valamely fenntartási, gazdálkodási feladatot lát el (pl. gazdálkodók, önkormányzatok, vízgazdálkodási társulatok, vízügyi igazgatóságok stb.)

A képzéset, tréningeket elsősorban az alábbi vízügyi, és más szakterületi szakemberek, döntéshozók számára kell szervezni:

- Vízügyi igazgatóságok munkatársainak képzése minden szinten
- Fejlesztési szervezetek munkatársainak képzése minden szinten
- Döntéshozók (politikai és szakmai is) képzése minden szinten (településtől az országosig bezárólag)
- Közreműködő hatóságok, önkormányzatok szakembereinek képzése (pl. településfejlesztés, -rendezés)
- Tervezők és értékelők felkészítése

A képzések, tréningek szervesénél az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- A képzésekre a civil szervezetek képviselőit is célszerű meghívni. (civil és szakmai képvisők, illetve civil és szakmai hallgatóság)
- A képzésekre gyakorlati útmutatók kidolgozása is szükséges.
- Néhány területen speciális képzések beindítására van szükség, ilyen pl. a VKI 4. cikk 7. bekezdés szerinti mentességi indoklás
- Szükséges alegység szintű tájékoztatások és felkészítési, képzési programok végrehajtása 2010-12 között.
- Nemzetközi határ menti és vízgyűjtőszintű közös képzések szervezése is feladat.

j) A civil szervezetek szerepének növelése a szemléletformálásban

A civil szervezetek szerepének növelésével kapcsolatos főbb feladatok:

- a szemléletformálási kapacitások növelését lehetővé kell tenni
- szervezett szemléletformáló célú együttműködési programok kialakítása a médiumokkal
- a kialakításra kerülő jó gyakorlatok terjesztése céljából egy kommunikációs stratégiát kell kidolgozni és megvalósítani.

P(1) Egyedi vizsgálatok, felmérések

Az intézkedések megvalósításához a továbbiakban is szükség lesz többféle előkészítő munkára, felmérésekre, tervezésre a jelenleg hiányzó ismeretek pótlására. (Ebbe a körbe nem tartozik bele a projekt szintű előkészítő munka, azaz a megvalósíthatósági tanulmány készítése.), amelyek az alábbiakban foglalhatók össze:

- ◆ Vízről függő élőhelyek állapotának felmérése, a károsodás okainak feltárása, azokon a helyeken, ahol a jelenlegi vizsgálatok nem voltak elegendőek (VT1 intézkedés)
- ◆ Egyedi vizsgálatokra van szükség továbbá az egyes műszaki intézkedések megvalósításának szükségességére egyes víztestek esetében jellemzően a vízfolyások medrét érintő létesítményekkel kapcsolatos intézkedéseknél (DU1, DU2, DU3, DU4)
- ◆ a nyílt ártér kialakítására alkalmas területek kijelölése felmérés keretében (HA1, HA2, HA3 intézkedések)
- ◆ a belvizek ideiglenes tározására, mesterséges beszivárogtatására alkalmas területek felmérése (TA5, VT3 intézkedés)
- ◆ Felmérés szükséges az alternatív ivóvízbázisokra történő átállás biztosítására vonatkozó feltételek, lehetőségek megteremtésével kapcsolatban (IV3 intézkedés).
- ◆ Mellékágak és hullámtéri holtmedrek, mentett oldali holtmedrekhez, mélyárterekhez kapcsolódó élőhelyek vízpótlása, vízellátása (VT4, VT5 intézkedés):
- ◆ Szükséges előkészíteni a 2015-ben esedékes víztestek kijelölésének felülvizsgálatát.
- ◆ Gazdasági vizsgálatra, felmérésre van szükség az erősen módosított lehatárolás 2015-ig történő felülvizsgálatára. Ennek alapján már egyes jól megalapozott esetekben már 2015-ig lehetőség van az erősen módosítottság megszüntetésére az árvízvédekezés területén (dombvidéki kisvízfolyások töltésáthelyezés) és halászati funkció esetén. Ugyanakkor néhány esetben nem az erősen módosított jelleg megszüntetése a reális cél, hanem funkcióváltás.

Az egyedi vizsgálatokat részletesen az **5. Melléklet** mutatja be.

P(2) Engedélyek felülvizsgálata

Ezen pótlólagos kiegészítő intézkedést azon víztestek esetében kell alkalmazni, amelyek esetében a környezeti célkitűzések várhatóan nem érhetők el. Az engedélyek felülvizsgálatához szükséges szabályozási feladatokat részletesen lásd **K(5) a) pontban**.

P(3) Monitoring intézkedések

Az intézkedések célja a Víz Keretirányelv szerinti monitoring rendszer fejlesztése és működtetésének biztosítása, mely a felszíni, vagy felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi állapotának megállapítását, jellemzését, illetve az állapot rövid, vagy hosszú távú változásának leírását lehetővé teszi.

A fejlesztésnek ki kell terjednie a Natura 2000 irányelv víztől függő védett élőhelyeinek és fajainak monitorozására és a védett területek monitorozásával való harmonizációjára is. A monitoring egyes intézkedések vonatkozásában kiterjed azok eredményességének és hatékonyságának a vizsgálatára is.

A monitoring mintavételi helyeinek, mintavételi, mérési gyakoriságainak, komponenseinek, továbbá a monitoring szervezési, irányítási hátterének és a monitoring értékelési rendszerének fejlesztése az alábbiakban foglalható össze:

1. A monitoring fejlesztése – felszíni vizek

Feltáró monitoring

A vizek általános jellemzéséhez és a többi monitoring-program tervezéséhez szükséges feltáró monitoring-pontok számát emelni kell. Jelen pillanatban a korábbi, MSZ 12749 szerinti monitoring eredményeit, továbbá valamennyi, az EU csatlakozást megelőző projekt eredményeit is felhasználva csak a víztestek kis részét lehet jellemezni. A konkrét számokat a 4. fejezetben olvashatjuk. Az említett forrásokból származó információk idővel elavulnak, ezért az EU konform feltáró monitoringot oly mértékben kell bővíteni, hogy az egyrészt pótolja az így kieső adathányadot, továbbá adatot szolgáltatson a jelen pillanatban nem jellemzett víztestekre is.

A VKI szerint a vizek állapota minden egyes vízgyűjtőn összefüggő és átfogó módon kell áttekinthetőnek lennie. Ezért a monitoring rendszert ki kell egészíteni az európai közösségi joganyag előírásait kielégítő módon a védett természeti területek monitoring pontjaival és monitorozandó „elemei”-vel.

A védett területek önálló és sajátos vizsgálati módszerek meghatározását és további monitoringpontok kijelölését igénylik, amit integrálni kell a meglévő monitorozási gyakorlatba. Az új monitoringpontok az érintett védett területek Natura 2000 jelölő élőhelyeit és fajait a kiválasztott referenciaterületein (védett vízi, vizes és víztől függő élőhelyeken) vizsgálják. Mindennek tartalmi összehangolása indokolt a védett természeti területekre vonatkozó egyéb, természetvédelmi célú monitoring rendszerekkel.

Operatív monitoring

Az EU konform operatív monitoringból az eddig eltelt 3 évben végzett munkát meg kell ismételni a következő 3 évben. Az egyes paramétereknél alkalmazott évi négyszeri mérést így módon hat év alatt nyolcszori mérésre lehet emelni. A nyolc mérés az a minimális szám, amely a statisztikai problémákat és az ebből következő megbízhatóságot is figyelembe véve már a víztesteknek az adott paraméterre történő értékeléséhez felhasználható.

Az operatív monitoring végrehajtásához kötődő költségek jelentős részét közepes időtávon belül a vízhasználók-terhelők-szennyezők viselnék. A diffúz szennyezések, terhelések és a nem magán/vállalkozási céllal végrehajtott hidromorfológiai módosítások miatt végzett operatív monitoring finanszírozása továbbra is állami forrásból történne.

Egyes operatív monitoring-pontok feltáró ponttá történő átsorolása szükségessé válhat. Erre azon esetekben kerülhet sor, amikor az operatív monitorozás elérte célját, azaz igazolta, vagy cáfolta a

vizsgált víztest veszélyeztetettségét, de az adott víztest hosszú távú, általános jellemzése, állapotának értékelése szükséges.

Az operatív monitoring kiterjesztése szükséges a víztől függő védett természeti területekre is, hiszen a védett területekre közvetlenül és közvetett módon ható intézkedések eredményessége és hatékonysága másképp nem mérhető. Ezen vizsgálatok elsősorban az adott intézkedéshez kapcsolódó célzottan meghatározott indikátorfajokra és –élőhelyekre vonatkozik.

Biológiai vizsgálatok

A biológiai vizsgálatok gyakoriságának, elvégzésének módosítása, egyes esetekben emelése szükséges. Ennek szélsőséges példája a hal monitoring, ami a felügyelőségek által végzett reguláris monitoring-tevékenységben egyáltalán nincs benne. A halak tekintetében évi egyszeri felmérés szükséges. A fitoplankton esetében általában állóvizekből évi 6, míg folyóvizekből évi 4 mérés lenne szükséges. Ez még összeköthető a klorofill-A mérésével, annak eredményével abban az értelemben, hogy ha egy adott víztesten egy küszöbérték alatt marad a klorofill-A, akkor egyedi megfontolás alapján csökkenthető a fitoplankton vizsgálati gyakorisága. A vízi makroszkópikus gerinctelenek tavakban történő jelenlegi egy mintavétel évenként nem elégséges, azt mindenképpen meg kell duplázni. Szintén minimum duplázás szükséges a makrofita esetében, azaz álló- és folyóvizeknél egyaránt évi 2-2 felmérés szükséges akkor, amikor a monitoring már rutinban működik. A víztestek alapállapot-felméréséhez viszont évi háromszori vizsgálatra van szükség. A fitobentonnál egyszerre emelkedne és csökkenne a mintaszám: állóvizeknél évi egy, folyóvizeknél évi 3 minta lenne szükséges.

Szükség van üledék és bióta vizsgálatokra is.

A víztől függő védett természeti területek esetén további ökológiai elemeket és védett fajokat érintő vizsgálatok felvétele indokolt az NBMR-be. Ezen új vizsgálatokat a harmonizálni kell a VKI monitoringgal.

Az EU prioritáslistáján szereplő vegyületek (33-as lista)

Az EU prioritáslistáján szereplő vegyületek (33-as lista) monitoringjának fejlesztéséhez szükséges eszközök felsorolását és a helyzet analitikai szempontból történő elemzését az infrastruktúra-fejlesztési rész (4. bekezdés) tartalmazza. A jövőbeli monitoring gyakoriságának és térbeli eloszlásának tervezéséhez egyrészt azt kell figyelembe venni, hogy a feltáró monitoringban érintett víztesteken hat évente minimum egyszer kell teljes komponenskörrel végrehajtani ezen vegyületek mérését. Ez a feladat ütemezetten halad, körülbelül a felénél tart és három év múlva ér véget. A szakmai hiányosságot az jelenti, hogy egyrészt a víztestek minősítésére a VGT készítésének fázisában már sor került, igen sok esetben a prioritáskomponensek teljes adathiánya mellett. Viszont amennyiben a feltáró monitoring pontjainak száma növekszik, menet közben emelni kell a vizsgált pontok számát is. Másrészt – mindemellett – a víztestek számához képest annyira kevés a jelenlegi, vagy a majdani emelt számú feltáró monitoring-pont, hogy a víztestek döntő részéről a későbbiek során sem áll rendelkezésre a veszélyes anyagokra vonatkozó információ. Ez két módon orvosolható. Egyik során az operatív monitoring azon mintavételi helyei, melyek nem hidromorfológiai okból kerültek kijelölésre, kerülnének a teljes körű veszélyes anyag vizsgálati körbe. Ennek a vizsgálati résznek a terhet az állam lenne kénytelen vállalni. Másik megoldás valamilyen speciális célvizsgálati program indítása, mely keretében történne a még nem vizsgált

víztestek felmérése veszélyes anyagokra. Ilyen logika lehet például az, hogy „felfelé” haladva történik a víztestek vizsgálata, és ha egy vízfolyás nem kifogásolható, akkor az azt tápláló vízfolyásokat már nem kell tovább vizsgálni. Megoldás lehet egy vizsgálati monitoring-program beindítása is, kifejezetten a veszélyes anyagokkal kapcsolatos információhiány orvoslására. Az eddig nem vizsgált üledéket és biótát is be kell vonni a monitoring körébe. A bióta vizsgálatot a halakra javasolt alapozni, a mintavétel elvégezhető a hal, mint biológiai minőségi elem vizsgálata során elektromos halászati módszerrel. Mivel a hal ételkészítés miatt az FVM által felügyelt terület, javasoljuk a két tárca közti közös programban elvégezni a bióta monitoringot. Ebbe az MGSZH ételkészítés-higiéniai vizsgálatlaboratóriumai is bekapcsolódhatnak.

A felszíni vizekben talált prioritáslistás vegyületek forrását is fel kell tární, enélkül nem lehet intézkedési programot tervezni az eliminálásukra. A felszíni vízvédelmi jogszabályok ellenőrzésével kapcsolatos rendeletek módosítása szükséges, amely lehetővé teszi a mérések elvégzését a prioritás komponensekre.

Mennyiségi monitoring

A Keretirányelv a vizek mennyiségi viszonyait is érinti. Az eddig taglalt vízminőségi monitoringon kívül a mennyiségi, vízrajzi monitoring is fejlesztésre szorul, kétféle értelemben is: az észlelési pontok számának emelésében és az információ időbeli folytonossága tekintetében is. Nyilvánvaló módon vízgazdálkodási szempontból és a minőségi monitoring szempontjából is az optimális állapot az lenne, ha valamennyi víztest vízmennyiségi viszonyai időben folytonosan vizsgálatra, leírásra kerülnének. Ez a szükséges források hiányában egyetlen országban sincs így. Szükség van hidrológiai modellezésre. Az elkövetkező években egy előzetes mérési sorozat alapján kell meghatározni a valóban szükséges beruházás mértékét, hogy harmonikusan, egymáshoz illeszkedő módon fejlődjen a minőségi és a mennyiségi monitoring. Az előzetes méréssorozat segítségével a még hiányzó alapvízhozamokat is meghatároznák, ami a már ebben a pillanatban is érvényben levő jogszabályok szerinti engedélyezési eljárásokhoz is szükséges. Szintén alapvetően fontos az adatszolgáltatás a keveredési zónák kijelöléséhez, terhelhetőségi, hígulási számításokhoz és támogatja a vízminőségi adatok értékelését.

2. A monitoring fejlesztése – felszín alatti vizek

A dombvidéki sekély felszín alatti vizek jellemzéséhez a jelen pillanatban rendelkezésre álló kutak száma nem elégséges, a dél-kelet alföldi terület sekély felszín alatti vizeinek jellemzéséhez sem elégséges a kutak száma.

A két nevezett területen összesen kb. 100 db mennyiségi és minőségi méréseket is kielégítő kút fúrása, kiépítése és vízszintmérő-rögzítő műszerrel történő felszerelése szükséges.

A termálvizek monitoringjához szükséges kutak száma sem elégséges, azonban ezek létesítése igen költséges, ezért a termálvizek monitoringjának fejlesztését a meglevő termelő és már valamely okból üzemelő kutakra kellene alapozni. A termelők tulajdonában levő kutakat kellene megállapodás alapján műszerekkel felszerelni.

Szükséges a hidrológiai modellezés megvalósítása.

Jelentős problémának tekinthető a felszín alatti víztől függő élőhelyekkel és fajokkal jellemezhető „védett terület”-ek monitorozása. A felszín alatti vizek monitorozó hálózatát úgy kell

továbbfejlesztési, hogy a „védett terület” állapotát meghatározó felszín alatti víztestről a „védett terület”-re is értelmezhető adatokat szolgáltatasson. Ennek megfelelően a felszíni monitoringhoz kapcsolódóan kiegészítő és célzott vizsgálatokat is szükséges végezni, melyek alapján felszín alatti víz okozta károsodottság mértéke is megítélhető a víztől függő védett élőhelyeken.

3. A felszíni és felszín alatti monitoring szervezési, irányítási hátterének és a monitoring értékelési rendszerének fejlesztése

Még a monitoring legstatikusabb eleme, a feltáró monitoring is kell, hogy változzék az EU egyre finomodó, egyre inkább kiegészülő szabályozási rendszere és a vizsgálati eredmények értékelése, a ciklikusan készülő vízgyűjtő-gazdálkodási tervek eredményeként. Az operatív monitoring jellegéből adódóan sokkal rugalmasabb, flexibilisebb, céljából következően folyamatosan alkalmazkodik a veszélyeztetett víztestek által igényelt vizsgálatokhoz. A vizsgálati monitoring pedig teljesen egyedi, eseti, nyilvánvalóan egy gyors, hely- és esetspecifikus szervezés eredménye. A jelenlegi, a területi szervekre alapozott vizsgálati hátteret is figyelembe véve könnyen belátható, hogy a 10 KTVF, 12 KÖVIZIG és a VITUKI, azaz összesen legalább 23 szervezet körülbelül 250 érintett munkatársa által végrehajtott monitoring egy precíz, mélyreható irányító-koordináló funkció megléte hiányában nem működhet eredményesen. A felszín alatti vizek monitoringja esetében már jelen pillanatban is a szolgáltatók végzik a mérések egy részét. A jövőben az operatív és a vizsgálati monitoring esetében is erre lehet számítani, ráadásul esetlegesen külső laboratóriumokat is igénybe kell venni. A koordinációnak ezek irányítására is ki kell terjednie. Ez a koordinációs tevékenység olyan méretű, hogy azt a KvVM fizikailag képtelen ellátni, **így ezt a tevékenységet egy nevesített minisztérium-közi intézmény, központi irányító szerv kezébe kell adni. Ez a szerv egyben szervezhetné a monitoringban résztvevő szereplők, különösen az állami laboratóriumok munkatársainak képzését és a friss információkkal történő ellátását is.**

A monitoring működése során keletkező adatokat az értékelési rendszer fordítja le vízállapotra, intézkedési javaslatokra. Az értékelési rendszer többé-kevésbé országspecifikus, a helyi természetföldrajzi viszonyokhoz, ökorégiókhoz alkalmazkodik. Az értékelési rendszernek vannak egységes, kötelezően előírt elemei, például a veszélyes anyagokra vonatkozó EQS értékek. Szemben ezekkel a biológiai vizsgálatok értékelési rendszere, vonatkoztatási alapja az adott víztesttől függ, az adott élőlénycsoportra kidolgozandó index pedig a tagállam feladata és felelőssége. Az Unió az adatok összevethetősége érdekében csak azt követeli meg, hogy 2011-ig ezek a módszerek interkalibráltak legyenek, azaz egyazon vízállapot vizsgálata az országoként eltérő biológiai módszertan és értékelési rendszer ellenére egymással összevethető eredményre vezessen. Hazánk jelen pillanatban igen rosszul áll e téren és ez egyértelmű gátja a minősítésünk elfogadásának. Így nyilvánvaló, hogy azonnal el kell kezdeni és az elkövetkező másfél évben végrehajtani az interkalibrációt, illetve amelyik index esetében ez nyilvánvalóan nem vezetne sikerre, ott az index megfelelő módosítását, illetve új index kidolgozását.

4. A felszíni és felszín alatti monitoring infrastruktúrájának fejlesztése

A fejlesztés három területen elengedhetetlen. Ezek a veszélyes anyagok vizsgálata mind a felszíni mind a felszín alatti monitoringban, a biológiai vizsgálatok a felszíni vizeknél és a normál monitoring és a havária jellegű eseményekhez kötődő „investigative” helyszíni mintavételek és vizsgálatok mindkét víztípus esetében.

a.) A veszélyes anyagok vizsgálata

E téren a jelenlegi, minimális követelményeket sem tudják a végrehajtásért felelős területi szervek teljesíteni. A legnagyobb gond a teljes komponenskör vizsgálatával van. A jelenlegi műszerezettség és a laboros munkatársak képzettsége és száma nem elégséges a feladatok ellátásához. Az alkalmazott műszerek egy-egy eseti beszerzéstől eltekintve PHARE projektekből származnak a kilencvenes évek második feléből. A közel tíz éves eszközök a komponenskör alacsonyabb EQS-sel rendelkező tagjainak mérésére egyszerűen nem alkalmasak. Ezen okok miatt gyakorlatilag a teljes mérőhálózatban műszerpark-cserére van szükség az elválasztás-technikai részlegekben, továbbá a műszerek kiegészítő fejlesztésére a fémek mérése esetében. A higany mérése alapvetően problémás, így itt is eszközfejlesztés szükséges. Az általános jellegű műszerfejlesztés sajnos nem oldja meg valamennyi problémát. Egyrészt ezeket a műszereket megfelelő laboratóriumi infrastruktúrába kell helyezni, másrészt kellő számú és megfelelően képzett analitikus szükséges az üzemeltetésükhöz. Mindemellett megmarad a komponensek egy szűk köre, amit vagy olyan alacsony alsó méréshatárral kell mérni, hogy az gyakorlatilag nem megoldható a területi szerveknél, vagy nagy eséllyel egyáltalán nem jellemző vizeinkre, így egy néhány évnyi monitorozás után esetleg abba lehet hagyni a vizsgálatukat, illetve egynehány víztestre korlátozni azt. Ezen utóbbi feladatkör ellátása célszerűen országosan egy helyen, egy központi laboratóriumban lehetséges. A központi laboratórium elvileg két helyen lehet: a jelenlegi helyen a VITUKI-nál, illetve a területi államigazgatási szerveken belül, például az egyik felügyelőségen. Előbbi előnye a jelenleg rendelkezésre álló infrastruktúra és személyzet, bár ez is fejlesztésre szorul. Hátránya az, hogy a vizek kezelő szerepét ellátó igazgatóságoktól és a hatósági funkciót betöltő felügyelőségektől szervezetileg, jogilag teljesen elkülönülten működik, egy havária esetén gyakorlatilag piaci szereplőként vehető igénybe. Mindezen hátrányt kiküszöböli az, ha a területi szervek egyikénél működik a központi labor, igaz, ez valamivel nagyobb fejlesztést igényel, mint a VITUKI.

b) A biológiai vizsgálatok

A VKI bevezetésével a legnagyobb változás a biológiai monitoring területén állt elő. A legfontosabb feladat a létszám emelése és a képzés biztosítása, de eszközbeszerzés is szükséges.

A megfelelő laboratóriumi infrastruktúra biztosításán felül igen fontos a biológusok területen történő mozgásához szükséges eszközök biztosítása. A területi munka sokkal hangsúlyozottabb a biológiai mérések során, mint a kémiai analitikai vizsgálatoknál. Így számos felszerelést kell a megfigyelés helyére szállítani, amihez megfelelő eszköz, célszerűen egy nagyobb méretű terepjáró szükséges. A megfigyelések, mérések szükségessé tehetik gumicsónak, vagy nagy folyók esetén kishajó használatát is. Az adatok értelmezése szükségessé teszi néhány alapvető jellemzőnek a biológiai mintázással-méréssel egyidejű mérését: oldott oxigén, hőmérséklet, továbbá amennyiben a kisebb folyóvizeken nincsen releváns vízhozammérő-pont a mintavételi terület közelében, akkor a pillanatnyi helyi vízsebesség mérését is. Ezen vizsgálatokat a biológusok is el tudják végezni. A vizuális megfigyelésen, vagy hordozható, kézi mérőkészüléken alapuló vízsebesség-mérések nem a KÖVIZIG vízrajzi méréseit hivatottak kiváltani, hanem amennyiben nem áll rendelkezésre a megfelelő vízrajzi adat, akkor segítenek a biológiai mérések értelmezésében. A laboratóriumok közti munka- és funkciómegosztásnak a biológiai vizsgálatokra vonatkozó részét a veszélyes anyagoknál érintettük.

c) Vízről függő védett természeti területek monitorozása

A szükséges monitoring vizsgálatok elvégzésének legfontosabb sajátossága, hogy a rendkívül gondos és részletes elővizsgálatokat követel annak érdekében, hogy kiválaszthatóak legyenek a vizsgálandó ökológiai paraméterek, fajok, illetve ezek vizsgálati módszerei. Ezek kiválasztása után is jelentős szakmai erőforrások bevonását igényli a vizsgálat, mivel az egyes fajok és élőlénycsoportok pontos felmérése speciális tudással rendelkező szakértőket igényel. Ezért kis létszámú, a számos szakterületen végzendő munkát koordinálni tudó egységre van szükség. Ezen egység feladata a más területeken végzett természetvédelmi monitorozás eredményeivel való összehangolás.

d) Helyszíni gyorsanalitikai vizsgálatok, mintavételek

A jelenlegi és tervezett monitoring gyakorisága és térbeli eloszlása alkalmatlan arra, hogy egy eseti szennyezést, amelyet például egy gátór észrevesz, érdemben, a Seveso elvek szerint kivizsgáljon. Ilyen esetben azonnali helyszíni vizsgálat, például egy hossz-szelvény menti oldott oxigén méréssel tisztázni lehet a probléma okát, kiterjedtségét, forrását. Ezen információ alapul szolgálhat egy hatósági méréshez, segít értelmezni a feltáró, vagy operatív monitoring egyébként meg nem magyarázható eredményeit. Szükséges egyszerű elektrokémiai, vagy fotometriás elven működő, hordozható készülékek beszerzése a szakaszmérnökségek részére, és ahol szükséges, a KÖVIZIG-eknél egy olyan helyiség kialakítása, ahol ezek a készülékek karban tarthatók, a működőképességük vizsgálható. A sokszorosan visszatérő módon problémás víztest-szakaszokon célszerű a konkrét problémához illeszkedő vizsgálóeszköz dedikált beszerzése és a problémás helyhez történő rendelése.

A felszín alatti vizek monitoringjánál a mintavételek viszonylag rövid időn belül történő lebonyolításához mind a KÖVIZIG-eknél, mind a KTVF-eknél fejlesztésre és képzésre van szükség. A fejlesztés során a kutak tisztítására nagy teljesítményű tisztítószivattyúkat kell beszerezni, a mintavételhez pedig átfolyó rendszerű pH, vezetőképesség, hőmérséklet és az új uniós követelmények szerint oldott oxigént mérő berendezéseket. Ez utóbbiból annyi szükséges, hogy több mintavételi csapat is tudjon egyidejűleg dolgozni. A mérőeszközök egy része összevonható a haváriák esetében alkalmazott eszközökkel.

5. A monitoring informatikai hátterének fejlesztése

A jelenlegi informatikai rendszer orvosolandó problémái az alábbiak:

- az alapvető nyilvántartási rendszereket aktualizálni kell (monitoring-pontok, koordináták, elnevezések, hiányzó VOR és KTJ azonosítók, kockázatok, besorolások különféle monitoring-programokba), egy objektum esetlegesen duplikált, többszörözött kódolását meg kell szüntetni
- a nyers laboratóriumi mérési adatok szakmai validálási szintje hiányzik
- az adatokat feltöltő laborok nem tudják ellenőrizni az elküldött információt, nem kapnak visszajelzést, hogy az adat célba ért-e. A küldött adatokat és az adatbázis rájuk vonatkozó részét vissza kell „mutatni” a területi szerveknek
- a rendelkezésre álló vízmennyiségi, vízállási adatbázisok pillanatnyilag nem rendelhetők össze a minőségi adatokkal, adatbázissal
- a biológiai adatok országos adatbázis szintű kezelése teljesen megoldatlan
- a természetvédelmi monitoring vizsgálati módszereinek és adatainak harmonizációja a VKI monitoring keretében történő vizsgálatokkal, különösen a védett fajokat és területeket érintő vizsgálatokkal

- a külső vizsgálószervektől (pl. a felszín alatti monitoring keretében adatot szolgáltató termelőktől) származó adatok adatbázisban történő fogadása megoldatlan
- a KÖVIZIG laboratóriumok által végzett mérések és az így generálódó adatok teljes egészében kimaradnak az adatbázisokból.

További igen fontos kíváncsi az adatbázisokkal kapcsolatban, hogy elsősorban a szakma belső igényeit szolgálják ki, és csak másodsorban épüljön erre az EU adatnyilvánossági direktíváinak megfelelően a társadalmat számukra érthető módon tájékoztató rendszer (online térképgenerálás, web-es felületek, stb).

Mindezt úgy lehet megvalósítani, hogy az MS-SQL (vagy MY-SQL) rendszerben készült, valamennyi felügyelőségi labor és több KÖVIZIG által használt Forrás-LIMS rendszerbe kerüljön valamennyi adat és információ első lépésben. A Forrás LIMS rendszer egy olyan laboratóriumi adatkezelő rendszer, amely alkalmas az adatok központi gyűjtésére, adatbázisba szervezésére, az adatok validálására, mely a helyi laboratóriumi szerverek mellett rendelkezik egy központi szerverrel és képes együttműködni más adatbázisokkal (OTAR, MAHAB), és telepíthető olyan szervezetekhez is, ahol nem folyik vizsgálati tevékenység. Az adatokat mindkét területi szervnek kötelező lenne feltöltenie ebbe a rendszerbe. Ez lenne a szakmai validálás szintje. Az információ innen kerüljön majd tovább a publikus adatokat tartalmazó szerverekre. Az, hogy a rendszer SQL alapokra épül igen fontos, mert emiatt kapcsolható össze könnyen az alapadatokat kezelő OTAR-ral és az idősoros adatokat kezelő MAHAB-bal. Próbaszinten üzemel a Forrás LIMS központi szervere és a rendszer alkalmas a VKI laboratóriumokhoz kötődő feladatrészeinek ellátására. Mindez természetesen fejlesztést igényel, amely fejlesztés alacsony költségigényű és lépésről-lépésre történik, nem pedig kampányszerűen, egyetlen nagy lépésben. Ennek a fejlesztési módnak az előnye, hogy elsőként a legfontosabb dolgok készülnek el, és ez a tényleges felhasználók igényei alapján történik. A kampányszerű, projektekben történő fejlesztéssel ellentétben mód van a visszacsatolásra és a nem jól működő funkciók javítására a következő lépés előtt.

6. Az ágazatközi, műszaki, társadalomtudományi, gazdasági információk integrált rendszerének kialakítása, az információk rendelkezésre állásának biztosítása

A jelenlegi monitoring rendszer egyik legnagyobb hiányossága, hogy nem integrált, nem a táji folyamatok (természeti- gazdasági- társadalmi) nyomon követése, hanem egyes alrendszerek mérése a cél. A monitoring adatok elemzése és az állapotértékelés jövőbeli elősegítése érdekében, **erősíteni kell az összhangot az ágazati, ágazatközi monitoring rendszerek között (pl. mezőgazdaság, természetvédelem, vízgazdálkodás stb.)**, annak érdekében, hogy költséghatékonyan előállíthatóan a megfelelő adatok álljanak rendelkezésre az intézkedések eredményességének értékelése céljából.

Az egyes ágazatok keretében jelenleg is számos adat (kibocsátás, szennyezés), háttérinformáció (pl. gazdálkodási, területhasználati tevékenység) gyűjtése folyik, azonban sokszor probléma, hogy a különböző adatbázisok nem kapcsolhatók össze, együttes elemzésük egyéb (intézményi, módszertani) problémák miatt nem lehetséges.

A különböző **fizikai, kémiai és ökológiai információk** mellett az adott víztestet, vízgyűjtőt érintő **emberi tevékenységekről** és a **végrehajtási folyamatok teljesítéséről** is megfelelő adatokat szolgáltató indikátor és monitoring rendszerre van szükség.

Önmagában a fejlesztés a többi információs rendszerhez való viszony – ideértve a költségeket is – tisztázása nélkül nem elégséges. A környezetvédelmi törvény 2008-as módosítása létrehozta a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszert (NKTR).

Szükséges az adatokhoz való hozzáférés költségeinek tisztázása, biztosítani kellene az állami költségvetésből finanszírozott adatbázisok esetén az állami feladatok ellátása érdekében a hozzáférés ingyenességét; tisztázni kellene a különböző információs rendszerek és az NKTR egymáshoz való viszonyát.

P(3) Informatikai intézkedések

1. Az informatikai háttér fejlesztése

A jelenlegi informatikai rendszer orvoslandó problémái az alábbiak:

- az alapvető nyilvántartási rendszereket aktualizálni kell (monitoring-pontok, koordináták, elnevezések, hiányzó VOR és KTJ azonosítók, kockázatok, besorolások különféle monitoring-programokba), egy objektum esetlegesen duplikált, többszörözött kódolását meg kell szüntetni
- a nyers laboratóriumi mérési adatok szakmai validálási szintje hiányzik
- az adatokat feltöltő laborok nem tudják ellenőrizni az elküldött információt, nem kapnak visszajelzést, hogy az adat célba ért-e. A küldött adatokat és az adatbázis rájuk vonatkozó részét vissza kell „mutatni” a területi szerveknek
- a rendelkezésre álló vízmennyiségi, vízállási adatbázisok pillanatnyilag nem rendelhetők össze a minőségi adatokkal, adatbázissal
- a biológiai adatok országos adatbázis szintű kezelése teljesen megoldatlan
- a természetvédelmi monitoring vizsgálati módszereinek és adatainak harmonizációja a VKI monitoring keretében történő vizsgálatokkal, különösen a védett fajokat és területeket érintő vizsgálatokkal
- a külső vizsgálószervektől (pl. a felszín alatti monitoring keretében adatot szolgáltató termelőktől) származó adatok adatbázisban történő fogadása megoldatlan
- a KÖVIZIG laboratóriumok által végzett mérések és az így generálódó adatok teljes egészében kimaradnak az adatbázisokból.

Alapvető fontosságúak a monitoring hálózatokhoz kapcsolódó informatikai fejlesztések és az adatszolgáltatási kötelezettség fejlesztése és számonkérése. Biztosítani kell az adatok ellenőrzését, szakszerű tárolását. Ennek alapján szükséges:

1. az adatszolgáltatásra vonatkozó garanciák fejlesztése.
2. az adatok fogadása és ellenőrzése (beleértve a határidők betartását) feltételeinek kialakítása
3. a biztonságosan működő adattárolási és adatszolgáltatási rendszerek megteremtése
4. az adat- és metaadat leírások alkalmazása (pl. INSPIRE irányelv)
5. az adathozzáférés korszerűsítése (pl. Internet)
6. az adatkezeléssel kapcsolatos feladatok prioritás elvű rendezése

Első lépésként a tárcán belül az ágazati rendszerek (VIZIR, OKIR és TIR) harmonizálására, összekapcsolhatóságára van szükség. A VKI integrációs törekvéseit csak úgy lehet maradéktalanul teljesíteni, ha a vízzel kapcsolatos információk adatbázis szinten elérhetők és feldolgozhatók. A vízzel kapcsolatos adatok két nagy csoportja: a feltáró (immissziós, vízrajzi) és a terhelési (emissziós, vízhasználat) adatok. Ezek részben elkülönülnek egymástól, hiszen az egyik előállítása elsősorban államigazgatási feladat, míg a másik a környezethasználók adat-szolgáltatása. Ugyanakkor az adatok feldolgozása igényli, hogy a különböző forrásból származó adatok együttesen elemezhetők és értékelhetők legyenek. Számos jól működő alrendszer található a tárca informatikai rendszerei között, de az alrendszerek közötti kapcsolatok csak ritkán vannak kialakítva. Feladatok:

- A VIZIR, OKIR, TIR összekapcsolási pontok felderítése és kiépítése, adatfelelősségi körök tisztázása és rögzítése (amely nem járhat a másik szakterület adatoktól való elzárásával).
- Mindhárom informatikai rendszeren belül a jelenlegi és további „vizes” szakrendszerek fejlesztése (pl. veszélyes anyagok emissziója és immissziója, öntözési és meliorált területek adatai, vízjogi engedélyek adatai (vízikönyvi nyilvántartás), ivóvízbázis védőterületek, vízkészletek nyilvántartása (vízrajzi adatok feldolgozása, valamint termelési adatok gyűjtése, nyilvántartása, városi csapadékvíz terhelési információk, stb.)

További igen fontos kíváncsi az adatbázisokkal kapcsolatban, hogy elsősorban a szakma belső igényeit szolgálják ki, és csak másodsorban épüljön erre az EU adatnyilvánossági direktíváinak megfelelően a társadalmat számukra érthető módon tájékoztató rendszer (online térképgenerálás, web-es felületek, stb).

Mindezt úgy lehet megvalósítani, hogy az MS-SQL (vagy MY-SQL) rendszerben készült, valamennyi felügyelői labor és több KÖVIZIG által használt Forrás-LIMS rendszerbe kerüljön valamennyi adat és információ első lépésben. A Forrás LIMS rendszer egy olyan laboratóriumi adatkezelő rendszer, amely alkalmas az adatok központi gyűjtésére, adatbázisba szervezésére, az adatok validálására, mely a helyi laboratóriumi szerverek mellett rendelkezik egy központi szerverrel és képes együttműködni más adatbázisokkal (OTAR, MAHAB), és telepíthető olyan szervezetekhez is, ahol nem folyik vizsgálati tevékenység. Az adatokat mindkét területi szervnek kötelező lenne feltöltenie ebbe a rendszerbe. Ez lenne a szakmai validálás szintje. Az információ innen kerüljön majd tovább a publikus adatokat tartalmazó szerverekre. Az, hogy a rendszer SQL alapokra épül igen fontos, mert emiatt kapcsolható össze könnyen az alapadatokat kezelő OTAR-ral és az idősoros adatokat kezelő MAHAB-bal. Próbaszinten üzemel a Forrás LIMS központi szervere és a rendszer alkalmas a VKI laboratóriumokhoz kötődő feladatrészeinek ellátására. Mindez természetesen fejlesztést igényel, amely fejlesztés alacsony költségigényű és lépésről-lépésre történik, nem pedig kampányszerűen, egyetlen nagy lépésben. Ennek a fejlesztési módnak az előnye, hogy elsőként a legfontosabb dolgok készülnek el, és ez a tényleges felhasználók igényei alapján történik. A kampányszerű, projektekben történő fejlesztéssel ellentétben mód van a visszacsatolásra és a nem jól működő funkciók javítására a következő lépés előtt.

2. Az ágazatközi, műszaki, társadalomtudományi, gazdasági információk integrált rendszerének kialakítása, az információk rendelkezésre állásának biztosítása

Az egyes ágazatok keretében jelenleg is számos adat (terhelés, kibocsátás, szennyezés), háttérinformáció (pl. gazdálkodási, területhasználati tevékenység) gyűjtése folyik, azonban sokszor probléma, hogy a különböző adatbázisok, nyilvántartások nem kapcsolhatók össze, együttes

elemzésük egyéb (intézményi, módszertani) problémák miatt nem lehetséges. A VKI végrehajtásához szükséges adatok elemzése és az állapotértékelés jövőbeli elősegítése érdekében, erősíteni kell az összhangot az ágazati, ágazatközi nyilvántartások között (pl. mezőgazdaság, természetvédelem, vízgazdálkodás, közegészségügy, KSH stb.), annak érdekében, hogy a megfelelő adatok költséghatékonyan álljanak rendelkezésre az intézkedések eredményességének értékelése.

A jelenlegi monitoring rendszer egyik legnagyobb hiányossága, hogy nem integrált, nem a táji folyamatok (természeti- gazdasági- társadalmi) nyomon követése, hanem egyes alrendszerek mérése a cél. A monitoring adatok elemzése és az állapotértékelés jövőbeli elősegítése érdekében, **erősíteni kell az összhangot az ágazati, ágazatközi monitoring rendszerek között (pl. mezőgazdaság, természetvédelem, vízgazdálkodás stb.)**, annak érdekében, hogy költséghatékonyan előállíthatóan a megfelelő adatok álljanak rendelkezésre az intézkedések eredményességének értékelése céljából.

Az egyes ágazatok keretében jelenleg is számos adat (kibocsátás, szennyezés), háttér információ (pl. gazdálkodási, területhasználati tevékenység) gyűjtése folyik, azonban sokszor probléma, hogy a különböző adatbázisok nem kapcsolhatók össze, együttes elemzésük egyéb (intézményi, módszertani) problémák miatt nem lehetséges.

A különböző **fizikai, kémiai és ökológiai információk** mellett az adott víztestet, vízgyűjtőt érintő **emberi tevékenységekről** és a **végrehajtási folyamatok teljesítéséről** is megfelelő adatokat szolgáltató indikátor és monitoring rendszerre van szükség.

Önmagában a fejlesztés a többi információs rendszerhez való viszony – ideértve a költségeket is – tisztázása nélkül nem elégséges. A környezetvédelmi törvény 2008-as módosítása létrehozta a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszert (NKTR).

Szükséges az adatokhoz való hozzáférés költségeinek tisztázása, biztosítani kellene az állami költségvetésből finanszírozott adatbázisok esetén az állami feladatok ellátása érdekében a hozzáférés ingyenességét; tisztázni kellene a különböző információs rendszerek és az NKTR egymáshoz való viszonyát.

1. melléklet: VKI intézkedésekhez kapcsolódó EU támogatások (2007-2013)

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
IP1. TERÜLETI AGRÁR INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
TA1	Erózió-érzékeny területre vonatkozó művelési mód és művelési ág váltás		x		x				x	x																					4
TA2	Nitrát-érzékeny területekre vonatkozó művelési mód és művelési ág váltás	x			x	x	x	x	x	x																					7
TA3	Vízviszátartás belvíz-érzékeny területeken a belvízelvezető-rendszer használata nélkül, művelési mód és művelési ág váltással			x																											1
TA4	Csapadék-gazdálkodás, beszivárgás növelése egyéb területeken		x	x																											2
TA5	A belvíz-rendszer módosítása a vízviszátartás szempontjait figyelembe véve			x								x	x													x					4
TA6	Víztakarékos növénytermesztési módok alkalmazása		x	x																											2
TA7	Állattartótelepek korszerűsítése, a trágya elhelyezés és hasznosítás megoldása	x																													1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
IP2. VÍZFOLYÁSOK ÁRTERÉRE VAGY HULLÁMTERÉRE, VALAMINT AZ ÁLLÓVIZEK PARTI SÁVJÁRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
HA1	Árterek helyreállítása töltések elbontásával, áthelyezésével, illetve mentett oldali vízkivezetéssel											x												x			x				3
HA2	Vízfolyások mellett vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása					x	x	x	x			x												x			x				7
HA3	Állóvizek part menti sávjában a vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása					x	x	x	x			x												x			x				7
IP3. VÍZFOLYÁSOK ÉS ÁLLÓVIZEK MEDRÉT ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
HM1	Mederrehabilitáció hegy- és dombvidéki kis- és közepes vízfolyásokon											x							x					x		x	x				5
HM2	Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon											x							x					x		x	x				5
HM3	Nagy folyók szabályozottságának csökkentése											x							x					x		x	x				5
HM4	Üledék egyszeri eltávolítása vízfolyásokból										x	x							x					x		x	x				6
HM5	Települési, ill. üdülőterületi mederszakaszok rehabilitációja vízfolyások esetében											x							x												2
HM6	Vízfolyások medrének fenntartása																												x		1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
HM7	Állóvizek partjának rehabilitációja					x						x							x				x		x	x				6	
HM8	Üledék egyszeri eltávolítása állóvizekből										x	x							x				x		x	x				6	
HM9	Települési, ill. üdülőterületi mederszakaszok rehabilitációja állóvizek esetében											x							x											2	
HM10	Állóvizek medrének fenntartása																											x		1	
IP4. VÍZFOLYÁSOK MEDRÉT ÉRINTŐ LÉTESÍTMÉNYEKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
DU1	Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével											x													x	x		x		4	
DU2	Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve a hossz-irányú átjárhatóság figyelembevételével											x													x	x		x		4	
DU3	Hallépcső, megkerülő csatorna építése											x													x	x		x		4	
DU4	Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével										x	x													x	x		x		5	

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
IP5. KIKÖTŐKKEL ÉS HAJÓZÁS FENNTARTÁSÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
KK1	Környezeti/ökológiai szempontok érvényesítése a kikötők ki- és átalakítása és működtetése során																											x	x		2
KK2	Környezeti/ökológiai szempontoknak megfelelő hajózási tevékenység kialakítása																											x	x		2
IP6. HALÁSZATI ÉS HORGÁSZATI TEVÉKENYSÉGGEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
FI1	Mesterséges halastavakra vonatkozó jó halászati gyakorlat (tógazdasági gyakorlat) megvalósítása										x																				1
FI2	Mesterséges horgásztavakra vonatkozó jó gyakorlat megvalósítása										x																				1
FI3	Völgyzárógátas tározókra vonatkozó jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat megvalósítása										x																				1
FI4	Természetes vizekre vonatkozó jó halászati és horgászati gyakorlat megvalósítása										x																				1
IP7: TELEPÜLÉSI INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
TE1	Kommunális hulladéklerakók rekultivációja														x	x						x									3
TE2	Belterületi csapadékvíz-gazdálkodás												x																		1
TE3	Belterületi jó vízvédelmi gyakorlatok																														0

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
IP8: KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZKEZELÉSRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG, FELSZÍNI VIZEKET ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK																															
SZ1	Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint																x														1
SZ2	Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Programban előírtakon felül																														0
SZ3	Kommunális rendszerbe történő ipari használt- és szennyvízbevezetések módosítása																										x				1
SZ4	Illegális kommunális szennyvízbevezetések megszüntetése																												x		1
IP9: KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZKEZELÉSRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG, FELSZÍNI ALATTI VIZEKET ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK																															
CS1	Csatornázás, vagy szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és -elhelyezés megoldása a Szennyvíz Programban szereplő agglomerációkban																x														1
CS2	Csatornázás vagy szakszerű egyedi vagy település szintű szennyvíztisztítás és –elhelyezés megoldása a Szennyvíz Programba nem tartozó településeken													x																	1
CS3	További csatornarákötések megvalósítása																														0
CS4	Csatornahálózatok rekonstrukciója																x														1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
CS5	Szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és hasznosítás megoldása a Szennyvíz Programban szereplő és azon kívüli településeken																							x						1	
IP10: FELSZÍNI VIZEKBE TÖRTÉNŐ PONTSZERŰ BEVEZTÉSEKKEL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK																															
PT1	Ipari szennyvíz közvetlen bevezetésének módosítása																											x		1	
PT2	Használt termálvíz felszíni víz befogadóba való közvetlen bevezetésének módosítása																											x		1	
PT3	Hűtővíz közvetlen bevezetésének módosítása																											x		1	
PT4	Nem kommunális eredetű illegális szennyvízbevezetések megszüntetése																													0	
PT5	Szűrőmezők kialakítása										x																		x	2	
IP11: AZ IVÓVÍZELLÁTÁS MINŐSÉGÉT ÉS BIZTONSÁGÁT JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEK																															
IV1	Vízkezelési technológia módosítása vagy áttérés másik vízbázisra az ivóvízminőség biztosítása érdekében (Ivóvízminőség-javító Program)																	x												1	
IV2	Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása				x	x	x		x	x										x										6	

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
IV3	Alternatív vízbázisokra történő átállás készlethiány miatt																			x										1	
IV4	Ivóvíz-biztonsági terv készítése és a tervben meghatározott biztonsági intézkedések megvalósítása																												x	1	
IP12: FENNTARTHATÓ VÍZHASZNÁLATOK MEGVALÓSÍTÁSA																															
FE1	Vízhasználatok módosítása																										x			1	
FE2	Ökológiai és vízminőség-védelmi célú vízkormányzás, átvezetések, gravitációs kapcsolatok helyreállítása											x											x							2	
FE3	Engedély nélküli vízkivételek megszüntetése, fennmaradásuk engedélyezése																												x	1	
FE4	Energetikai célra hasznosított vizek visszasajtolása (Visszasajtolási technológia fejlesztése)																							x						1	
IP13: SZENNYEZETT TERÜLETEK ÉS HAVÁRIÁK VESZÉLYESSÉGÉT CSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK (FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEKRE VONATKOZÓAN)																															
KA1	A vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program)																					x								1	
KA2	Kárelhárítási tervek kidolgozása, megvalósítása																									x				1	

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
KA3	Felszín alatti vizekbe történő közvetlen szennyezőanyag-bevezetések megszüntetése, a közvetett bevezetések módosítása																											x		1	
KA4	Szakszerű kútkiképzés, kútrekonstrukció																											x		1	
KA5	Utak, vasutak vízelvezető rendszereinek korszerű kialakítása																												x	1	
IP14: KÁROSODOTT ÉLŐHELYEKKEL ÉS VÉDETT TERÜLETEKKEL KAPCSOLTOS INTÉZKEDÉSEK																															
VT1	Élőhelyek állapotának felmérése, a károsodás okainak feltárása, jelentősen károsodott víztől függő élőhelyeknél kezelési, fenntartási terv kiegészítése, készítése, javaslatok további intézkedésekre																													x	1
VT2	Károsodott, víztől függő védett élőhelyek védelme, rehabilitációja érdekében a felszín alatti vízhasználatokat érintő beavatkozások																					x									1
VT3	Károsodott, víztől függő védett élőhelyek védelme, rehabilitációja érdekében a felszíni vízhasználatok érintő beavatkozások																					x									1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP /ROP-ok	költségvetés	összesen	
VT4	Mentett oldali holtmedrekhez, mélyárterekhez kapcsolódó élőhelyek vízpótlása, vízellátása											x										x									2
VT5	Mellékágak és hullámtéri holtmedrek élőhelyeinek vízpótlása, vízellátása											x										x									2
VT6	Károsodott, állóvizektől függő élőhelyek védelme és rehabilitációja érdekében az állóvíz vízpótlása, illetve vízszintszabályozása											x										x									2
VT7	A halas vizekre vonatkozó speciális intézkedések										x																				1
VT8	Fürdőhelyekkel kapcsolatos speciális intézkedések																														0
VT9	Természetvédelmi szempontú agrár intézkedések				x	x	x	x	x	x																x	x				8

**2. melléklet: Részletes szabályozási koncepció a felszíni
vizek vízszennyezettségi határértékein alapuló
szabályozás továbbfejlesztésére**

A 220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet módosításának javaslata**A Kormány/2010. (.....) Kormányrendelete****a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.)
Kormányrendelet módosításáról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény 36.§-ában, a 110.§ (7) bekezdés 6. és 27. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

(1) A felszíni vizek minősége védelmének, szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § A rendelet célja a felszíni vizek minőségének megóvása, javítása, a víztestek jó állapotának elérése és fenntartása, a vízi és vízközei, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága-, az emberi egészség és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése.”

2. §

Az R. 3. §-ának 9.pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(3. § E rendelet alkalmazásában:)

„9. **vízszennyezettségi határérték:** a felszíni vízbe a vízszennyező anyaggal történő terhelés hatására kialakuló olyan mértékű vízszennyező anyag koncentráció, melynek meghaladása a felszíni víz károsodását és az ökológiai állapot romlását idézi elő. A vízszennyezettségi határértékek körét a külön jogszabályban meghatározott környezetminőségi és vízminőségi határértékek alkotják.”

3. §

Az R. 8. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felszíni víztestek jó állapotának elérése és fenntartása környezeti célkitűzés megvalósításához kiegészítő intézkedésként az e rendelet 1. számú melléklet B) pontjában meghatározott I. lista szerinti anyagok, valamint E) pontjában meghatározott elsőbbségi veszélyes anyagok, anyagcsoportok kibocsátásának fokozatos kiküszöbölésére, továbbá a B) pontban meghatározott II. lista szerinti anyagok, valamint az E) pontban meghatározott elsőbbségi anyagok, anyagcsoportok kibocsátásának csökkentésére, az országos szennyezés-csökkentési tervvel és a külön jogszabályban előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt környezeti célkitűzésekkel és a vonatkozó intézkedési programokkal összhangban a felügyelőség területi szennyezés-csökkentési intézkedési tervet dolgoz ki. „

4.§

Az R. 9. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A felszíni víz jó állapotának elérése érdekében a vízszennyező anyagok tekintetében külön jogszabályokban megállapított környezeti célkitűzéseket, vízszennyezettségi (környezetminőségi és vízminőségi) határértékeket, kibocsátási határértékeket a tevékenység és létesítmény tervezésénél figyelembe kell venni, a megvalósítás és működtetés során be kell tartani.”

5. §

Az R. 19. § (4) bekezdése a következő szövegrésszel egészül ki:

„...A külön jogszabály szerint megállapított vízszennyezettségi (környezetminőségi vagy vízminőségi) határértékek teljesíthetősége érdekében valamint a kockázatos helyzetű víztestbe bevezető kibocsátás esetében a felügyelőség megvizsgálja, hogy szükséges-e egyedi határérték megállapítása. A Vízgyűjtő Gazdálkodási Tervben kockázatosnak minősített víztestbe bevezető új létesítmény engedélyezésekor vagy meglévő létesítmény bővítésekor a kockázatot okozó szennyezőanyagra egyedi határértéket kell megállapítani. Az egyedi határértéket a befogadó háttérterhelésének és az elérendő környezeti célkitűzésnek figyelembevételével kell meghatározni.”

6. §

Az R. 26. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A felügyelőség a külön jogszabály szerint megállapított vízszennyezettségi (környezetminőségi vagy vízminőségi) határértékek teljesíthetősége érdekében valamint a kockázatos helyzetű víztestbe bevezető meglévő kibocsátások esetében a vízjogi üzemeltetési engedélyeket 2012. december 22-ig felülvizsgálja és szükség esetén az e rendelet 19. § (4) bekezdése szerinti kibocsátási határértéket engedélyezi.”

7. §

A R. 32.§-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A 19.§ (4) bekezdés szerint megállapított egyedi határérték túllépése esetén a bírságot az időszak 2013. január 1-én kezdődik és a 38/A § (2) bekezdés szerinti türelmi időre vonatkozó kedvezményeket a bírság megállapításánál figyelembe kell venni.”

8. §

A R. a 38.§-át követően a következő 38/A.§-sal egészül ki:

„38/A.§ (1) A 19.§ (4) bekezdés szerint megállapított egyedi határérték teljesítésének türelmi időszaka

- a) 2010. december 22. előtt engedélyezett létesítmények esetében 5 év;
- b) 2010. december 23. és 2012. december 22. között engedélyezett új létesítmények esetében 3 év.

(2) A türelmi idő alatt a bírságot

- a) a nem szolgáltatónak minősülő kibocsátókra a türelmi idő első két évében a bírság 10%-ában, a türelmi idő hátralévő időszakában a bírság 25%-ában;

b) a szolgáltatókra, a türelmi idő első két évében a bírság 5%-ában, a türelmi idő hátralévő időszakában a bírság 10%-ában kell kiszabni a 39.§ (3) bekezdésben foglaltak kivételével.

9. §

Az R. 30. §-ának rendelkezése a következő mondattal egészül ki:

„... Az e rendelet 1. sz. melléklete E) pontjában meghatározott elsőbbségi- és elsőbbségi veszélyes anyagot, anyagcsoportot, illetőleg ezt tartalmazó terméket használó kibocsátó, a szennyezőanyag mennyiségi- és technológiai felhasználásáról, a szennyezőanyag kibocsátásáról, a felszíni vízbe való (közvetett vagy közvetlen) bevezetés helyéről, módjáról, a bevezetett anyag mennyiségéről, a technológiai veszteségekről köteles külön-jogszabály előírásai szerint évente külön összefoglaló jelentést készíteni és a tárgyévét követő március 31-éig megküldeni.”

10. §

Az R. 27. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„ (4) Az a kibocsátó aki olyan vízszennyező anyagot bocsát ki, mely szennyező anyag okozta vízszennyezettség ellenőrzésével kapcsolatban a felügyelőség keveredési zónát jelölt ki a felszíni vízbe való bevezetési pont környezetében, a keveredési zóna határain a befogadó vízszennyezettségének ellenőrzésére köteles. Az ellenőrzés rendjét és szabályait a felügyelőség a kibocsátás engedélyezése során határozza meg.”

11. §

Az R. a 40. §-t követően a következő 40/A. §-al egészül ki:

„40/A. § (1) a miniszter a 2000/60/EK irányelv 5. és 8. cikkével összhangban és a 166/2006/EK rendelet szerint összegyűjtött információk alapján, valamint egyéb rendelkezésre álló adatok alapján nyilvántartást készít a Duna vízgyűjtő kerület magyarországi részére vonatkozó vízgyűjtő területen a 2008/105/EK irányelv I. melléklete A részében minden elsőbbségi és elsőbbségi veszélyes anyag kibocsátásáról, felszíni vízbe vezetéséről és veszteségéről, figyelembe véve az üledékben és biótában meglévő szennyezettség jellemzőit.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásban szereplő szennyező anyagok meghatározásánál figyelembe vehető referencia-időszak 2008 és 2010 közé eső egy éves időszak. A 91/414/EGK irányelve által szabályozott elsőbbségi anyagok, szennyező anyagok tekintetében a 2008-tól 2010. év végéig terjedő időszak átlagában is lehet az éves nyilvántartás adatait megállapítani.

(3) A miniszter a 200/60/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott elemzések felülvizsgálata során frissíti az (1) bekezdés szerinti nyilvántartást. A frissített nyilvántartásban szereplő adatok megállapítására vonatkozó referencia-időszak az elemzés elkészítésére kitűzött időszakot megelőző, illetve a 91/414/EGK irányelv által szabályozott elsőbbségi anyagok, szennyezőanyagok esetében a megelőző három átlaga. A frissített nyilvántartást a miniszter a külön jogszabály szerint készített országos vízgyűjtőgazdálkodási

tervben teszi közzé a 2000/60/EK irányelv 13. cikke (7) bekezdésében előírtaknak megfelelően.”

12. §

Az R. a 40. §-át követően a következő alcímmel és 40/B. §-al egészül ki:

„Határokon átnyúló szennyezés

40/B.§ (1) A felszíni víztestben a vízszennyezettség mértéke meghaladhatja a vízszennyezettségi határértéket (környezetminőségi határértéket) akkor, ha

- a) A határérték túllépést nemzeti joghatóságon kívüli szennyezőforrásból eredő szennyezés okozza
- b) A külföldről származó szennyezés miatt nincs mód hatékony intézkedést hozni a határértéknek való megfelelés érdekében
- c) A külföldről származó szennyezés megszüntetése érdekében miniszter alkalmazta a 2000/60/EGK irányelv 3. cikkében foglalt koordinációs mechanizmusokat és adott esetben élt az irányelv 4. cikke (4), (5) és (6) bekezdéseinek rendelkezései által biztosított lehetőségekkel.

(2) A külföldről származó, határokon átnyúló szennyezések esetében a miniszter alkalmazza a 2000/60/EK irányelv 12. cikkében meghatározott mechanizmust és az EU Bizottsága rendelkezésére bocsátja a szükséges információkat, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási terv keretében a határokon átnyúló szennyezéssel kapcsolatban hozott intézkedésekről szóló összefoglalót a 2000/60/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében foglalt jelentéstételi követelményekkel összhangban.”

13. §

(1) Az R. 1. számú melléklete E pontja helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép

(2) Az R. 1. számú melléklete az e rendelet 2. számú melléklete szerinti D) ponttal egészül ki.

14. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületek kijelöléséről szóló 240/2000. (XIII.23) Korm.rendelet 1. számú mellékletében „Érzékeny felszíni vizek” felsorolása a Ráckevei (Soroksári) Duna-ág megnevezésű felszíni víztesttel, 2.sz. melléklete pedig e rendelet 3.sz. mellékletével egészül ki.

(3) E rendelet az Európai Parlament és Tanács 2008. december 16-i keltezésű, 2008/105/EK számú, a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról, a 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK és a 86/280/EGK tanácsi irányelv módosításáról és az azt követő hatályon kívül helyezéséről, valamint a 200/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló irányelv 5., 6., és 10. cikkében, valamint II. és III. számú mellékletében foglaltaknak való megfelelését szolgálja.

1. számú melléklet a .../2010. (...) Korm. rendelethez

E) Az elsőbbségi és elsőbbségi veszélyes anyagok, anyagcsoportok listája

Sorszám	CAS-szám ⁽¹⁾	EU-szám ⁽²⁾	Az elsőbbségi anyag neve ⁽³⁾	Elsőbbségi veszélyes anyagként azonosítva
(1)	15972-60-8	240-110-8	Alaklór	
(2)	120-12-7	204-371-1	Antracén	X
(3)	1912-24-9	217-617-8	Atrazin	
(4)	71-43-2	200-753-7	Benzol	
(5)	nem alkalmazható	nem alkalmazható	Brómozott difeniléter ⁽⁴⁾	X ⁽⁵⁾
	32534-81-9	nem alkalmazható	pentabrom-difeniléter (rokonvegyület-számok: 28., 47., 99., 100., 153. és 154.)	
(6)	7440-43-9	231-152-8	Kadmium és vegyületei	X
(7)	85535-84-8	287-476-5	Klóralkánok, C ₁₀₋₁₃ ⁽⁴⁾	X
(8)	470-90-6	207-432-0	Klórfeninfosz	
(9)	2921-88-2	220-864-4	Klórpipinfosz (etilklórpipinfosz)	
(10)	107-06-2	203-458-1	1,2-diklór-etán	
(11)	75-09-2	200-838-9	Diklór-metán	
(12)	117-81-7	204-211-0	Di[2-etilhexil]ftalát (DEHP)	
(13)	330-54-1	206-354-4	Diuron	
(14)	115-29-7	204-079-4	Endosulfán	X
(15)	206-44-0	205-912-4	Fluorantén ⁽⁶⁾	
(16)	118-74-1	204-273-9	Hexaklór-benzol	X
(17)	87-68-3	201-765-5	Hexaklór-butadién	X
(18)	608-73-1	210-158-9	Hexaklór-ciklohexán	X
(19)	34123-59-6	251-835-4	Izoproturon	
(20)	7439-92-1	231-100-4	Ólom és vegyületei	
(21)	7439-97-6	231-106-7	Higany és vegyületei	X
(22)	91-20-3	202-049-5	Naftalin	
(23)	7440-02-0	231-111-14	Nikkel és vegyületei	
(24)	25154-52-3	246-672-0	Nonilfenol	X
	104-40-5	203-199-4	(4-nonilfenol)	X
(25)	1806-26-4	217-302-5	Oktilfenol	
	140-66-9	nem alkalmazható	(4-[1,1',3,3'-tetrametil-butil]fenol)	
(26)	608-93-5	210-172-5	Pentaklór-benzol	X
(27)	87-86-5	231-152-8	Pentaklór-fenol	

Sorszám	CAS-szám ⁽¹⁾	EU-szám ⁽²⁾	Az elsőbbségi anyag neve ⁽³⁾	Elsőbbségi veszélyes anyagként azonosítva
(28)	nem alkalmazható	nem alkalmazható	Poliaromás szénhidrogének	X
	50-32-8	200-028-5	(Benzo[a]pirén)	X
	205-99-2	205-911-9	(Benzo[b]fluorantén)	X
	191-24-2	205-883-8	(Benzo[g,h,i]perilén)	X
	207-08-9	205-916-6	(Benzo[k]fluorantén)	X
	193-39-5	205-893-2	(Indeno[1,2,3-cd]pirén)	X
(29)	122-34-9	204-535-2	Simazin	
(30)	nem alkalmazható	nem alkalmazható	Tributil-ón vegyületek	X
	36643-28-4	nem alkalmazható	(Tributil-ón-kation)	X
(31)	12002-48-1	234-413-4	Triklór-benzolok	
(32)	67-66-3	200-663-8	Triklór-metán (kloroform)	
(33)	1582-09-8	216-428-8	Trifluralin	

⁽¹⁾ CAS: Kémiai Nyilvántartó Szolgálat (Chemical Abstracts Service).

⁽²⁾ EU-szám: Létező Kereskedelmi Vegyi Anyagok Európai Jegyzéke (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances, EINECS) vagy Törzskönyvezett Vegyi Anyagok Európai Jegyzéke (European List of Notified Chemical Substances, ELINCS).

⁽³⁾ Amennyiben anyagok csoportjait választották ki, tipikus egyedi képviselőket tüntettek fel indikatív paraméterekként (zárójelben sorszám nélkül). Ezen anyagcsoportok esetében az indikatív paramétert analitikai módszerrel kell meghatározni.

⁽⁴⁾ Az anyagok ezen csoportjaiba rendes körülmények között jelentős számú egyedi vegyület tartozik. Jelen esetben megfelelő indikatív paraméterek nem adhatók meg.

⁽⁵⁾ Kizárólag pentabrom-bifenil-éter (CAS-szám: 32534-81-9).

⁽⁶⁾ A fluorantin egyéb, veszélyesebb poliaromás szénhidrogének képviselőjeként szerepel a jegyzékben."

2. számú melléklet a .../2010. (...) Korm. rendelethez

D) Esetlegesen elsőbbségi anyagként vagy elsőbbségi veszélyes anyagként történő azonosításra irányuló felülvizsgálat tárgyát képező anyagok

CAS-szám	EU-szám	Az anyag neve
1066-51-9	—	AMPA
25057-89-0	246-585-8	Bentazon
80-05-7		Biszfenol A
115-32-2	204-082-0	Dikofol
60-00-4	200-449-4	EDTA
57-12-5		Szabad cianid
1071-83-6	213-997-4	Glifozát
7085-19-0	230-386-8	Mekoprop (MCP)
81-15-2	201-329-4	Pézsmaxilén
1763-23-1		Perfluoroktán szulfonsav (PFOS)
124495-18-7	—	Quinoxifen (5,7-dikloro-4-(p-fluorofenoxi)kinolin) Dioxinok PCB

3. számú melléklet a .../2010. (...) Korm. rendelethez

IV. Ráckevei (Soroksári)-Duna-ág vízgyűjtője

V. Tisza tó

VI. szentély jellegű holtágak

Egyéb, a Kormányrendelet továbbfejlesztésére tett javaslatok:

Az egyedi határértékek megállapítására vonatkozó szabályok kiegészítése

A Kormányrendelet szerint megállapítható technológiai határértékek csak minimum feltételként jelennek meg, szigorúbb egyedi határértékek is megállapíthatók a befogadó terhelhetősége alapján. Az egyedi határértékek megállapításánál szükséges vizsgálni azt is,

hogy ez milyen következményekkel jár a lakossági díjak alakulására. A jogszabályban megfogalmazott általános lehetőség kiegészítése célszerű a következők szerint:

Kockázatos víztestbe történő bevezetés esetén minden kibocsátó esetében vizsgálni szükséges, hogy szükséges-e egyedi határérték megállapítása: Amennyiben a befogadó a VGT-ben meghatározott jó ökológiai állapota/potenciálja a technológiai határértékekkel nem érhető el, egyedi határértéket kell megállapítani. A bevezetéssel megengedhető koncentráció növekményt a jó állapot biztosításához szükséges célkitűzések alapján és a háttérterhelés függvényében kell megállapítani a befogadó víztípusára vonatkozóan. A bevezetett tápanyagterhelés miatt kockázatosná vált, vagy új szennyvíztelep létesítése, illetve meglévő bővítése során emelkedő terhelés miatt kockázatosná váló víztestek esetében egyedi határértéket kell előírni (különös figyelemmel a foszfor kibocsátás csökkentésére). A befogadó terhelhetőségének számítását a 2.b) pontba sorolt új műszaki irányelv kidolgozása után egységes szakmai elvek alapján kell végezni.

Amennyiben a befogadó állapota nem romlik 2015-ig és a VGT-ben az adott befogadóra az aránytalan költségek, vagy műszaki megvalósíthatatlanság miatt a célállapotra derogáció (időbeli mentesség) lett előirányozva – tehát a célokat nem 2015-ig, hanem 2021-ig, vagy 2027-ig lehet elérni – akkor az egyedi határértékek teljesítésére türelmi idő határozható meg. A határértékek megállapításánál, különösen a szigorításnál figyelembe kell venni a gazdasági, társadalmi hatásokat is.

Veszélyes anyagok kibocsátása esetén a kibocsátónak, a felügyelőség által kijelölt „keveredési zóna” felső és alsó határán immissziós ellenőrző méréseket kell végeznie, majd az egyedi határértéket a szerint betartania, hogy a környezetminőségi határértékek betarthatók legyenek.

Fontos szakmai szempontok a tápanyagterhelés korlátozásával kapcsolatos határértékek megadására

- (a) **A technológiai határértékek, mint minimum követelménye BOI, KOI, LA** esetében az esetek túlnyomó többségében **elegendő** a befogadó vízminőségi követelmények eléréséhez. További szigorításra ezért nincs szükség.
- (b) **Összes P-ra** a technológiai határértékek csak 100 LE felett, érzékeny területekre vonatkoznak. A rendelet területi határértékeket is előír, a Balaton vízgyűjtőére 0,7 mg/l, egyéb védett (2) területekre és időszakos vízfolyásokra 5 mg/l, minden egyéb vízre 10 mg/l. **a Balaton vízgyűjtőre vonatkozó előírás továbbra is megtartandó.** A többi befogadó esetén a határértéket egyedileg, a terhelhetőség alapján javasoljuk megállapítani: **ha a befogadó víztest a P terhelés miatt kockázatos, vagy új szennyvíztelep létesítése, illetve meglévő bővítés során megnövekvő terhelés miatt kockázatosná válhat, a P eltávolítást elő kell írni** (legalább 90 %-os terheléscsökkentés vagy max. 2 mg/l elfolyó víz ÖP koncentráció). A tápanyagok miatt kockázatos víztesteket A VGT készítés során kell kijelölni. Figyelembe kell venni a pontszerű és diffúz terhelések együttes hatását.
- (c) **Összes N és/vagy nitrát (NO₃-N) határértéket nem kell előírni**, az érzékenyek kijelölt nagy tavak esetében sincs szükség a technológiai határértékhez képest

szigorításra. (Kivételt képezhetnek a felszín alatti víz terhelése miatt bizonyos területeken fekvő időszakos vízfolyások)

- (d) **Ammónium ($\text{NH}_4\text{-N}$)** határérték (azaz a szennyvíztisztításnál nitrifikációs előírására) **a befogadóra számított hígulási arány szerint van szükség:** dombvidéken $Q/q < 30$, síkvidéken $Q/q < 100$, pangó víznél $Q/q < 200$ esetén javasolt a nitrifikáció alkalmazása, azaz határérték előírása (ahol „Q” a befogadó 80 %-os tartósságú kisvízi hozama, „q” a bevezetett szennyvíz mennyisége). A határértéket tehát nem területi alapon, hanem a befogadó vízhozama és a szennyvíz mennyisége alapján kell megadni (ugyanazon befogadónál különböző előírások lehetnek a szennyvíztelep méretétől függően). Az ammónium határérték alól **téli időszakban** meghatározott telepméret alatt **felmentést lehet adni** az üzemeltetés nehézsége miatt.

A vizek jó állapotának elérése érdekében megállapított egyedi kibocsátási határértékek teljesítésére a kibocsátónak 3-5 év türelmi időt kell biztosítani. Az egyedi határértékeket legkésőbb 2012. december 31-ig meg kell állapítani.

A 31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet módosításának javaslata

A felszíni vizek monitorozását szabályozó miniszteri rendelet 8. §-át az Irányelv 3. cikkelyének harmonizációs átvételével javasoljuk kiegészíteni.

A 3. cikk (2) bekezdése következő pontjai:

c) az a) és b) pontban említett anyagokra vonatkozóan meghatározzák a biótában és/vagy az üledékben végzendő monitoring gyakoriságát. A monitoringot mindazonáltal évente legalább egyszer el kell végezni, kivéve, ha a műszaki ismeretek és a szakértői vélemények alapján más időközök indokoltak;

és

d) a 2000/60/EK irányelv 21. cikkében említett bizottságon keresztül értesítik a Bizottságot és a többi tagállamot azon anyagokról, amelyekre vonatkozóan az EQS-t a b) pontnak megfelelően határozták meg, az ezen megközelítés alkalmazásának indokairól és alapjáról, a megállapított alternatív EQS-ről – ideértve az alternatív EQS-ek megállapításához használt adatokat és módszertant is –, a felszíni vizek azon kategóriáiról, amelyekre ezen EQS-t alkalmazni kell, valamint a monitoring tervezett gyakoriságáról, az időközök megindokolásával együtt.

Továbbá ugyanezen cikk (3) bekezdése:

(3) A tagállamok a víz állapotának a 2000/60/EK irányelv 8. cikke szerint elvégzett monitoringja alapján gondoskodnak az üledékben és/vagy a biótában jellemzően felhalmozódó, az I. melléklet A. részében felsorolt elsőbbségi anyagok koncentrációjának hosszú távú tendenciaelemzéséről, különös tekintettel a 2., 5., 6., 7., 12., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 26., 28. és 30. sorszámú anyagra. A 2000/60/EK irányelv 4. cikkére is figyelemmel intézkedéseket hoznak annak biztosítása céljából, hogy az ilyen koncentrációk ne emelkedjenek jelentős mértékben az üledékekben és/vagy a kérdéses biótában. A

tagállamok meghatározzák az üledékben és/vagy a biótában végzendő monitoring gyakoriságát annak érdekében, hogy elegendő adat álljon rendelkezésre a megbízható hosszú távú tendenciaelemzéshez. Útmutatásként, a monitoringot rendszerint legalább háromévente kell elvégezni, kivéve, ha a műszaki ismeretek és a szakértői vélemények alapján más időközök indokoltak.

A 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet módosításainak javaslata

A veszélyes anyagokat szabályozó jelenlegi hazai rendelet módosítását és átmeneti fenntartását, majd hatályon kívül helyezését az immissziós irányelv alábbi szabályai alapján kell figyelembe venni.

11. cikk

A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, 84/491/EGK

és a 86/280/EGK irányelv módosítása

(1) A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK és a 84/491/EGK irányelv II. mellékletét el kell hagyni.

(2) A 86/280/EGK irányelv II. melléklete I–XI. szakaszának B. címsorait el kell hagyni.

12. cikk

A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK

és a 86/280/EGK irányelv hatályon kívül helyezése

(1) A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK és a 86/280/EGK irányelv 2012. december 22- től hatályát veszti.

A 28/2004.(XII.25.) KvVM rendelet módosításának javaslata

Az immissziós irányelv harmonizálásából adódóan

- a) A rendelet technológiai határértékeinek, az ún. summa-paraméterekkel szabályozott anyagainak újraszabályozása várható az immissziós irányelv anyagai-, -anyagcsoportjai alapján.
- b) Az egyedi határértékek megállapításának részletszabályainak meghatározása a veszélyes anyag kibocsátás csökkentésére, az immissziós norma betarthatóságára vonatkozóan.

Egyéb a rendelet kiegészítésére vonatkozó szabályozási javaslatok:

- a) A tápanyagterhelés csökkentésére vonatkozó egyedi határértékek részletszabályainak meghatározása
- b) A technológiai határértékek körének bővítése:

A rendelet 1.sz. melléklete III. részének újabb fejezetekkel való kiegészítése a hűtővizek, és az eddig még nem szabályozott ipari szennyvizek technológiai határértékekkel való szabályozására.

Ilyen konkrét szabályozási javaslat az elmúlt évek tapasztalatai alapján:

- egyes élelmiszeripari tevékenységek kibocsátásnak újabb technológiai határértékekkel való szabályozása (édességek, fűszerek gyártása; bortermelés; készétel gyártás; tea, kávé feldolgozás)
- nem fém ásványi termékek gyártásából származó szennyvízkibocsátás
- gépgyártás
- hulladék újrahasznosítással kapcsolatos egyes technológiák
- vendéglátás

A 27/2005.(XII.6.) KvVM rendelet módosításának javaslata

Az immissziós irányelv harmonizálásából adódóan

- A rendelet 17. §-a előírásainak és 4.sz. mellékletének kiegészítése az immissziós irányelv 5. cikkelyében foglaltak alapján. (A kibocsátott és felszíni vízbe vezetett veszélyes anyag nyilvántartása, adatszolgáltatás, az anyagmérlegek, veszteségek nyomon követése.)

Egyéb, a rendelet kiegészítésére vonatkozó szabályozási javaslatok

- A lebegőanyag terhelés mérésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályok módosítása.

Az új rendelettervezetre vonatkozó javaslat

...../2009. (.....) KvVM rendelet

a felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1996. évi LIII. Törvény 110.§ (15) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint a 35. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével a következőket rendelem el:

A rendelet célja és hatálya**1. §**

- (2) A rendelet célja a felszíni vizek és üledékeik minőségének védelme, a külön jogszabály szerinti jó állapot elérése érdekében a felszíni vizeket terhelő szennyező anyagok vízszennyezettségi határértékeinek meghatározása.
- (3) A rendelet hatálya kiterjed:
- a) az ország határait átszelő vagy alkotó továbbá a határon belül található felszíni víztestekre
 - b) arra a természetes és jogi személyre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre, aki a felszíni vizekkel kapcsolatban jogokkal rendelkezik, illetőleg akinek tevékenysége e vizek minőségére hatással van.
- (4) A rendelet hatálya nem terjed ki:
- a) a külön jogszabályban kijelölt ivóvízkivételre használt, vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víztestekre, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni víztestekre
 - b) az intenzív haltermelést célzó mesterséges tavak vizére
 - c) a külön jogszabály [40/2006. (X.6.) KvVM rendelet] szerint meghatározott hatásterületen lévő felszíni víztestekre

MEGJEGYZÉS: Lehetséges, hogy a (3) bekezdésben sorolt kivételeket nem a hatálynál, hanem a zárórendelkezéseknél kellene szabályozni. Ugyanis ezek nem valós kivételek, csak jelenleg még egyéb direktívák szabályozzák, ezek vízszennyezettségi határértékeit. Az új direktíva ezen régebbi direktívák előírásait csak a 40-es rendelet esetében írja felül türelmi idővel, az ivóvízbázisok és a halas vizek előírásait megszabó régi direktívákat nem nevesíti.

Értelmező rendelkezések**2. §**

E rendelet alkalmazásában:

- a) **elsőbbségi anyag:** a 220/2004. (VII.21.) kormányrendelet 3. § 15. pontja szerint meghatározott anyag.
- b) **keveredési zóna:** a felszíni víztestbe való közvetlen bevezetés bevezetési pontjának környezetében, a víztest egy részének lehatárolásával (a 6.§ (1) bekezdés szerint) kijelölt zóna.

- c) **üledék:** a felszíni vízbe a besodort és lerakódott szervesetlen és szerves eredetű hordalék részecskéi, a víztestben kémiai folyamatból keletkező csapadék pelyhek, valamint elpusztult vízi szervezetek fenéken lerakódó maradványai.
- d) **vízszennyezettségi határérték:** a felszíni vízbe a vízszennyező anyaggal történő terhelés hatására kialakuló olyan mértékű vízszennyező anyag koncentráció, melynek meghaladása a felszíni víz károsodását és az ökológiai állapot romlását idézi elő (a továbbiakban: környezetminőségi, vagy vízminőségi határérték).
 - da) **környezetminőségi határérték:** felszíni vízben, üledékben vagy biótában elsőbbségi anyagok, anyagcsoportok olyan mértékű, még megengedett terhelése (koncentrációja), melynek meghaladása a környezet károsodását és az emberi egészség veszélyeztetését idézi elő.
 - db) **vízminőségi határérték:** a felszíni víz ökológiai állapotát befolyásoló, e rendelet 2.sz. mellékletében meghatározott fizikai-kémiai elemek (szennyezőanyagok) által okozott, még megengedett vízszennyezettség mértéke, melynek meghaladása az ökológiai állapot romlását idézi elő.

A határértékek általános alkalmazási szabályai

3. §

- (1) A felszíni víz jó állapotának elérését, illetőleg megőrzését az e rendeletsz. mellékletében meghatározott környezetminőségi és vízminőségi határértékek betartásával kell biztosítani. A felszíni víz állapotát (szennyezettségét) befolyásoló, a felszíni vízbe vezetett szennyvíz (használt víz) kibocsátására vonatkozó külön jogszabály szerinti előírt határértékek betartásáért a kibocsátó felelős.
- (2) A felszíni víz környezetminőségi és vízminőségi határértékeinek való megfelelést legkésőbb a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben a víztestre meghatározott környezeti célkitűzés elérésének idejére kell teljesíteni.
- (3) A felszíni vizek és üledékeik megóvása, a vízi életközösségek életfeltételeinek biztosítása, valamint a vizek jó állapotának elérése, megtartása érdekében a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) a környezet minőségi, vízminőségi határértékek teljesülése érdekében külön jogszabály szerinti szennyezéscsökkentési intézkedési terv készítését írja elő a kibocsátó részére.
- (4) A felügyelőség a külön jogszabály előírásai szerint megállapított kibocsátási határértékek engedélyezése során figyelembe veszi az e rendeletben meghatározott környezetminőségi-, vízminőségi határértékek teljesíthetőségét. A teljesíthetőség érdekében szükség szerint, külön jogszabályban foglaltak alapján, egyedi kibocsátási határértéket állapít meg.
- (5) A környezetminőségi és vízminőségi határértékeknek való megfelelés ellenőrzése a felszíni vizek megfigyelésére és állapotértékelésére vonatkozó külön jogszabály előírásai szerint, valamint e rendelet 1.sz. melléklete B részében foglaltak szerint történik.
- (6) Az e rendeletben – egy adott szennyező anyagra meghatározott - környezetminőségi-, vagy vízminőségi határérték figyelmen kívül hagyható, ha a víztest háttérszennyezettsége azt eléri, vagy meghaladja, vagy a határérték túllépés országhatáron átnyúló szennyezés következménye.

- (7) A vízgyűjtőgazdálkodási tervek, továbbá a különböző környezetvédelmi, társadalmi, gazdasági, műszaki fejlesztési tervek készítése során és az egyes létesítmények, tevékenységek tervezésekor, létesítésekor, működtetésekor, az e rendelet szerinti környezetminőségi és vízminőségi határértékeket figyelembe kell venni.

Környezetminőségi határértékek

4.§

- (1) A felszíni vizeket szennyező elsőbbségi anyagok környezetminőségi határértékeit (a továbbiakban: EQS) e rendelet 1.sz. melléklete tartalmazza.
- (2) A felszíni víztestek vízszennyezettségének külön jogszabályban előírt megfigyelése során az e rendelet 1.sz. melléklete B. részében meghatározott követelményeket is alkalmazni kell.
- (3) A felügyelőség az általa meghatározott víztestek esetében az 1.sz. melléklet A. részében meghatározott EQS-ek helyett az 1.sz. melléklet C. része szerinti, EQS-eket alkalmazhatja az üledék és/vagy a bióta még megengedhető szennyezettségének megállapításánál.
- (4) A felügyelőség egyes szennyezőanyagok esetében, az 1.sz. melléklet C. részében előírtaktól eltérő, egyedi EQS-eket is megállapíthat. Az egyedileg megállapított EQS-eknek legalább olyan szintű védelmet kell biztosítani, mint az ugyanazon szennyezőanyagra a felszíni vízre előírt EQS-nek.

Vízminőségi határértékek

5. §

- (1) A felszíni víz ökológiai állapotát befolyásoló, a biológiai elemek állapotára hatással lévő vízminőségi határértékeket e rendelet 2.sz. melléklete tartalmazza.
- (2) Egy felszíni víztest vízminőségi határértékének meghatározása során a víztestet vízfolyás vagy állóvíz kategóriába, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt környezeti célkitűzéssel összehangolt típusban kell sorolni. A víztest típusonként megállapított határértékek, illetőleg értéktartományok a vízi ökoszisztéma biológiai minőségi elemeinek állapotát értékelő osztályhatárokhoz tartoznak és azokat az ökológiai állapot, illetve ökológiai potenciál meghatározásánál is alkalmazni kell.
- (3) Erősen módosított és mesterséges víztesteknél a víztest környezeti célkitűzésének megfelelően, a leginkább hasonló természetes víztest típusra előírt vízminőségi határértékeket kell alkalmazni.
- (4) A vízminőségi határértékek éves átlag értéként meghatározott vízszennyezettségre vonatkoznak. Amennyiben egy adott szennyezőanyag okozta vízszennyezettség az éves átlagra előírt vízminőségi határérték kétszeresét eléri vagy meghaladja, oldott oxigén esetében pedig a felét nem éri el, úgy az értékelés során az éves átlag érték nem vehető figyelembe, a minősítést a mért érték alapján kell elvégezni.

Keveredési zónák

6. §

- (1) Az egységes környezethasználati engedéllyel engedélyezett, felszíni vízbe való közvetlen bevezetés, továbbá egyéb jelentős szennyezőanyag bevezetés esetében a felügyelőség a bevezetési pont környezetében keveredési zónát jelöl ki. A keveredési zóna kijelölése során figyelembe kell venni, hogy
 - a) a zóna fölötti vízszennyezettség, valamint az elkeveredés után a zóna alatti vízszennyezettség és a vonatkozó EQS, illetőleg vízminőségi határérték betartása ellenőrizhető legyen,
 - b) a zóna kiterjedése a lehető legkisebb legyen, de mégis arányos az engedélyezetten bevezetett szennyezőanyag koncentráció mértékével
 - c) a meglévő engedélyek felülvizsgálata vagy új engedélyek kiadása esetén az előzőleg már kijelölt keveredési zónát szűkíteni kell az elérhető legjobb technika alkalmazásával, a szennyezőanyag kibocsátás csökkentésével.
- (2) A keveredési zónában a vízszennyezettség meghaladhatja az EQS-t, illetőleg vízminőségi határértéket, ha a zónán kívül a határértékek teljesülnek.
- (3) A Vízyűjtő-gazdálkodási tervekben ismertetni kell egy adott víztesten kijelölt keveredési zóna
 - a) elhelyezkedését, a keveredési zónába bevezetett szennyezőanyagok körét,
 - b) határainak megállapításánál alkalmazott szempontokat, módszereket,
 - c) kiterjedésének jövőbeni csökkentése érdekében már meghozott, illetőleg tervezett intézkedéseket.
- (4) A keveredési zóna kijelölésére vonatkozó technikai útmutatást a miniszter a Környezetvédelmi Értesítőben teszi közzé.

Záró és átmeneti rendelkezések

7. §

- (4) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (5) E rendelet hatályba lépésekor érvényes környezetminőségi és vízminőségi határértékeknél alacsonyabb vízszennyezettségi jellemzőkkel rendelkező víztesteknél állapotromlás nem engedhető meg.
- (6) E rendelet hatályba lépésével egyidejűleg a 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet § .(.) bekezdésesz. mellékletestb. helyébeszövegrész,..... címsor stb. lép. (Itt lehetne rendelkezni a 40-es rendelet átmeneti módosításáról, majd 2012. december 22-től való hatályon kívül helyezéséről!)
- (7) (Vizsgálendő, hogy a felszíni ivóvízbázisokra és a halas vizekre vonatkozó direktívák által meghatározott a 6/2002.(X.5.) KvVM rendeletben szereplő határértékekre kell-e átmeneti rendelkezést hozni.)
- (8) E rendelet az Európai Parlament és Tanács 2008. december 16-i keltezésű, 2008/105/EK számú, a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról, a 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a84/491/EGK és a 86/280/EGK tanácsi irányelv módosításáról és az azt követő hatályon kívül helyezéséről, valamint a 2000/60/EK

európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló irányelv 1.-4., 11., 12. és 13. cikkében, valamint I. számú mellékletében foglaltaknak való megfelelést szolgálja.

1. számú melléklet a/2009.(.....) KvVM rendelethez

A. RÉSZ: KÖRNYEZETMINŐSÉGI HATÁRÉRTÉKEK (EQS)

AA: éves átlagérték (annual average);

MAC: maximálisan megengedhető koncentráció (maximum allowable concentration).

Egység: [µg/l].

(1) N°	(2) Anyag neve	(3) CAS-szám ⁱ	(4) AA-EQS ⁱⁱ Szárzföldi felszíni vizek ⁱⁱⁱ	(5) MAC-EQS ^{iv} Szárzföldi felszíni vizek ⁱⁱⁱ
(1)	Alaklór	15972-60-8	0,3	0,7
(2)	Antracén	120-12-7	0,1	0,4
(3)	Atrazin	1912-24-9	0,6	2,0
(4)	Benzol	71-43-2	10	50
(5)	Brómozott difeniléter ^v	32534-81-9	0,0005	nem alkalmazható
(6)	Kadmium és vegyületei (a vízkeménységi osztályoktól függően) ^{vi}	7440-43-9	≤0,08 (1. osztály) 0,08 (2. osztály) 0,09 (3. osztály) 0,15 (4. osztály) 0,25 (5. osztály)	≤ 0,45 (1. osztály) 0,45 (2. osztály) 0,6 (3. osztály) 0,9 (4. osztály) 1,5 (5. osztály)
(6a)	Szén-tetraklorid ^{vii}	56-23-5	12	nem alkalmazható
(7)	C10-13 Klóralkánok	85535-84-8	0,4	1,4
(8)	Klórfevínfosz	470-90-6	0,1	0,3
(9)	Klórpirifosz (etilklórpirifosz)	2921-88-2	0,03	0,1
(9a)	Ciklodien peszticidek: Aldrin ^{vii} Dieldrin ^{vii} Endrin ^{vii} Izodrin ^{vii}	309-00-2 60-57-1 72-20-8 465-73-6	Σ = 0,01	nem alkalmazható
(9b)	Összes DDT ^{vii, viii}	nem alkalmazható	0,025	nem alkalmazható
	para-para-DDT ^{vii}	50-29-3	0,01	nem alkalmazható
(10)	1,2-diklóretán	107-06-2	10	nem alkalmazható
(11)	Diklór-metán	75-09-2	20	nem alkalmazható
(12)	Di[2-etilhexil]ftalát (DEHP)	117-81-7	1,3	nem alkalmazható
(13)	Diuron	330-54-1	0,2	1,8
(14)	Endosulfán	115-29-7	0,005	0,01
(15)	Fluorantén	206-44-0	0,1	1
(16)	Hexaklór-benzol	118-74-1	0,01 ^{ix}	0,05
(17)	Hexaklór-butadién	87-68-3	0,1 ^{ix}	0,6
(18)	Hexaklór-ciklohexán	608-73-1	0,02	0,04
(19)	Izoproturon	34123-59-6	0,3	1,0
(20)	Ólom és vegyületei	7439-92-1	7,2	nem alkalmazható
(21)	Higany és vegyületei	7439-97-6	0,05 ^{ix}	0,07
(22)	Naftalin	91-20-3	2,4	nem alkalmazható
(23)	Nikkel és vegyületei	7440-02-0	20	nem alkalmazható

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
N°	Anyag neve	CAS-szám ⁱ	AA-EQS ⁱⁱ Szárazföldi felszíni vizek ⁱⁱⁱ	MAC-EQS ^{iv} Szárazföldi felszíni vizek ⁱⁱⁱ
(24)	Nonilfenol(4-nonilfenol)	104-40-5	0,3	2,0
(25)	Oktilfenol (4-[1,1',3,3'-tetrametil- butil]fenol)	140-66-9	0,1	nem alkalmazható
(26)	Pentaklór-benzol	608-93-5	0,007	nem alkalmazható
(27)	Pentaklór-fenol	87-86-5	0,4	1
(28)	Poliaromás szénhidrogének (PAH) ^x	nem alkalmazható	nem alkalmazható	nem alkalmazható
	Benzo[a]pirén	50-32-8	0,1	0,1
	Benzo[b]fluorantén	205-99-2	nem alkalmazható	nem alkalmazható
	Benzo[k]fluorantén	207-08-9	nem alkalmazható	nem alkalmazható
	Benzo[g,h,i]perilén	191-24-2	nem alkalmazható	nem alkalmazható
	Indeno[1,2,3-cd]pirén	193-39-5	nem alkalmazható	nem alkalmazható
(29)	Simazin	122-34-9	1	4
(29a)	Tetraklór-etilén ^{vii}	127-18-4	10	nem alkalmazható
(29b)	Triklór-etilén ^{vii}	79-01-6	10	nem alkalmazható
(30)	Tributil-ón vegyületek (tributil- ón-kation)	36643-28-4	0,0002	0,0015
(31)	Triklór-benzolok	12002-48-1	0,4	nem alkalmazható
(32)	Triklór-metán	67-66-3	2,5	nem alkalmazható
(33)	Trifluralin	1582-09-8	0,03	nem alkalmazható

**Az oldott cink, réz, króm, arzén minősítéséhez alkalmazott határértékek
(minősítés 90 %-os tartóssági értékek alapján)**

Anyag neve	Mértékegység	EQS
Oldott cink	µg/l	75
Oldott réz	µg/l	10
Oldott króm	µg/l	20
Arzén	µg/l	20

- CAS: Kémiai Nyilvántartó Szolgálat (Chemical Abstracts Service)
- Ez a paraméter az éves átlagértékben kifejezett EQS (AA-EQS). Más előírás hiányában az összes izomer koncentrációjára vonatkozik.
- A szárazföldi felszíni vizek a folyókat, tavakat és kapcsolódó mesterséges vagy jelentősen módosított víztesteket foglalják magukban.
- Ez a paraméter a maximálisan megengedhető koncentrációban kifejezett környezetminőségi előírás (MAC-EQS). Amennyiben az MAC-EQS oszlopban „nem alkalmazható” szerepel, ott úgy tekinthető, hogy az AA-EQS értékek védelmet biztosítanak a rövid távú szennyezési csúcskoncentrációkkal szemben is folyamatos bevezetések esetén, mivel ezek az értékek jelentősen alacsonyabbak az akut toxicitás alapján meghatározott értékeknél.
- A 2455/2001/EK határozatban felsorolt brómozott difeniléterek (5. sorszám) alá tartozó elsőbbségi anyagok csoportja tekintetében csak a 28., 47., 99., 100., 153. és 154. számú rokonvegyületekre határoztak meg EQS-t.

- vi. A kadmium és vegyületei esetében (6. sorszám) az EQS értékek a víz keménységétől függően változnak a következő öt osztály-kategória szerint (1. osztály: <40 mg CaCO₃/l, 2. osztály: 40-től <50 mg CaCO₃/l, 3. osztály: 50-től < 100 mg CaCO₃/l, 4. osztály: 100-tól <200 mg CaCO₃/l és 5. osztály: ≥200 mg CaCO₃/l).
- vii. Ez az anyag nem elsőbbségi anyag, hanem azon egyéb szennyezőanyagok egyike, amelyek esetében az EQS azonos a 105/2008/EK irányelv előtt alkalmazott jogszabályban meghatározottakkal.
- viii. A összes DDT az 1,1,1-triklór-2,2-bisz[p-klórfenil]-etán (CAS-szám: 50-29-3; EU-szám: 200-024-3); az 1,1,1-triklór-2 [o-klórfenil]-2-[p-klórfenil]-etán (CAS-szám: 789-02-6; EU-szám: 212-332-5); az 1,1-diklór-2,2-bisz[p-klórfenil]-etilén (CAS-szám: 72-55-9; EU-szám: 200-784-6); és az 1,1-diklór-2,2-bisz[p-klórfenil]-etán (CAS-szám: 72-54-8; EU-szám: 200-783-0) izomerek összegét jelenti.
- ix. Ha a tagállamok nem alkalmazzák a biótára vonatkozó EQS-t, szigorúbb vízre vonatkozó EQS-t kell bevezetniük annak érdekében, hogy a biótára vonatkozóan az ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott EQS-sel azonos szintű védelmet érjenek el. A 2000/60/EK irányelv 21. cikkében említett bizottságon keresztül értesítik a Bizottságot és a többi tagállamot e megközelítés alkalmazásának indokairól és az alternatívaként meghatározott, vízre vonatkozó alternatív EQS-ről — ideértve az alternatív EQS-ek megállapításához használt adatokat és módszertant is —, valamint a felszíni vizek azon kategóriáiról, amelyekre ezen EQS-t alkalmazni kell.
- x. A poliaromás szénhidrogének (PAH) elsőbbségi anyagcsoportja (28. sorszám) esetében minden egyedi EQS-t alkalmazni kell, azaz a benzo[a]pirénre meghatározott EQS-t, a benzo[b]fluorantén és a benzo[k]fluorantén összegére meghatározott EQS-t, valamint a benzo[g,h,i] perilén és az indeno[1,2,3-cd]pirén összegére meghatározott EQS-t.

B. RÉSZ: AZ „A.” RÉSZBEN MEGHATÁROZOTT EQS ALKALMAZÁSA

A táblázat 4. oszlopa: Egy felszíni víztest tekintetében az AA-EQS alkalmazása akkor valósul meg, ha az adott felszíni víztest valamennyi reprezentatív monitoring pontja esetében az év során különböző időpontokban mért koncentrációk számtani középértéke nem haladja meg az előírásban rögzített értéket.

A számtani középérték számítási módszerének, az alkalmazott analitikai módszernek és – amennyiben nem áll rendelkezésre a minimumkövetelményeket teljesítő megfelelő analitikai módszer – az EQS alkalmazása módszerének összhangban kell állnia a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban a kémiai monitoringra és az elemzések eredményének minőségére vonatkozó műszaki előírások elfogadásáról szóló .../.../EK+ bizottsági határozattal .

A táblázat 5. oszlopa: Egy felszíni víztest tekintetében a MAC-EQS alkalmazása akkor valósul meg, ha az adott víztest bármely reprezentatív monitoring pontján mért koncentráció nem haladja meg az előírásban rögzített értéket.

A 2006/60/EK irányelv V. mellékletének 1.3.4. szakaszával összhangban azonban a MAC-EQS betartásának megállapítása során az elfogadható szintű megbízhatóság és pontosság biztosítása érdekében a tagállamok statisztikai módszereket, azaz például százalékszámítást is alkalmazhatnak. Ebben az esetben e statisztikai módszereknek meg kell felelniük az ezen irányelv 9. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási bizottsági eljárással összhangban megállapított részletes szabályoknak.

A kadmium, az ólom, a higany és a nikkel (a továbbiakban: fémek) kivételével az e mellékletben meghatározott EQS-ek a teljes vízmintában lévő teljes koncentrációra

vonatkoznak. A fémek esetében az EQS az oldott koncentrációra, vagyis a vízminta 0,45 µm-es szűrővel leszűrt vagy bármilyen más megfelelő előkezeléssel nyert oldott fázisára vonatkozik.

A tagállamok a monitoring eredmények EQS-sel való összehasonlítása során figyelembe vehetik az alábbiakat:

- a fémek és vegyületeik természetes háttér-koncentrációja, amennyiben azok miatt nem lehetséges az EQS-értéknek való megfelelés; és
- a víz keménysége, pH-értéke, illetve bármely más minőségi paramétere, amely befolyásolja a fémek biológiai hozzáférhetőségét.

C. RÉSZ: AZ ÜLEDÉKEK ÉS/VAGY A BIÓTÁRA A MEGHATÁROZOTT EQS

Anyag neve	Mértékegység	EQS*
Higany és vegyületei	µg/kg	20
Hexaklór-benzol	µg/k	10
Hexaklór-etilén	µg/kg	55

* Az EQS-ek az üledékekre és/vagy a (halak, kagylók, rákféléké és más) bióták közül a legmegfelelőbb indikátoroknak ítélt bióta kiválasztásával, annak szövete nedves súlyára vonatkoznak.

2. számú melléklet a/2009.(.....) KvVM rendelethez

2/A. VÍZMINŐSÉGI HATÁRÉRTÉKEK VÍZFOLYÁSOKRA

(kiváló-jó / jó – mérsékelt osztályhatárok, éves átlagértékre)

Komponens	Hegyvidéki és dombvidéki kisvízfolyások felső szakaszai (1,2, 4, 8 típusok)	Hegyvidéki és dombvidéki kisvízfolyások (3, 5, 9 típusok)	Dombvidéki közepes vízfolyások és nagy folyók (6,7,10 típusok)	Síkvidéki kisvízfolyások (11,12,15,18 típusok)	Síkvidéki közepes és nagy folyók (13,14,19,20 típusok)	Síkvidéki, pangó vízü vízfolyások (16, 17 típusok)	Síkvidéki, szerves mederanyagú vízfolyások (21, 22 típusok)	Duna hazai szakasza (23, 24, 25 típusok)
pH	6.5-7.5 7-8.5 6-6.5, 7.5-8 (szil) 6.5-7, 8.5-9 (mesz)	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	7-8.5 6.5-7, 8.5-9	6.5-8.5
Vezető-képesség (µS/cm)	300 (szilikátos) 600 (meszes) 500 (szilikátos) 900 (meszes)	<600 600-900	<500 500-700	<700 700-1000	<600 600-900	<800 800-1200	<700 700-1000	<500 500-700
Klorid (mg/l)	<35 35-50	<35 35-50	<35 35-50	<40 40-60	<40 40-60	<40 40-60	<40 40-60	<25 25-40
Oxigén telítettség (%)	90 - 100 85-90	90 - 100 80-90, 100 - 110	80 - 110 70-80, 110-120	70 - 120 60-70,120-130	80 - 110 70-80, 110-120	60 - 120 50-60, 120-130	70 - 120 60-70,120-130	80 - 110 70-80, 110-120
Oldott oxigén (mg/l)	>9 8-9	>8 7-8	>8 7-8	>7 6-7	>8 7-8	>6 5-6	>7 6-7	>8 7-8
BOI ₅ (mg/l)	<2	<2.5	<3	<3	<3	<3	<3	<2

Komponens	Hegyvidéki és dombvidéki kisvízfolyások felső szakaszai (1,2, 4, 8 típusok)	Hegyvidéki és dombvidéki kisvízfolyások (3, 5, 9 típusok)	Dombvidéki közepes vízfolyások és nagy folyók (6,7,10 típusok)	Síkvidéki kisvízfolyások (11,12,15,18 típusok)	Síkvidéki közepes és nagy folyók (13,14,19,20 típusok)	Síkvidéki, pangó vízű vízfolyások 6 (16, 17 típusok)	Síkvidéki, szerves mederanyagú vízfolyások (21, 22 típusok)	Duna hazai szakasza (23, 24, 25 típusok)
	2-3	2.5-3.5	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	2-3
KOI _{cr} (mg/l)	<10 10-15	<10 10-20	<15 15-25	<20 20-30	<15 15-25	<30 30-40	<30 30-40	<10 10-15
NH ₄ -N (mg/l)	<0.05 0.05-0.1	<0.1 0.2	<0.15 0.3	<0.2 0.4	<0.2 0.4	<0.2 0.4	<0.2 0.4	<0.1 0.2
NO ₂ -N (mg/l)	<0.02 0.02-0.02-0.04	<0.03 0.03-0.06	<0.03 0.03-0.06	<0.03 0.03-0.06	<0.03 0.03-0.06	<0.03 0.03-0.06	<0.03 0.03-0.06	<0.01 0.01-0.03
NO ₃ -N (mg/l)	<0.5 0.5-3*	<1.0 1-3*	<1.5 1.5-3	<1 1-2	<1 1-2	<0.5 0.5-1	<1 1-2	<1 1-2
Összes N (mg/l)	<1 1-4*	<1.5 1.5-4*	<2.5 2.5-4	<1.5 1.5-3	<1.5 1.5-3	<1.5 1.5-3	<1.5 1.5-3	<1.5 1.5-3
PO ₄ -P (mg/m ³)	<30** 30-100*	<50** 50-100*	<50** 50-100	<150 150-250	<80 80-120	<150 150-200	<100 100-150	<50 50-80
Összes P (mg/m ³)	<80** 80-200*	<100** 100-200*	<100** 100-200	<250 250-500	<150 150-250	<200 200-400	<200 200-300	<100 100-150

* Az érték túllépése csak abban az esetben igényel intézkedést, ha az a vízfolyás alsóbb szakaszára előírt terhelési célállapot biztosításához szükséges

** Ha a befogadó állóvíz, illetve tározás esetén (ha a tartózkodási idő a 10 napot meghaladja) a kiváló állapotot kell elérni

Mérsékelt/gyenge és gyenge/rossz osztályhatárok vízfolyásokra, éves átlagértékre

pH	Vezető-képesség (μS/cm)	Klorid (mg/l)	Oxigén telítettség (%)	Oldott oxigén (mg/l)	BOI ₅ (mg/l)	KOI _{cr} (mg/l)	NH ₄ -N (mg/l)	NO ₂ -N (mg/l)	NO ₃ -N (mg/l)	Összes N (mg/l)	PO ₄ -P (mg/m ³)	Összes P (mg/m ³)
6	3000	300	<50	4	15	50	1	0,3	5	10	500	1000
5,5	5000	500	<20	3	25	75	5	1	25	50	1000	2000

Javaslat a minősítésre:

1. Elemenként osztályozás öt fokozatú skálán (4 – kiváló, 3 – jó, 2 – mérsékelt, 1 – gyenge, 0 - rossz),
2. Komponens csoportonként (savasodási állapot, sótartalom, oxigén háztartás, tápanyagok) osztály átlagok képzése,
3. A fiziko-kémiai állapotra jellemző osztály megállapítása a csoportonként meghatározott osztály átlagok minimumából, a kerekítés szabályai szerint (Kiváló állapot: Osztály_min >=3,5, jó állapot: Osztály_min >= 2,5, Nem érte el a jó állapotot: Osztály_min <2,5)

Komponens csoportok képzése: Savasodási állapot: pH

Sótartalom: vezetőképesség, klorid

Oxigén háztartás (szerves): oldott O₂, oxigén telítettség, BOI₅, KOI_{cr}, NH₄-N, (NO₂-N)

Növényi tápanyagok: NO₃-N, ÖN, PO₄-P, ÖP

2/B. VÍZMINŐSÉGI HATÁRÉRTÉKEK ÁLLÓVIZEKRE

(kiváló-jó / jó – közepes osztályhatárok, éves átlagértékre)

Típus	a- klorofill	Átlátsz óság*	pH*	Vezetőké- pesség*	Oldott O ₂ *	Oxigén- telítettség*	BOI ₅	KOI _{Cr}	NH ₄ ⁺ N	NO ₃ ⁻ N	ÖN	PO ₄ -P	ÖP
	mg/m ³	cm		μS/cm	mg/l	%	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l
Kavicsb ánya tó	<10 10-25	250 200	7,8-8,5 8,5-9,2	800 1000	8,5-9,5 7,5-8,5; 9,5-10,5	90-110 80-90; 110-120	<2 2-3	<25 25-40	<0,0 1 0,01- 0,05	<0,02 0,02- 0,06	<1, 0 1,0- 1,5	<0,00 5 0,005- 0,02	<0,05 0,05- 0,1
1	<15* 15-30*	- -	6,5-7,5 6,0-6,5; 7,5-8,5	<800 -<1500	- -	- -	<4 4-6	>60 40-60	<0,1 0,1- 0,3	<0,2 0,2- 0,3	<2, 0 2,0- 3,0	<0,1 0,1- 0,25	<0,2 0,2- 0,5
2	<15* 15-30*	- -	6,5-7,5 6,0-6,5; 7,5-8,5	<800 -<1500	- -	- -	<4 4-6	>60 40-60	<0,1 0,1- 0,3	<0,2 0,2- 0,3	<2, 0 2,0- 3,0	<0,1 0,1- 0,25	<0,2 0,2- 0,5
3	<15 15-30	200 150	6,5-7,5 6,0-6,5; 7,5-8,5	<800 -<1500	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<4 4-6	>60 40-60	<0,1 0,1- 0,3	<0,2 0,2- 0,4	<2, 0 2,0- 3,0	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,3
4	- -	- -	- -	>4500 ->3000	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
5	- -	- -	- -	>4500 ->3000	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
6	<10* 10-25*	150 100	7,5-8,5 8,5-9,5	>2500 ->1000	- -	- -	<3 3-4	60-80 40-60; ->80	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<1, 5 1,5- 2,5	<0,03 0,03- 0,08	<0,08 0,08- 0,15
7	<15 15-30	150 100	7,5-8,5 8,5-9,5	>2500 ->1000	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<3 3-4	<50 50-80	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<1, 5 1,5- 2,5	<0,06 0,06- 0,15	<0,1 0,1- 0,25
8	<15 15-30	- -	7,5-8,5 8,5-9,5	>2500 ->1000	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<2 2-3,5	<50 50-80	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<2, 0 2,0- 3,0	<0,03 0,03- 0,08	<0,1 0,1- 0,2
9	<10* 10-20*	- -	7,5-8,5 8,5-9,5	>2500 ->1000	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<3 3-4	50-70 35-50; ->70	<0,0 5 0,05- 0,1	<0,1 0,1- 0,2	<2, 0 2,0- 3,0	<0,03 0,03- 0,08	<0,1 0,1- 0,2
10	<15* 15-30*	- -	7,7-8,3 7,2-7,7; 8,3-8,8	<600 -<900	- -	- -	<3 3-4	50-70 35-50; ->70	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<2, 0 2,0- 3,0	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,3
11	<15 15-30	120 80	7,7-8,3 7,2-7,7; 8,3-8,8	<600 -<900	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<3 3-5	<25 25-40	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<1, 5 1,5- 2,5	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,3
12	<10* 10-25*	- -	7,7-8,3 7,2-7,7; 8,3-8,8	<600 -<900	- -	- -	<3 3-5	50-70 35-50; ->70	<0,1 0,1- 0,3	<0,1 0,1- 0,2	<2, 0 2,0- 3,0	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,3
13	<15 15-40	120 80	7,7-8,3 7,2-7,7; 8,3-8,8	<600 -<900	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<3 3-4	<25 25-40	<0,1 0,1- 0,3	<0,2 0,2- 0,4	<1, 5 1,5- 2,5	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,3
14	<15 15-30	150 100	7,7-8,3 7,2-7,7; 8,3-8,8	<600 -<900	8-10 7-8; 10-11	80-120 70-80; 120-130	<3 3-5	<25 25-40	<0,1 0,1- 0,3	<0,2 0,2- 0,4	<1, 5 1,5- 2,5	<0,03 0,03- 0,12	<0,1 0,1- 0,25
15	<20	120	7,7-8,3	350	8-10	80-120	<2	<15	<0,0 3	<0,3	<1, 0	<0,04	<0,1

Típus	a- klorofill	Átlátsz óság*	pH*	Vezetőké- pesség*	Oldott O ₂ *	Oxigén- telítettség *	BOI ₅	KOI _{Cr}	NH ₄ - N	NO ₃ - N	ÖN	PO ₄ -P	ÖP
	mg/m ³	cm		μS/cm	mg/l	%	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l
	20-50	80	7,2-7,7; 8,3-8,8	500	7-8; 10-11	70-80; 120-130	2-3	15-25	0,03- 0,10	0,3- 0,5	1,0- 1,5	0,04- 0,12	0,1- 0,3
16 (I)	<14 14-25	- -	7,8-8,5 8,5-9,2	650 800	8,5-9,5 7,5-8,5; 9,5-10,5	90-110 80-90; 110-120	<2 2-3	<25 25-40	<0,0 1 0,01- 0,05	<0,02 0,02- 0,06	<1, 0 1,0- 1,5	<0,00 5 0,005- 0,02	<0,1 0,1- 0,15
16 (II)	<12 12-20	- -	7,8-8,5 8,5-9,2	650 800	8,5-9,5 7,5-8,5; 9,5-10,5	90-110 80-90; 110-120	<1,8 1,8- 2,5	<24 24-35	<0,0 1 0,01- 0,05	<0,02 0,02- 0,06	<1, 0 1,0- 1,5	<0,00 4 0,004- 0,02	<0,1 0,1- 0,15
16 (III)	<8 8-14	- -	7,8-8,5 8,5-9,2	650 800	8,5-9,5 7,5-8,5; 9,5-10,5	90-110 80-90; 110-120	<1,6 1,6- 2,2	<22 22-30	<0,0 1 0,01- 0,05	<0,02 0,02- 0,06	<0, 9 0,9- 1,4	<0,00 2 0,002- 0,01	<0,07 0,07- 0,12
16 (VI)	<6 6-10	- -	7,8-8,5 8,5-9,2	650 800	8,5-9,5 7,5-8,5; 9,5-10,5	90-110 80-90; 110-120	<1,5 1,5- 2,0	<20 20-25	<0,0 1 0,01- 0,05	<0,02 0,02- 0,06	<0, 9 0,9- 1,4	<0,00 1 0,001- 0,01	<0,05 0,05- 0,1

Megjegyzések:

* = nyíltvízben

A benőtt tavakban oldott oxigén és oxigéntelítettség esetében a nagy változékonyság miatt nem adunk határértékeket.

Kifejezetten szikes tavak esetében csak vezetőképességre adunk alsó határértéket.

A felkeveredni képes nyíltvízes tavakra a változó lebegőanyag koncentráció miatt nem adunk átlátszóság határértékeket.

Javaslat a minősítésre:

1. Elemenként osztályozás három fokozatú skálán (5 – kiváló, 4 – jó, 0 – nem éri el a jó állapotot),
2. Komponens csoportonként (savasodási állapot, sótartalom, oxigén háztartás, tápanyagok) osztály átlagok képzése,
3. A fiziko-kémiai állapotra jellemző osztály megállapítása a csoportonként meghatározott osztály átlagok minimumából, a kerekítés szabályai szerint (Kiváló állapot: Osztály_min >=4.5, jó állapot: Osztály_min >= 3.5, Nem érte el a jó állapotot: Osztály_min <3.5)

Komponens csoportok képzése: Savasodási állapot: pH

Sótartalom: vezetőképesség

Oxigén háztartás (szerves): Oldott O₂, Oxigén telítettség, BOI₅, KOI_{Cr}, NH₄-N

Növényi tápanyagok, eutrof. állapot: NO₃-N, ÖN, PO₄-P, ÖP, Klorofill-a

Átlátszóság: Secchi mélység (adathiány miatt nem minősítettük!)

3. Melléklet: az SKV és KHV módosítási javaslatai

Javaslat a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet módosítására:

10. §. (7) pontja:

„(7) A környezetvédelmi engedély megadására irányuló kérelmet el kell utasítani, ha a tervezett tevékenység gyakorlása akadályozná

a) a Nemzeti Környezetvédelmi Programban [Kvt. 40. §] meghatározott környezeti célállapotok elérését;

b) a Vízgyűjtő Gazdálkodási Tervben meghatározott célállapotok elérését, vagy a jó állapot fenntartását, kivéve ha az ettől való eltérésre a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. §-ában szereplő felmentések lehetőséget adnak

c) a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződésben vállalt környezet- vagy természetvédelmi kötelezettségeinek teljesítését.”

4. számú melléklet 1. pont fb) pontja:

fb) a hatásfolyamatok milyen területekre terjedhetnek ki; e területeket térképen is körül kell határolni, jelezve a különböző védetségű területeket, a VGT által érintett víztesteket,

5. számú melléklet 2. pontja:

2. A telepítési hely és a feltételezhető hatásterületek érzékenysége, különösen

a) a táj érzékenysége, tekintettel a jelenlegi területhasználatra, tájhasználatra és a tájképre;

b) az érintett természeti erőforrások relatív szűkössége, minősége, megújulási képessége;

c) az érintett víztestek érzékenysége a VGT szerint meghatározott célállapotok alapján;

d) abszorpciós kapacitása (beleértve az érintett környezeti elemek és rendszerek terhelhetőségét, megújulási képességét, szennyezésmegkötő- és pufferkapacitását), különösen az alábbi területeken:

6. számú melléklet 3. pontja:

ccb) a terület környezet-, természet- és tájvédelmi funkcióinak elemzését és VGT szerinti érintettségét.

6. számú melléklet 4. pontja:

ac) az érintett környezeti elem vagy rendszer védettsége, környezet-, természet- vagy tájvédelmi funkcióinak, a víztestek VGT szerinti célállapotához viszonyított jellemzőinek megváltozása,

Javaslat a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet módosítására:

4. számú melléklet 3.6. pontja

3.6.1.3. a Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire,

3.6.1.4. az érintett vizek Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv szerinti célállapotára, különös tekintettel a vizeket érő hidromorfológiai és vízminőségi hatásokra továbbá

3.6.1.5. az előbbi hatások következtében az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változásokra;

4. Melléklet: K+F témajavaslatok

1. Hidroökológia

1.1. A VGT végrehajtását megalapozó kutatások

- Stresszor (pressure) – válasz kapcsolatok elemzése a VKI szempontjából releváns élőlény együttesek esetében a fontosabb folyó hidromorfológiai változások következtében (hossz- és keresztirányú átjárhatóság csökkentése, technikai mederrendezés, stb.) teszterületeken végzett újabb mérések eredményei, és a meglévő információ alapján. A típus specifikumok értékelése.
- Stresszor (pressure) – válasz kapcsolatok elemzése a VKI szempontjából releváns élőlény együttesek esetében a fontosabb tó hidromorfológiai változások következtében (partszabályozás, kotrás, hajózás, stb.) teszterületeken végzett újabb mérések eredményei, és a meglévő információ alapján. A típus specifikumok értékelése. Stresszor (pressure) – válasz kapcsolatok pontosítása, illetve összefüggések felállítása a VKI szempontjából releváns élőlény együttesek esetében a különböző eredetű kémiai terhelésekre (veszélyes anyagok, növényi tápanyag, szervesanyag, só, stb.) folyók és tavak esetében típus specifikumok figyelembe vételével.

1.2. Az ökológiai minősítés továbbfejlesztése

- Az ökológiai minősítés (folyók és tavak) továbbfejlesztése az interkalibrálhatóság és a stresszor specifikusság javítása szempontjából.
- Állapotjelző és stresszor specifikus biológiai minősítési rendszer kidolgozása tavak esetében halakra és makroszkópikus gerinctelenekre.

1.3. Ökológiai vízigény

- Az ökológiai vízigény meghatározás módszerének kidolgozása folyók és tavak esetében, típus specifikusan.
- Az ökológiai vízkészlet meghatározás módszerének kidolgozása folyók és tavak esetében, típus specifikusan.

A munka a új méréseket nem, csak adatelemzést tartalmaz

2. Települési vízgazdálkodás

2.1. Települési lefolyás és vízviasszatartás

- Korszerű lefolyás szabályozási és vízmegőrzési módszerek, technológiák kifejlesztése és kipróbálása teszterületen.
- Csapadékvíz hasznosítási rendszerek kidolgozása és tervezési alapelveinek (alapadatainak) meghatározása.

2.2. Szennyvízgazdálkodás, iszapkezelés

- Szippantott szennyvíz, vagy nagyon tömény (fekete) szennyvizek, kommunális hulladéklerakók csurgalék vizeinek kezelésére alkalmas, speciális anaerob, energiatermelő rendszerek, tisztítási technológiák fejlesztése.
- Mikroszennyezők (pl. gyógyszermaradványok, hormonszármazékok), illetve biológiailag nehezen bontható anyagok eltávolítására alkalmas, költség-hatékony szennyvíztisztítási technológiák fejlesztése, a meglévő telepek átalakítása (a telepek ilyen feladatra felkészítése) ezek eltávolítására, különös tekintettel a bevezetés alatt álló újabb immissziós határértékekre (pl. Cd, Pb, PCP, stb.).
- Szennyvíz újrahasznosítás (helyi víz és tápanyag hasznosítás) megoldásainak kutatása, környezeti-közegészségügyi feltételeinek felülvizsgálata, tápanyag újrahasznosítás léptéke (háztartás, település bel- és külterület).
- Fekete, szürke, sárga szennyvíz szétválasztásának és elkülönített tisztításának, nyersanyagok felhasználásának kutatása, háztartási szintű víz és tápanyag-gazdálkodás lehetőségének vizsgálata. Az ivóvíz-minőségű és szürke víznek szánt mennyiségeket már a vízkivételi pontnál szétválasztani alkalmas technológiák kidolgozása.
- A szennyvíz szikkasztás feltételrendszerének, az alkalmazható műszaki megoldások feltárása, különös tekintettel a település alatti talajvíz nitrátosodási veszélyének valós feltárására, és a háztartási eredetű szerves és szervesetlen mikroszennyezők talajbeli sorsának alakulására, az ebből eredő egészségügyi kockázat mértékének meghatározására.
- Korszerű iszapkezelési lehetőségek vizsgálata (energia- és nyersanyag visszanyerés (N, P) és regionális szennyvíziszap feldolgozó technológiák fejlesztése. Az iszapban megjelenő patogének költség-hatékony csökkentését célzó technológiai fejlesztések.
- Nap-, szél-, vízi és geotermikus energiahasznosítás a kistelepülési szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás területén. Felmérés, fejlesztés, tervezés.
- Kistelepüléseken gazdaságosan kiépíthető és üzemeltethető, új típusú szennyvízelvezetési megoldások kidolgozása. Decentralizált rendszerek kialakítása. Felmérés, fejlesztés, tervezés.
- Áramlástan hatékonyagságnövelési lehetőségek vizsgálata (elsősorban ülepítők, illetve medencék). Korszerű 3D szimulációs vizsgálatok bevezetése, adaptációja a hazai viszonyokra.
- Meglévő szennyvíztisztító telepek üzemeltetésének racionalizálása, intenzifikálás. Fizikai-kémiai és biológiai módszerek fejlesztése, az intenzifikálás teljesítményhatárainak kiterjesztése típusok szerint.
- Biológiai N és P eltávolítási módszerek továbbfejlesztése, korszerű technológiák hazai bevezetése. A biológiai többletfoszfor eltávolítás és a denitrifikáció együttes megvalósításának kutatása.
- Helyzetfeltáró országos értékelés alapján szakértői rendszer kidolgozása a decentralizált, egyedi szennyvíztisztítási megoldásokra. Indikátorok meghatározása az egyedi szennyvíztisztító és elhelyezési megoldásokhoz rendelt (pl. lakossűrűség, geodéziai, topográfiai, talajvíz, hidrogeológiai viszonyok).

3. Felszín alatti vizek

- A meglévő monitoring objektumok egyedenkénti vízföldtani helyzetének leírása, azért, hogy a monitoring objektumokból származó adatok megfelelő kalibrációs alapként szolgáljanak:
 - A víztest-szintű regionális és országos vízföldtani (áramlási és oldott-anyagtranszport) modellek számára.
 - A lokális hidrogeológiai (természetes és mesterséges, mennyiségi és minőségi, szennyezési) folyamatok értékeléséhez és modellezéséhez.
- Regionális és országos vízföldtani (vízháztartási, áramlási és oldott-anyag transzport-) modellek készítése, melyek lehetővé teszik a lokális beavatkozások hatásának regionális szintű vizsgálatát, illetve a vízbázis-védelmi munkálatok eredményeinek integrálását. Ugyanide tartozóan javasolt a regionálisan és országosan összekapcsolt felszíni és felszín alatti hidrológiai-hidrogeológiai (vízháztartási és vízminőségi) modellek fejlesztése.
- Az országhatárokkal osztott hideg- és termásvíz-testek esetében a szomszéd országokkal közös regionális értékelések és modellek kialakítása, meglévők esetében azok fejlesztése, közös adatbázisok kialakításával.
- A víztesteken, esetenként vízgyűjtőkön átnyúló vízgazdálkodási scenáriók megalapozása, elsősorban a parti-szűrőű rendszerről való vízátfolyás lehetőségeinek vizsgálata:
 - A vízminőség-javító program sikertelen részeinek felváltására.
 - A lokális vízelvételek kiváltására, hogy ezzel az ökoszisztémák helyreállításához szükséges többletvíz rendelkezésre állhasson.
 -
- Új mikroszennyező anyagok (pl. EDS vegyületek) eltávolításra alkalmas ivóvíz-tisztítási technológiák fejlesztése.

4. Éghajlatváltozás

- Az ország területére érvényes csapadék függvények felülvizsgálata, az éghajlatváltozás hatása a mértékadó tervezési csapadék függvényekre (IDF), a csapadékfüggvények területi differenciálása.
- Az éghajlatváltozás felszíni vizek vízjárására, a kisvizek tartósságára, a befogadó vízfolyások öntisztuló képességére és terhelhetőségére gyakorolt hatásainak feltárása, ezek alapján a szennyvíztisztítás iránti igények változásának, a tisztítási határértékeknek vizsgálata.
- A hazánkban várható éghajlatváltozás és az éghajlati érzékenység ismereteinek összekapcsolásával az éghajlati szakterületenkénti hatásainak (a hatásmátrixnak) részletesebb, pontosabb kifejtése.
- Vízigény-előrejelzések (évszakos eltérések, csúcs vízigény) pontosítása a klímaváltozás potenciális hatásainak figyelembevételével. Az időszakos vízhiányok kezelésének lehetőségeinek vizsgálata.
- A táji léptékű vízviszataró vízmegőrzés és folytonos felszínborítás szerepének vizsgálata a mikroklíma javításában.
- Szükséges a klíma-változás felszín alatti vizekre gyakorolt hatásaival kapcsolatos kutatások, ezen belül:

- A korábban működő kísérleti területek „reinkarnáció”-ja, újraélesztése, folytatása, továbbá a jelenleg működő kísérleti területek kutatásainak támogatása, (és minden esetben, ahol szükséges, az adott kísérleti terület felszíni, vagy felszín alatti monitoring objektumokkal való kiegészítése).
- A klímaváltozás beszivárgásra és talajvíz-párolgásra gyakorolt hatásaira vonatkozó modellek fejlesztése, ellenőrzése a mintaterületeken, alkalmazása országosan, a szükséges térinformatikai fejlesztésekkel.
- A klímaváltozási előrejelzések alapján prognosztizálható, leginkább védendő ökoszisztémás helyek felmérése, monitorozása, és az eredmények értékelése.
- Regionális hidrogeológiai modellek fejlesztése a fenti problémák megoldására.
- A várhatóan bekövetkező felszín alatti vízkészlet csökkenés hatásainak vizsgálata, és megoldási javaslatok kidolgozása a káros hatások ellensúlyozására (más vízbázis, meglévő készletekkel való jobb gazdálkodás, víz újrahasznosítás, talajvíz visszapótlás, stb.).
- Az éghajlatváltozás egyes közegészségügyi vonatkozásai (vizek által terjesztett mikroszennyezők pl. THM, gyógyszer, hormon maradványok és fertőző betegségek, korábban nem tapasztalt betegségek megjelenésének lehetősége).
- A készlet csökkenésből adódó várható vízhasználati konfliktusok feltárása, mértékük becslése, megoldási lehetőségeik elemzése.

5. Védett területek

- A VKI „vizes” védett területeinek felülvizsgálata, pontosítása, az érintett élőhelyek kijelölésének módszertani egységesítése. A vizes védett területek víztől függő élőhelyeinek térinformatikai lehatárolásának szakmai felülvizsgálata, pontosítása.
- A védett természeti területek VKI minősítésének módszertani kidolgozása. Az ex lege védett területek és egyéb „vizes” (wetland) területek VKI-val harmonizáló természetvédelmi minősítése.
- A VKI védett elemeinek és az ökológiai hálózatok fenntarthatóságának közös elemei, a konnektivitás szakmai feltételeinek megalapozása, különös tekintettel az élőhely-védelmi irányelv 10. cikkében foglaltakra.
- A FAVÖKO, ex lege védett területek (ex lege szikes tavak és ex lege lápok), valamint az egyéb – természetvédelmi szempontból fontos - „vizes” (wetland) területek térinformatikai lehatárolása, élőlénycsoportokra történő egyszeri felmérése (faunisztika, florisztika), térinformatikai adatbázisba vétele és minősítése.
- A VKI védett területek (Natura vizes területek) fenntartási terveinek kezelési előírásai, a fenntartási tervek szakmai megalapozása.

6. Mintaprojektek

- A VGT intézkedések végrehajtásának hatáselemzése pilot területeken demonstrációs projektek keretében (baseline elemzés, intézkedés végrehajtása, hatáselemzése célvizsgálatok során). Az intézkedések hatásosságának, a hatás időbeni

változásának számszerű vizsgálata. Költségbecslések az eredmények alapján (fajlagos költség, megtérülés, költség-hatékonyság, projektindikátorok meghatározása, stb.) Főbb vizsgálandó intézkedések: mederrendezés, hallépcső, ártérszélesítés (szelíd árasztás), kotrás, hajózás, vízierőművek hatásai, termásvíz bevezetés, tározás, árvízvédelem, területi vízgazdálkodás.

- A Duna-Tisza közti homokhátság talajvízszint süllyedésének kezelésére alkalmas technológiák kidolgozása és kipróbálása kiválasztott teszterületeken (a mezőgazdasági művelés változtatása, az öntözővíz csatornahálózat talajvízleszívó hatásának vizsgálata, a beszivárogtató tavak kialakítására és működtetésére alkalmas módszerek kifejlesztése).
- Mintaprojekt megvalósítása a nap-, szél-, vízi és/vagy geotermikus energiahasznosítás területén a kistelepülési szennyvízelvezetésére és szennyvíztisztítására.
- A szennyvíz újrahasznosítás (helyi víz és tápanyag hasznosítás) területén a kutatási eredmények alapján demonstrációs projekt megvalósítása egy kistelepülésen.
- Mintaprojekt megvalósítása az egyedi szennyvíztisztítás és a korszerű szennyvíz szikkasztás esetében a megoldások alkalmazhatósága feltételrendszerének kidolgozása érdekében.
- Fekete, szürke, sárga szennyvíz szétválasztásának és elkülönített tisztításának, nyersanyagok felhasználására az elvégzett kutatás eredményeinek alkalmazhatóságára mintaprojekt megvalósítása egy arra alkalmas településen.
- A felszín alatti készletek utánpótlódását segítő vízvisszatartást és beszivárogtató képesség javító erdőgazdálkodási gyakorlat hatáselemzése pilot területeken mintaprojektek keretében.
- Mintaprojekt megvalósítása a tájegységi szinten ökológiai és gazdasági szempontok mentén összehangolt területhasználati formák kialakítására.
- A vízgyűjtő-gazdálkodásban érintett „köz” és más érdekelt számára vízmérleg számítások publikálása (legalább a 42 alegység szintjén értelmezve) a vízgyűjtő szintű vízháztartási folyamatok nyomon-követésére és bemutatására.

7. Gazdaság- és Társadalomtudomány

- Az ökológia szolgáltatások értékelési lehetőségei és lehetséges alkalmazása a VGT tervezésben és a gazdasági szabályozások továbbfejlesztésében.
- A vízszolgáltatások környezeti költségeinek meghatározása és lehetséges alkalmazása a VGT tervezésben és a gazdasági szabályozások továbbfejlesztésében.
- A vízszolgáltatások készletköltségeinek költségeinek meghatározása és lehetséges alkalmazása a VGT tervezésben és a gazdasági szabályozások továbbfejlesztésében.
- [A vízvédelmi zónák kialakításához szükséges területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer előkészítése pilot-projekt formájában.](#)
- Társadalmi teherbíró-képesség felmérése a mezőgazdasági vízszolgáltatások, a helyi vízgazdálkodási feladatok területén, a teljes költségmegtérülés érvényesítési lehetőségeinek vizsgálata.

- A területi vízgazdálkodás tulajdoni, szervezeti és finanszírozási rendszerének vizsgálata a VKI követelmények tükrében.
- Társadalmi teherbíró-képesség felmérése a víziközmű-szolgáltatásban (fizetőképes kereslet, díjnövekmény elviselhetősége, fogyasztói szokások változása) és a vízi közműszolgáltatás fenntarthatóságának elemzése (közművagyon felértékelése, teljes költségmegtérülés elvének alkalmazása, társadalmi hatásai).
- Víziközmű szolgáltatások díjképzési rendszere, fajlagos beruházási költségek és az élettartamon keresztüli üzemeltetési költségek rendszerének kimunkálása, az eszközök értékcsökkenésének szolgáltatási díjra való hatásának vizsgálata.

A környezeti költségek megfizettetésére irányuló pénzügyi ösztönző rendszer vizsgálata és kidolgozása kiemelten a gazdasági célú tározás, duzzasztás, hajózás vízhasználatokra.

5. Melléklet:

Egyedi vizsgálatok, felmérések

A vízfolyás víztestek esetében 2015-ig, és 2015-2021-ig terjedő időszakban szükséges intézkedést előkészítő munkát határoztak meg. Az állóvíz víztestek és a felszín alatti vizek esetében mindenféle előkészítő munkát a 2015-ig terjedő időszakra ütemeztek. Számos esetben egy víztestre csak egyféle előkészítő munkát határoztak meg. Sok esetben azonban egy víztesten többféle beavatkozást előkészítő feladat is szerepel. Jelentős része e feladatoknak mérésekhez, felméréshez kapcsolódik. Amennyiben a monitoring K+F feladatok elvégzésre kerülnek, e mérések és vizsgálatok költsége ésszerű szervezéssel csökkenthető. A többféle intézkedés előkészítését igénylő víztestek esetében költségcsökkentés érhető el, ha a több intézkedéshez kapcsolódó munkát összehangoltan, az átfedések kiküszöbölésével végezzük el.

Minden esetben nemcsak az intézkedés előkészítésének módját, hanem egyáltalán, az intézkedés szükségességét is vizsgálni kell az előkészítés során.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével

A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Tipizálni kell a problémát a vízfolyásméret, a duzzasztás módszere, mértéke és jellege szerint.
- Típus szerint meg kell határozni a felvízi és alvízi érintettséget, szükség szerint kiegészítő biológiai és kémiai vizsgálatokkal. Ezek a vizsgálatok elhagyhatók, ha a stresszor – válasz kölcsönhatás vizsgálatokat K+F munka keretében elvégzik.

DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével

A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Tipizálni kell a problémát a vízfolyásméret, a duzzasztás mértéke, és a zsilipek üzemeltetése szerint.
- Típus szerint meg kell határozni a felvízi és alvízi érintettséget, szükség szerint kiegészítő biológiai és kémiai vizsgálatokkal. Ezek a vizsgálatok elhagyhatók, ha a stresszor – válasz kölcsönhatás vizsgálatokat K+F munka keretében elvégzik.

DU3: Hallépcső, megkerülő csatorna építése

A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Tipizálni kell a problémát a vízfolyásméret szerint.
- Típus szerint meg kell határozni a hosszirányú átjárhatóság létrehozásának műszaki megoldását (típus, méret, mérték, jelleg szerint).
- Vizsgálni kell a meglévő tapasztalatokat, amelyek itthon és külföldön rendelkezésre állnak a műszaki megoldások hatékonyságával kapcsolatban.

- Mélni kell a meglévő mőszaki megoldások hatékonyságát abban az esetben, ha kiegészítő biológiai és kémiai vizsgálatok szükségesek a bizonytalanságok miatt. Ezek a vizsgálatok elhagyhatók, ha a stresszor – válasz kölcsönhatás vizsgálatokat K+F munka keretében elvégzik.

DU4: Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve, a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével

A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Tipizálni kell a problémát a vízfolyás méret, keresztgát méret, és a tározó hasznosítása szerint.
- Típus szerint meg kell határozni a felvízi és alvízi érintettséget, szükség szerint kiegészítő biológiai és kémiai vizsgálatokkal. Ezek a vizsgálatok elhagyhatók, ha a stresszor – válasz kölcsönhatás vizsgálatokat K+F munka keretében elvégzik.

HA1: Árterek helyreállítása töltések elbontásával, áthelyezésével, illetve mentett oldali vízkivezetéssel

A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Meg kell határozni a típusonként szükséges ártér/hullámtér szélességét, hosszúságát és jellegét (füves, fás, vegyes, stb.).
- Fel kell mérni a víztestek melletti szükséges sáv szélességben a jelenlegi állapotokat (a KÖVIZIG-ek adatbázisa, és/vagy légifelvételek segítségével, és terepi azonosítással).
- Össze kell hasonlítani a jelenlegi állapotot az elvárttal.
- Meg kell határozni a rendezendő szakaszokat víztestenként.
- Víztestenként és országosan becsülni az intézkedés végrehajtásának mőszaki tartalmát és költségigényét.

HA2, HA3: Vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása

A rendkívül nagyszámú érintett víztest, és a munka jellege miatt az előkészítő munka során a feladat tipizálása szükséges. A következő előkészítő munkát kell elvégezni:

- Meg kell határozni a típusonként szükséges puffersáv nagyságát, hosszúságát és jellegét (füves, fás, vegyes, stb.).
- Fel kell mérni a víztestek melletti szükséges sáv szélességben a jelenlegi állapotokat (a KÖVIZIG-ek adatbázisa, és/vagy légifelvételek segítségével, és terepi azonosítással).
- Össze kell hasonlítani a jelenlegi állapotot az elvárttal.
- Meg kell határozni a rendezendő szakaszokat víztestenként.
- Víztestenként és országosan becsülni kell az intézkedés végrehajtásának mőszaki tartalmát és költségigényét.

IV3: Alternatív ivóvízbázisokra történő átállás készlethiány miatt

Az előkészítő munka a tanulmányterv elkészítését tartalmazza, a kiviteli tervét és a megvalósítását nem (ez utóbbi költségek a tanulmányterv alternatívái alapján becsülhetők majd).

TA3: Vízvisszatartás belvíz-érzékeny területeken a belvízelvezető-rendszer használata nélkül, művelési mód és művelési ág váltással

Az intézkedés előkészítése az alábbi főbb elemeket tartalmazza: földhasználat elemzés, meliorációs tevékenység felmérése, a művelési mód és ágváltás műszaki és társadalmi lehetőségeinek a felmérése, társadalmi támogatottság, és az elérhető hasznok becslése. Az érintett víztestek, és vízgyűjtőjük felmérésére van szükség lehetőség szerint a távérzékelés adta előnyök felhasználásával, és terepi azonosítással.

Amennyiben lehetséges, a fenti feladatokat az árvízi kockázatkezelési tervek keretében kell elvégezni.

TA5: A belvízrendszer módosítása a vízvisszatartás szempontjait figyelembe véve (csatornarendszer, ill. üzemeltetésének módosítása, megcsapolás csökkentése, belvíztározók létesítése)

Az intézkedés előkészítése az alábbi főbb elemeket tartalmazza: a csatornarendszer állapotfelmérése, az üzemeltetési rend felülvizsgálata, a társadalmi támogatottság, és az elérhető hasznok becslése. Az érintett víztestek részletes felmérésére van szükség a vízrendszer kapcsolódások feltárásával együtt. A belvíz tározás lehetőségének és kapacitásának felmérése.

Az egyedi vizsgálatok során a **VT2, VT3 intézkedések** felmérését is el kell végezni.

VT1: Élőhelyek állapotának felmérése, a károsodás okainak feltárása, jelentősen károsodott víztől függő élőhelyeknél kezelési, fenntartási terv kiegészítése, készítése, javaslatok további intézkedésekre

Az intézkedés egyrészt egyedi felméréseket, vizsgálatokat takar, az állapotfelmérés, illetve a károsodás okának meghatározására, amennyiben az nem ismert, másrészt a kapcsolódó VKI és a védett területek saját monitoring rendszerének működtetését, illetve a problémák miatti célzott kiértékelését jelenti. Ezek eredményei alapján a károsodás jellege és mértéke megállapítható és a természetvédelmi kezelési és fenntartási tervek kiegészíthetők, elkészíthetők. A szükséges egyedi felmérések helyspecifikusak, ezért a műszaki megoldásokra nem lehet általános ismérveket adni, de a Natura 2000 jelölő fajok és társulások, továbbá egyéb, vizes élőhelyekhez kötődő védett fajok állományainak állapotfelmérésére alkalmas, standard módszerekből kell kiindulni.

VT4, VT5: Mellékágak és hullámtéri holtmedrek, mentett oldali holtmedrekhez, mélyárterekhez kapcsolódó élőhelyek vízpótlása, vízellátása

Mindegyik víztest egyedi elbírálást igényel. Elvégzendő a védett területek állapotértékelése, a vízpótlásuk alternatíváinak feltárása tanulmánytervi szinten (a szükséges kiegészítő mérésekkel), az alternatívák költségbecslése.

6. Melléklet: Jogalkotási és egyéb szabályozási feladatok

Jogalkotási és egyéb szabályozási feladatok	Érintett jogszabály	Felelős
1.) a felszíni vizek környezetminőségi határértékeinek rendeletben való szabályozása*	220/2004.(VII.21.) Kormány rendelet 31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet 28/2004.(XII.25.) KvVM rendelet 27/2005.(XII.6.) KvVM rendelet új miniszteri rendelet	KvVM
2.) a fenntartható vízhasználatra vonatkozó általános és részletszabályok megalkotása (prioritási sorrend, a mederben hagyandó vízhozam, igénybevételei korlátok kihirdetése és alkalmazásának szabályai, korlátos vízkészletek vízmegosztására vonatkozó eljárási szabályok stb.)*	Vgtv, önálló miniszteri rendelet	KvVM
3.) jó gyakorlatok kidolgozása a vizek védelme és a vízi létesítmények használatára vonatkozóan	379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet	KvVM
4.) a jó belterületi mezőgazdasági és köztisztasági gyakorlatok megalkotására vonatkozó kötelezettség előírása jogszabályban, illetve részletszabályok megalkotása*	219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet miniszteri rendeletek a részletszabályokra vonatkozóan	KvVM, FVM
5.) a vízvédelmi zónarendszerre vonatkozó szabályozás megalkotása*	új miniszteri rendelet	KvVM, FVM
6.) jó halászati és horgászati gyakorlatokra vonatkozó szabályozás megalkotása*	új miniszteri rendelet	FVM
7.) vízbázisvédelemre vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése	123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet	KvVM
8.) a geotermikus energiatermelés és hasznosítás szabályozása*	meglévő rendelet módosítása, vagy új együttes miniszteri rendelet	KvVM, KHEM
9.) foszfátok alkalmazásának betiltása mosószerekben, mosogatószeresekben* (amennyiben a további vizsgálatok a szükségességét alátámasztják)	új miniszteri rendelet	KvVM, NFGM
10.) a meglévő csatornahálózatra történő kötelező rákötés előírása	Vgtv. módosítás	KvVM

Jogalkotási és egyéb szabályozási feladatok	Érintett jogszabály	Felelős
11.) új fejlesztések megvalósítása során a víztestek jó ökológiai állapotára meghatározott célkitűzések elérhetőségének figyelembe vétele	2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet	KvVM
12.) a VKI miatti felülvizsgálati eljárásra vonatkozó szabályok megalkotása, valamint engedélyek felülvizsgálati ütemtervének készítésére vonatkozó szabályok (tartalmi követelmények, prioritások, határidő stb.) meghatározása	Kvtv, 12/1996. (VII.4.) KTM rendelet 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet	KvVM
13.) a felülvizsgálatba a szakvélemény tervdokumentáció elkészítésénél kötelezően beszerzendő KÖVIZIG szakvélemények jogszabályban történő rögzítése	72/1996.(VI.2.) Kormány rendelet, 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet	KvVM
14.) az egyedi szennyvízkezelés elterjesztése érdekében a szükséges működtetési háttér megteremtése	Vgtv.	KvVM
15.) Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Program kidolgozása*	kihirdetés országgyűlési határozatban	KvVM, BM, FVM
16.) a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési és elhelyezési program kidolgozására vonatkozó kötelezettség előírása a települési környezetvédelmi program részeként	Kvtv.	KvVM, ÖM
17.) a készülő Natura 2000 fenntartási tervek tartalmi követelményeire vonatkozó szabályozásban a víztől függő élőhelyekre vonatkozó tartalmi követelmények meghatározása	készülő kormány vagy miniszteri rendelet	KvVM, FVM
18.) a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről összehangolása a VKI-val	2003. évi XXVI. törvény 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet	
19.) víziközművek árszabályozása , felügyeleti és árképzési rendszer megalkotása*	vgtv. vagy önálló új víziközmű tv.	
20.) mezőgazdasági vízszolgáltatásokra vonatkozó díjpolitika, egységes költségkalkulációs rendszer és díjkontroll kialakítása*	új miniszteri rendelet	FVM, KvVM
21.) környezetterhelési díjakra vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése*	2003. évi LXXXIX. törvény	KvVM
22.) vízkezelés-járadék rendszer továbbfejlesztése*	1995. évi LVII. törvény, 2003. évi CXVI. törvény 43/1999. (XII.26.) KHVM rendelet	KvVM, FVM

Jogalkotási és egyéb szabályozási feladatok	Érintett jogszabály	Felelős
23.) A vizeket veszélyeztető tevékenységet folytatók felelősségbiztosításának (környezeti biztosíték) bevezetése *	új kormány rendelet	KvVM
24.) minimális ökológiai elvárások (pl hosszirányú átjárhatóság és vízjárás szabályozás) beépítése a megújuló energiaforrásokból termelt villamos áram számára biztosított kedvezményes kötelező átvételi ár feltételei közé	287/2008. (XI.28.) Korm. rendelet	KHEM, KvVM
25.) egyéb (pl. gazdasági célú tározás, duzzasztás, hajózás vízhasználatokra új gazdasági szabályozó eszköz bevezetése az erre irányuló vizsgálatok eredményének függvényében*	új kormány rendelet	KvVM, KHEM
26.) a belterületi vízviSSzatartást elősegítő lakossági és vállalkozási beavatkozások gazdasági ösztönző rendszerének kidolgozása *	új kormány rendelet	KvVM, ÖM
27.) Vízbázisvédelmi védőterületi határozatokban foglalt korlátozásokat megvalósító önkormányzatok kieső bevételeinek és kiadásainak az ellátást élvező önkormányzatok részéről történő ellentételezésére vonatkozó együttműködési (önkéntes) megállapodások lehetőségére és tartalmi követelményeire vonatkozó szabályok megalkotása	123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet	KvVM
28.) egyes önkormányzati vízgazdálkodási hatósági tevékenységekre bejelentési kötelezettség előírása, az önkormányzati felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó szabályok megalkotása	72/1996. (V.22) Korm. rendelet	KvVM
Összesen		

* szabályozási feladat a társadalmi-gazdasági hatásvizsgálat elvégzése is

** az előkészítés költsége az ÁFA-t nem tartalmazza